

XII. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus¹⁾ Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1937 oli seuraava:

I. Yleiskatsaus huolto-oloihin ja huoltolautakunnan toimintaan

A. Uudet huoltolait ja huolto-olot

Vuosi 1937 on merkkivuosi maamme yhteiskunnallisen huoltotoimen historiassa. Sen alussa tulivat voimaan uudet huoltolait. Tammikuun 17 p:nä 1936 annettiin laki kunnallisesta huoltolautakunnasta, lastensuojelulaki, irtolaislaki sekä alkoholilaki ja tehtiin samalla muutoksia eräisiin köyhäinhuoltolain, holhouslain ja rikoslain pykäliin. Näitä lakeja, kesäkuun 1 p:nä 1922 annettu köyhäinhuoltolaki mukaan luettuna, on ryhdytty yhteisellä nimellä kutsumaan huoltolakeiksi, sillä niihin sisältyvät säännökset järjestävät maamme varsinaisen yhteiskunnallisen huoltotoiminnan sellaisena, kuin miksi sen ala mainittujen lakien mukaisesti on laajentunut. Lisäksi on mainittava, että samana tammikuun 17 p:nä 1936 annettiin laki avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain muuttamisesta, joka sekin tuli voimaan v:n 1937 alusta ja jossa säädettiin, että määrätty holhouslautakunnalle ja sen puheenjohtajalle aikaisemmin kuuluneet tehtävät siirtyivät v:n 1937 alusta lukien huoltolautakunnalle tai sen lastensuojeluosastolle sekä niiden puheenjohtajille, joten avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annettu laki myös tuli kuulumaan n.s. huoltolakien piiriin. Uusia huoltolakeja koskevat toimeenpanoasetukset annettiin toukokuun 8 p:nä 1936.

Tammikuun 1 p:nä 1937 kääntyi siten lehti maamme yhteiskunnallisen huoltotoimen historiassa. Osa vanhaa siirtyi menneisyyden helmaan, osa niistä puitteista, joissa yhteiskuntaelämäämme oli rakennettu, poistui ja uusia tienviittoja kohosi eteen.

Uudet huoltolait eivät kuitenkaan millään muotoa kumonneet tietoisuuteen vanhastaan jo syvästi juurtuneita yhteiskunnallisen huollon perusteita ja päämääriä. Ne vain laajensivat ja syvensivät yhteiskunnallisen huollon alaa ottamalla sen piiriin, sen välittömien toimenpiteiden kohteiksi, määrättyin edellytyksin muitakin kuin pelkästään aineellista avustusta kaipaavia, ja samalla luotiin niissä perusta yhteiskunnallisen huoltotoiminnan keskitykselle. Siten huoltolait liittyvät ajanmukaisena kehityksen renkaana sosiaaliseen lainsäädäntöömme.

Köyhäinhuoltolautakunta, joka oli saanut vaikeina aikoina huolehtia puutetta ja hätää poistavasta ja sitä ehkäisevästä yhteiskunnallisesta toi-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1938.

minnasta, lopetti työnsä v:n 1936 päättyessä. Tilalle astui huoltolautakunta laajennettuine tehtävineen.

Helsingin kaupungissa on huoltolakien ohella yhteiskunnallisen huollon hallinnossa noudatettavana joulukuun 4 p:nä 1936 annettu asetus Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta huomioonottaen, että Helsingin kaupungissa tämän asetuksen nojalla huolehtii lapsiin ja nuoriin henkilöihin kohdistuvan yhteiskunnallisen huollon hallinnosta erillinen lastensuojelulautakunta, paitsi milloin on kysymyksessä tammikuun 17 p:nä 1936 annetun lastensuojelulain 9 §:n 2 mom:n a) kohdassa mainittu tapaus taikka kotipaikkaoikeuden selvitys tahi korvauksenhaku hoitokustannuksista.

Ne ohje- ja johtosäännöt sekä työjärjestykset, joilla pääkaupungin huoltotoimi sekä huoltolautakunnan ja -viraston toiminta kertomusvuoden alusta lukien lähemmin on järjestetty, ovat seuraavat: 1) Helsingin kaupungin huolto-ohjesääntö, kaupunginvaltuuston hyväksymä lokakuun 7 p:nä 1936 ja sosiaaliministeriön vahvistama joulukuun 11 p:nä 1936, 2) Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten ohjesääntö, kaupunginvaltuuston hyväksymä marraskuun 11 p:nä 1936 ja sosiaaliministeriön vahvistama joulukuun 21 p:nä 1936; 3) Helsingin kaupungin huoltolautakunnan sekä sen asettamien osastojen, jaostojen ja johtokuntien työjärjestys, kaupunginvaltuuston vahvistama kesäkuun 2 p:nä 1937; 4) Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten työtupien ohjesääntö, kaupunginvaltuuston vahvistama kesäkuun 2 p:nä 1937; ja 5) Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosääntö, huoltolautakunnan vahvistama kesäkuun 14 p:nä 1937.

Huoltolautakunnan tehtäviin on kuulunut köyhäinhuoltolakiin, irtolaislakiin ja alkoholistolakiin perustuva huolto. Lisäksi tulivat myös työttömyyshuoltoon kuuluvat asiat kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti vuoden alusta lukien huoltolautakunnan hoidettaviksi, sen jälkeen kuin heinäkuun 23 p:nä 1936 annetussa työnvälityslaisissa oli kielletty antamasta näitä tehtäviä työnvälitystoimistolle.

Edullisena jatkuneesta yleisestä taloudellisesta tilanteesta johtuen on kaupunkikunnan asukkaiden turvautuminen köyhäinhoidon apuun kertomusvuonna edelleen huomattavasti pienentynyt. Sitä osoittaa selvästi välittömästi avustettujen henkilöiden lukumäärän kehitys pahimman pulavuoden 1933 jälkeen. Oltuaan v. 1933 35,282, v. 1934 28,166, v. 1935 25,639 ja v. 1936 23,499 lukumäärä aleni kertomusvuonna 18,872:een. Vaikka toisaalta huoltoviraston toiminta onkin laajentunut uusien huollon alojen kautta, ovat huoltomenot kokonaisuudessaan alentuneet edelliseen vuoteen verrattuna n. 3.6 miljoonalla markalla ¹⁾ tehden kertomusvuonna 57,728,178:45 markkaa. Niinikään huoltoviraston työmäärää osoittavat numerot, mikäli ne koskevat varsinkin köyhäinhuoltoa varten asetettujen huoltokanslioiden toimintaa, ovat edelleen alentuneet. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon, että pelkkää ulkonaista työn paljoutta osoittavien numeroiden pienentyessä on voitu kiinnittää entistä suurempaa huomiota esitutkimuksien y.m. tehtävien tarkkaan ja huolelliseen suorittamiseen sekä m.m. avustuksien väärinkäytön tehokkaampaan valvontaan, missä suhteissa edellisinä pulavuosina oli olosuhteiden pakosta jouduttu vaatimuksista tinkimään.

1) Vertailussa on huomioitu myös Tervalammen työlaitoksen menot.

Kehitys köyhäinhoitolakiin perustuvan, suurimpia kustannuksia vaativan huollon alalla näyttää siis edelleen jatkuvan kohti normaalisia olosuhteita. Todennäköistä kuitenkin on, että yhtä alhaisiin numeroihin kuin ennen v. 1929 alkanutta pulakautta tuskin enää voidaan päästä. Sen sijaan on odotettavissa, että irtolais-, alkoholisti- ja työttömyyshuolto ensimmäisen, suureksi osaksi kokeilevaa laatua olleen toimintavuoden jälkeen tulevat huomattavasti laajenemaan ja vaatimaan huoltoviranomaisilta osakseen kasvavaa huomiota ja työtä.

B. Hallinto ja organisatio

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 10 jäsentä ja 10 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:

Insinööri F. Kreander
Rakennusmestari G. Welroos
Toimistonjohtaja H. Allenius
Putkityöntekijä J. A. Kivistö
Toimittaja H. Adler
Kirjaltaja R. Paasio
Rouva S. Saveri ¹⁾
Pastori F. E. Lilja
Pankinjohtaja V. Sipi
Varatuomari M. Olsson

Varajäsenet:

Pastori Th. af Björkstén
Tullipäällismies A. Forsström
Taloudenhoitaja K. Wilén
Toimitsija J. Virtanen
Konttoristi E. Jokinen
Varastotyöntekijä S. Laine
Myymälänhoitaja L. Pukander
Opettajatar A. Kallioniemi
Johtaja A. Linko
Merenkulkuneuvos A. Viranko

Lisäjäsenet:

Johtaja J. Hellsten
Rouva E. Östenson
Konemestari G. A. Lemström
Rouva M. Paaso
Liikkeenhoitaja U. Merilinna ¹⁾
Rouva F. Pietikäinen
Rouva E. Stolt
Teologiantohtori V. Päivänsalo
Esittelijäneuvos A. Vehilä
Filosofianmaisteri E. Korpela

Varalisäjäsenet:

Kansakoulunopettaja K. Saltzman
Aluelääkäri L. Wetterstrand
Toimitusjohtaja L. B. Liljefors
Malliveistäjä T. Kuukkanen
Kivityöntekijä O. Nuutinen
Rouva E. Huttunen
Työnjohtaja J. V. Tuomi
Kouluhoitajatar L. Hagan
Filosofianmaisteri H. Cannelin
Kansakoululääkäri E. Alho

Varalisäjäsen Huttusen kuoltua astui hänen sijaansa elokuun 25 p:stä lukien konttoristi E. K. Kalervo.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Kreander ja varapuheenjohtajana jäsen Paasio.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu vuoden alussa 14 valvontapiiriin, mutta yhden avustuskanslian tultua lakkautetuksi toukokuun 1 p:stä lukien supistettiin piirien luku 12:ksi. Näiden piirien valvojina toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet: piirissä

¹⁾ Jäsen Saverin oli kaupunginvaltuusto aluksi valinnut lisäjäseneksi ja lisäjäsen Merilinnan jäseneksi, mutta kun lain mukaan ainakin yhden jäsenen tuli olla nainen, muutti valtuusto tammikuun 13 p:nä 1937 aikaisempaa päätöstään siten, että lautakunnan kokoonpanoksi lopullisesti tuli yllä oleva.

I a jäsen Welroos, I b lisäjäsen Paaso, II a jäsenet Lilja tammikuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään ja Olsson toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, II b jäsen Saveri tammikuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään ja lisäjäsen Stolt toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, III a jäsenet Adler tammikuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään ja Lilja toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, III b lisäjäsen Korpela tammikuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään ja jäsen Adler toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, IV a jäsen Sipi, IV b jäsen Pietikäinen, V a lisäjäsen Merilinna tammikuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään ja jäsen Saveri toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, V b lisäjäsen Lemström, VII a jäsen Kivistö, VII b lisäjäsen Östenson, sekä piireissä VIII a jäsen Olsson ja VIII b lisäjäsen Stolt tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisen ajan, minkä jälkeen nämä kaksi viimeksi mainittua piiriä uuden jaon kautta lakkasivat olemasta itsenäisinä piireinä.

Valvontapiirit olivat vuoden alusta huhtikuun loppuun samat kuin edellisenä vuonna. Toukokuun alusta tapahtuneen valvontapiirien lukumäärän supistamisen jälkeen muuttuivat piirien alueet seuraaviksi:

I a piiri käsitti: VIII kaupunginosan kokonaisuudessaan sekä III, V, VI ja VII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat: Hietalahti, Bulevardi, Albertinkatu, Uudenmaankatu, Erottajankatu, Heikinkatu, Pohj. Esplanaadikatu, Eteläsatama, Bernhardinkatu, Fabianinkatu, Kaartinkuja, Ullanlinnankatu, Punanotkonpuisto, Merimiehenkatu, Telakkakatu ja Hietalahti.

I b piiri: VI, VII ja IX kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Hietalahti, Merimiehenkatu, Punanotkonpuisto, Ullanlinnankatu, Kaartinkuja, Fabianinkatu, Bernhardinkatu, Eteläsatama, Merisatama ja Hietalahti sekä Eteläsataman suulla olevat saaret ynnä Suomenlinnan.

II a piiri: X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Helsinginkatu, Vallininkatu, Alppikatu, Kirstinkatu, Castréninkatu, Neljäs linja, Hämeentie, Näkinkuja, Sörnäisten rantatie, Eläintarhantie, Eläintarhanlahti ja Töölönlahti.

II b piiri: I ja II kaupunginosan kokonaisuudessaan sekä X kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Eläintarhanlahti, Eläintarhantie, Hämeentie, Näkinkuja, Siltavuorensatama ja Kaisaniemenlahti, ynnä Korkeasaaren, Palosaaren, Hylkysaaren ja Tervasaaren.

III a piiri: Käpylän, Vanhankaupungin, Arabian ja Toukolan kaupunginosat kokonaan sekä Vallilan kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat rautatie, Kumpulantie, Mäkelänkatu, Hattulantie, Kangasalanatie, Sturenkatu, Hämeentie, Oihonnantie ja Vanhankaupungin selkä.

III b piiri: Vallilan ja Hermannin kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Kumpulantie, Mäkelänkatu, Hattulantie, Kangasalanatie, Sturenkatu, Hämeentie, Päijäntentie ja Mäkelänkatu.

IV a piiri: asuma-alueet Reijola, Uusipelto, Ruskeasuo ja Tilkka sekä XIII, XIV ja XV kaupunginosat kokonaisuudessaan ynnä IV kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Ruoholahti, Ruoholahdenranta, Työmiehenkatu, Lapinlahdenkatu, Eerikinkatu, Fredrikinkatu, Kalevankatu, Heikinkatu ja rautatie.

IV b piiri: XX kaupunginosan kokonaisuudessaan sekä IV ja V kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Ruoholahti, Ruoholahdenranta, Työmiehenkatu, Lapinlahdenkatu, Eerikinkatu, Fredrikinkatu, Kalevankatu, Heikinkatu, Erottajankatu, Uudenmaankatu, Albertinkatu, Bulevardi ja Hietalahti.

V a piiri: Pasilan sekä XI ja XII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Sturenkatu, Kirstinkatu, Alppikatu, Vallininkatu, Helsinginkatu ja rautatie.

V b piiri: XI ja XII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Harjukatu, Harjutorinkatu, Franzéninkatu, Fleminginkatu, Helsinginkatu, Kaarlenkatu, Castréninkatu, Kirstinkatu ja Sturenkatu.

VII a piiri: Hermannin sekä X ja XII kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Vanhankaupungin selkä, Sörnäisten satama, Käenkuja, Torkkelinkatu, Harjutorinkatu, Harjukatu, Teollisuuskatu, Mäkelänkatu, Päijänteentie, Hämeentie ja Oihonnantie.

VII b piiri: X ja XI kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Sörnäisten satama, Käenkuja, Torkkelinkatu, Franzéninkatu, Fleminginkatu, Helsinginkatu, Kaarlenkatu, Castréninkatu, Neljäs linja, Hämeentie ja Näkinkuja, sekä Kana, Hana, Sompä, Nihti ja Mustikkamaa nimiset saaret.

Huoltolautakunnan osastot ja jaostot. Sosiaaliministeriön joulukuun 11 p:nä 1936 vahvistaman Helsingin kaupungin huolto-ohjesäännön mukaan on lautakunnassa kertomusvuoden alusta lukien neljä osastoa, nimittäin hallinto-osasto, köyhäinhoito-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholisti-huolto-osasto. Näiden osastojen tehtävät, sellaisina kuin ne ovat määrättyinä kaupungin huolto-ohjesäännössä, ja kokoonpano käyvät selville seuraavasta, samoin niiden jakautuminen tarpeellisiin jaostoihin ja näiden tehtävät ja jäsenet.

Hallinto-osasto käsittelee kaikki sellaiset yhteiskunnallisen huollon hallintoa koskevat asiat, joita ei ole määrätty muun elimen päätettäväksi, ja on hallinto-osastolla oikeus yksimielisellä päätöksellä ratkaista myös huoltolautakunnan päätösvaltaan kuuluvia asioita, jos ne ovat niin kiireellisiä, etteivät ne siedä lykkäystä lautakunnan seuraavaan kokoukseen, mutta on ratkaisusta ilmoitettava lautakunnan seuraavassa kokouksessa. Osaston käsittelemiin asioihin on kuulunut huoltoviraston virkailijoita koskevia ja muita juoksevia tai kiireellisiä tehtäviä, kuten tilapäisten virkailijoiden ja palveluskunnan ottamista, sairas- ja virkaloman myöntämistä sekä kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti myös työttömyys-huoltoa koskevat asiat, ja kuului osastoon lautakunnan puheenjohtaja puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhoito-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja kolmas apulaisjohtaja irtolais- ja alkoholistosastojen puheenjohtajan ominaisuudessa, sekä jäsenet Sipí ja Adler valittuina. Varajäseninä toimivat varajäsenet af Björksten ja Laine, asianomaiset osastojen puheenjohtajien varamiehet sekä varajäsenet Linko ja Jokinen.

Köyhäinhoito-osaston asiana on

1) valvoa, että annetaan tarpeenmukaista elatusta ja hoitoa henkilöille, joille kunta lain mukaan on velvollinen sitä hankkimaan, tai että annetaan tarkoituksenmukaista avustusta, jotta estettäisiin varaton joutumasta elatuksen tai hoidon puutteeseen;

2) päättää köyhäinhoidon hyväksi tehtyjen lahjoitusten käytöstä lahjoittajan määräysten mukaisesti;

3) täyttää ne muut tehtävät, jotka köyhäinhuoltolain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat; sekä

4) täyttää tammikuun 17 p:nä 1936 annetun lastensuojelulain 9 §:n 2

momentin a) kohdassa mainitussa tapauksessa ne lasten ja nuorten henkilöiden yhteiskunnallista huoltoa koskevat tehtävät, jotka lastensuojelulain ja lastensuojeluasetuksen mukaan kuuluvat huoltolautakunnalle.

Köyhäinhoito-osastoon kuului puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäsenenä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, joista Paasio osaston varapuheenjohtajana, sekä varajäsenenä ensimmäinen apulaisjohtaja ja asianomaisten jaostojen varapuheenjohtajien varamiehet.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakaa osaston vuoden alussa tarpeellisiin jaostoihin käsittelemään asioita, jotka koskevat

1) köyhäinhoidon antamista ja edellä mainitun 4 kohdan mukaan osastolle kuuluvaa yhteiskunnallista huoltoa;

2) täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuun ottamista;

3) edellisessä kohdassa tarkoitettun omaisuuden käyttämistä hoidon korvaamiseen;

4) luopumista köyhäinhoidon korvauksesta;

5) hoidokin ottamista kunnalliskotiin tai työlaitokseen sekä hoidokin toimittamista muuhun hoitolaitokseen tai sijoittamista yksityiskotiin; sekä

6) köyhäinhoidon työtupia ja työmaita.

Osasto jaettiin tämän mukaisesti 12 jaostoon, joista kuitenkin yksi, kahdeksas, toimi vain huhtikuun loppuun saakka. Näistä jaostot I—VIII käsitelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi laitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien anomukset katsomatta siihen, missä kaupunginosassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäsenenä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsensistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Welroos ja lisäjäsens Paaso, toisessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsens Merilinna vuoden alusta huhtikuun loppuun sekä toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään jäsen Olsson ja lisäjäsens Stolt, kolmannessa jaostossa jäsen Adler ja lisäjäsens Korpela huhtikuun loppuun sekä sen jälkeen jäsenet Lilja ja Adler, neljännessä jaostossa jäsen Sipi ja lisäjäsens Pietikäinen, viidennessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsens Lemström, kuudennessa jaostossa jäsen Paasio ja lisäjäsens Hellsten, seitsemännessä jaostossa jäsen Kivistö ja lisäjäsens Östenson sekä kahdeksännessä jaostossa jäsen Olsson ja lisäjäsens Stolt huhtikuun loppuun, minkä jälkeen tämä jaosto lakkautettiin vastaavan avustuskanslian toiminnan tultua lopetetuksi.

Yhdeksäs jaosto käsittelee ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen lautakunnan jäsenistä puheenjohtajana Allenius, varapuheenjohtajana Vehilä ja jäsenenä Paasio sekä näiden varajäsenenä Wilén, Cannelin ja Laine.

Kymmenes jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta määrättyinä sekä varapuheenjohtajana lautakunnan jäsen Kivistö tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisen ajan ja jäsen Paaso toukokuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisen ajan sekä jäsenenä lautakunnan lisäjäsens Lemström.

Näiden varajäseninä olivat toinen köyhäinhoito-asioita hoitavista apulaisjohtajista sekä jäsenet Virtanen tammikuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään ja Kuukkanen toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään sekä Liljefors.

Yhdestoista jaosto päätti täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön haltuunotetun omaisuuden käyttämisestä hoidon korvaamiseen ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta, varapuheenjohtajana lautakunnan jäsen Olsson ja jäsenenä lautakunnan lisäjäsen Päivänsalo sekä näiden varamiehinä ensimmäinen apulaisjohtaja sekä jäsenet Viranko ja Hagan.

Kahdestoista jaosto toimi työtupien johtokuntana kuuluen siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä valittuina lautakunnan jäsen Kreander ja lisäjäsen Saveri, edellinen varapuheenjohtajana, varajäseninä toinen apulaisjohtaja tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisen ajan ja ensimmäinen apulaisjohtaja toukokuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisen ajan sekä lautakunnan varajäsen af Björkstén ja varalisäjäsen Nuutinen.

Irtolaishuolto-osaston asiana on täyttää irtolaislain ja irtolaisasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät, ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättynä sekä valittuina jaostojen varapuheenjohtajat Lilja ja Kivistö, edellinen varapuheenjohtajana, lautakunnan lisäjäsenet Paaso ja Pietikäinen, edellinen kuitenkin vain huhtikuun loppuun, jolloin hänen sijaansa tuli jäsen Allenius. Näiden varamiehinä ovat olleet ensimmäinen apulaisjohtaja tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisen ajan ja toinen apulaisjohtaja toukokuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisen ajan sekä jäsenet ja lisäjäsenet Kallioniemi, Virtanen, Kuukkanen, jonka tilalla toukokuun 1 p:stä alkaen Wilén, sekä Huttunen, jonka tilalla elokuun 25 p:stä alkaen Kalervo.

Osasto jaetaan huolto-ohjesäännön mukaan kunkin vuoden alussa kahteen jaostoon, joista ensimmäinen käsittelee miespuolisia ja toinen naispuolisia irtolaisia koskevia, irtolaislain 24 §:n 1 mom:n 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä. Ensimmäiseen jaostoon on kuulunut puheenjohtajana osaston puheenjohtaja ja jäseninä jäsen Kivistö ja lisäjäsen Paaso, edellinen varapuheenjohtajana, tullen viimeksi mainitun tilalle ja samalla varapuheenjohtajaksi toukokuun 1 p:stä alkaen Allenius. Varalla olivat ensimmäinen apulaisjohtaja sekä varajäsen Virtanen ja varalisäjäsen Kuukkanen, mutta tuli näiden tilalle toukokuun 1 p:stä alkaen toinen apulaisjohtaja ja varajäsenet Wilén ja Virtanen. Toiseen jaostoon on kuulunut puheenjohtajana osaston puheenjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Lilja ja jäsenenä lisäjäsen Pietikäinen, sekä varalla ensimmäinen apulaisjohtaja, jonka tilalla toukokuun 1 p:stä alkaen toinen apulaisjohtaja, varajäsen Kallioniemi ja varalisäjäsen Huttunen. Irtolaishuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Lilja, Kivistö ja Pietikäinen koko kertomusvuoden sekä Paaso tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisen ajan ja Allenius toukokuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisen ajan.

Alkoholistihuolto-osaston asiana on täyttää alkoholistolain ja alkoholistasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät, ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättynä, jäseninä jaostojen varapuheenjohtajat Kreander ja Stolt, edellinen varapuheenjohtajana, lisäjäsenet Vehilä ja Östenson. Näiden varajäseninä

on ollut toinen apulaisjohtaja, varajäsen af Björkstén ja varalisäjäsenet Tuomi, Cannelin ja Wetterstrand.

Osasto jaetaan vuosittain kahteen jaostoon, joista ensimmäinen käsittelee miespuolisia ja toinen naispuolisia alkoholisteja koskevia, alkoholistilain 17 §:n 1 mom:n 1—3 kohdissa tarkoitettuja toimenpiteitä. Ensimmäiseen jaostoon on kuulunut puheenjohtajana osaston puheenjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Kreander ja jäsenenä lisäjäsen Vehilä. Varalla ovat olleet toinen apulaisjohtaja, varajäsen af Björkstén ja varalisäjäsen Cannelin. Toiseen jaostoon on kuulunut puheenjohtajana osaston puheenjohtaja ja jäsenenä lisäjäsenet Stolt ja Östenson, edellinen varapuheenjohtajana, sekä varalla toinen apulaisjohtaja ja varalisäjäsenet Tuomi ja Wetterstrand. Alkoholistihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja ovat yleisvalvojina toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Kreander, Stolt, Vehilä ja Östenson.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin valittiin seuraavat henkilöt:

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokuntaan valitsi lautakunta jäsenistään puheenjohtajaksi Alleniuksen, varapuheenjohtajaksi Virtasen ja jäseneksi Haganin. Varalla olivat Wilén, Saveri ja Lemström.

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi Sipi, varapuheenjohtajaksi Welroos ja jäseneksi Adler, jonka tilalle toukokuun 1 p:stä alkaen Merilinna, sekä varajäseniksi Linko, Forsström ja agronomi J. Tamminen.

Kaupunginhallituksen edustajana huoltolautakunnan hallinto- ja köyhäinhoito-osastoissa on ollut rahatoimenjohtaja J. Helo ja irtolais- ja alkoholistiasstossa toimittaja Y. Räisänen. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa ovat kaupunginhallitusta edustaneet sen seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden käyttämisestä hoidon korvaukseen sekä samoin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnassa insinööri A. K. Myrsky, huoltolautakunnan työtupien johtokuntana toimivassa jaostossa ylikonemestari V. V. Salovaara sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa varatuomari O. E. Tulenheimo.

C. Kokoukset ja tärkeimmät päätökset

Kokoukset. Huoltolautakunnalla kokonaisuudessaan oli vuoden varrella 3 varsinaista ja 5 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 84 asiaa. Hallinto-osastolla oli 8 varsinaista ja 8 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 400 asiaa. Köyhäinhoito-osastolla oli 4 kokousta, joissa asioita yhteensä 7, ja sen eri jaostot kokoutuivat seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita	Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita
I	21	5,555	VII	20	5,894
II	23	6,154	VIII	7	2,203
III	22	5,163	IX	19	2,938
IV	23	5,612	X	2	326
V	22	6,058	XI	4	82
VI	23	7,452	XII	18	131

Irtolaishuolto-osasto kokoontui 16 kokoukseen käsitellen yhteensä 275 asiaa, ja sen ensimmäinen jaosto 12 kertaa asioiden luvun ollessa 86 sekä toinen jaosto 17 kertaa käsitellen 131 asiaa.

Alkoholistihuolto-osastolla oli kokouksia 23, joissa käsiteltiin 504 asiaa, sen ensimmäisellä jaostolla 22 kokousta ja niissä 274 asiaa sekä toisella jaostolla 8 kokousta, joissa käsiteltyjä asioita 40.

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan kokouksia oli 11 ja niissä käsiteltyjä asioita 332.

Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 17 kokousta ja niissä käsiteltyjä asioita 165.

Lautakunnan käsittelemät asiat. Huoltolautakunnan ja sen hallinto-osaston kertomusvuoden kuluessa käsittelemistä joko periaatteellista laatua olevista tai yleisempää mielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Kuten v:n 1936 toimintakertomuksessa (s. 6—7) jo on mainittu, järjestettiin Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinto uusien huoltolakien johdosta uudelleen kaupunginvaltuuston ehdottamalla ja tasavallan presidentin joulukuun 4 p:nä 1936 antamalla asetuksella Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta, jonka mukaan varsinainen lastensuojelutoiminta edelleen oli uskottava erilliselle lastensuojelulautakunnalle, sekä valtuuston hyväksymällä ja sosiaaliministeriön joulukuun 11 p:nä 1936 vahvistamalla Helsingin kaupungin huolto-ohjesäännöllä ja valtuuston hyväksymällä ja sosiaaliministeriön joulukuun 21 p:nä 1936 vahvistamalla Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten ohjesäännöllä, jotka kaikki tulivat voimaan tammikuun 1 p:stä 1937 lukien ja joissa oli otettu huomioon uusissa huoltolaeissa kunnallisin itsehallintotoimin toteutettavat entisestään laajentuvat huoltotehtävät. Sama köyhäinhuoltolautakunnan kokouksessa maaliskuun 2 p:nä 1936 asetettu komitea, joka oli laatinut ehdotukset asetukseksi sekä ohjesäännöiksi, oli jo v:n 1936 kuluessa laatinut ehdotukset myös Helsingin kaupungin huoltolautakunnan, sen asettamien osastojen, jaostojen ja johtokuntien sekä sen alaisten viranhaltijain johtosäännöksi, huoltotoimen kassa- ja tiliviraston johtosäännöksi sekä huoltolautakunnan alaisten työtupien johtosäännöksi, ja otettiin nämä ehdotukset käsiteltäviksi huoltolautakunnan ensimmäisessä kokouksessa tammikuun 2 p:nä. Huoltolautakunta hyväksyi ehdotuksen, mikäli ne koskivat viran- ja toimenhaltijain tehtäviä, eräin muutoksin tuleviksi voimaan sanotusta kokouspäivästä lukien, mutta päätti samalla, että ehdotukset, sikäli kuin niissä oli huoltolautakuntaa sekä sen asettamia osastoja, jaostoja ja johtokuntia koskevia määräyksiä ja ne siten olivat huoltolautakunnan työjärjestyksen veroisia, olivat saatettavat kaupunginvaltuuston vahvistettaviksi, kuitenkin niin, että niitäkin oli, välitilan välttämiseksi, noudatettava tammikuun 2 p:stä lukien, kunnes kaupunginvaltuusto oli asian ratkaissut. Kaupunginkanslian kirjeessä helmikuun 18 p:ltä n:o 66 ilmoitettiin huoltolautakunnalle, että kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan helmikuun 10 p:nä, käsitellessään esitystä Helsingin kaupungin huoltolautakunnan, sen osastojen, jaostojen ja johtokuntien sekä sen alaisten viranhaltijain, Helsingin kaupungin huoltoviraston kassa- ja tilitoimiston ja Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten työtupien johtosääntöjen vahvistamisesta, eräiltä osiltaan hyväksynyt mainitut johtosäännöt, yhdellä muutoksella, kaupunginhallituksen esittämiltä osilta väliaikaiseksi ohjeeksi mainitulle lautakunnalle, sen osas-

toille ja jaostoille sekä johtokunnille kuin myös viranhaltijoille, kassa- ja tilitoimistolle ja työtuville. Otteella pöytäkirjastaan helmikuun 25 p:ltä, 451 §, kaupunginhallitus ilmoitti asettaneensa komitean laatimaan lopulliset ehdotukset johtosäännöiksi huoltolautakunnalle, sen osastoille, jaostoille ja johtokunnille sekä sen alaisille viranhaltijoille, kassa- ja tilitoimistolle ja työtuville sekä lastensuojelulautakunnalle ja sen alaisille johtokunnille ja viranhaltijoille sekä valinneensa sen puheenjohtajaksi rahatoimenjohtaja J. Helon ja jäseniksi pormestari L. Ehrnroothin ja toimitusjohtaja B. Sarlinin, minkä lisäksi kaupunginhallitus oli oikeuttanut huoltolautakunnan valitsemaan yhden jäsenen komiteaan, joksi jäseneksi valittiin esittelijäneuvos A. Vehilä. Komitean sihteerinä toimi huoltolautakunnan sihtööri A. Simonen. Siihen nähden, että näin asetettu komitea oli katsonut tehtäväkseen valmistaa ehdotukset ainoastaan niiksi määräyksiksi, jotka lain sekä asian mukaan olivat kaupunginvaltuuston vahvistettavat eli ehdotuksen huoltolautakunnan työjärjestykseksi sekä työtupien ohjesäännöksi, huoltolautakunta kokouksessaan toukokuun 3 p:nä asetti toimikunnan tarkistamaan kokouksessaan tammikuun 2 p:nä hyväksymänsä viran- ja toimenhaltijain tehtäviä koskevat johtosäännöt ja valitsi sen puheenjohtajaksi huoltolautakunnan puheenjohtajan, insinööri F. Kreanderin sekä jäseniksi lautakunnan jäsenen R. Paasion, lisäjäsenen A. Vehilän ja huoltotoimen toimitusjohtajan B. Sarlinin. Komitean sihteerinä toimi huoltolautakunnan sihtööri A. Simonen. Kirjelmällä kesäkuun 10 p:ltä n:o 175 kaupunginkanslia ilmoitti, että kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan kesäkuun 2 p:nä vahvistanut edellä mainitun rahatoimenjohtaja J. Helon puheenjohtamalla työskennelleen komitean ehdotukset Helsingin kaupungin huoltolautakunnan sekä sen asettamien osastojen, jaostojen ja johtokuntien työjärjestykseksi ja Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten työtupien ohjesäännöksi; ja kokouksessaan kesäkuun 14 p:nä huoltolautakunta vuorostaan vahvisti lautakunnan puheenjohtajan F. Kreanderin puheenjohtamalla työskennelleen toimikunnan laatiman ehdotuksen Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosäännöksi, johon oli sisällytetty myös kassa- ja tilitoimiston viranhaltijain tehtäviä koskevat määräykset, mutta päätti lautakunta samalla, että Tervalammen työlaitoksen viranhaltijoita koskevat, pykälisiin 70—81 sisältyvät määräykset olivat voimassa ainoastaan toistaiseksi, koska niihin oli uudisrakennusten valmistuttua ja virkailijakunnan sen johdosta lisääntyessä tehtävä muutoksia. Näin oli uusien huoltolakien johdosta tarpeelliseksi käynyt huoltotoimen hallinto-organisatio saatu lopullisesti kiteytetyksi.

Otteella pöytäkirjastaan joulukuun 10 p:ltä 1936, 2,305 §, kaupunginhallitus ilmoitti huoltolautakunnalle päättäneensä m.m., että v:n 1937 alusta lukien kaupungin vakinaisista töistä työttömyystöihin osoittaminen oli järjestettävä huoltolautakunnan kautta siten kuin asia yleisten töiden lautakunnan ehdotuksen mukaan oli sitä ennen ollut järjestetty työnvälitystoimiston kautta, mutta kuitenkin huomioonottaen, että huoltolautakunnalle oli annettava ajoissa tieto työttömyystöihin siirrettävistä työntekijöistä, niin että lautakunta oli tilaisuudessa toteamaan näiden yhteiskunnallisen avun tarpeen. Kokouksessaan tammikuun 2 p:nä 1937 huoltolautakunta päätti saattaa tämän kaupunginhallituksen päätöksen alaisensa työttömyyshuoltokanslian tietoon ja noudatettavaksi.

Kirjelmällä tammikuun 8 p:ltä n:o 1 kaupunginkanslia ilmoitti huoltolautakunnalle m.m., että kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan joulu-

kuun 2 p:nä 1936, käsitellessään kaupunginhallituksen esitystä kaupungin viranhaltijain palkkaluokitteluihin tehtävistä korjauksista y.m., tehnyt huoltolautakunnan alaisen huoltoviraston viranhaltijain palkkaluokitteluun sellaiset muutokset, että viraston 19 kodissakävijänvirasta 9 voitiin v:n 1937 alusta lukien siirtää 5 palkkaluokasta 6:nteen, ylivahtimestarinvirka samoin 4 palkkaluokasta 5:nteen, kassa- ja tilitoimiston vahtimestarin virka samoin 3 palkkaluokasta 4:nteen sekä kunnalliskodin työlaitoksen kahden vahtimestarinvirat 4 palkkaluokasta 5:nteen. Huoltolautakunta käsitteli asian kokouksessaan tammikuun 18 p:nä ja päätti antaa kassa- ja tilitoimistolle toimeksi ottaa varteen kaupunginvaltuuston hyväksymät palkankorotukset, kuitenkin siten, että 9 kodissakävijänvirasta toistaiseksi oli siirrettävä 5 palkkaluokasta 6:nteen vain 7, koska VIII huoltokanslia tuli, valtuuston päätöksen mukaisesti, lakkautettavaksi toukokuun 1 p:stä 1937 lukien eikä vielä ollut riittävää kokemusta siitä, tarvittiinko irtolais- ja alkoholisti-huoltokansliaan ylemmän palkkaluokan kodissakävijää. Mainituiksi seitsemäksi ylemmän palkkaluokan kodissakävijäksi määrättiin samalla kodissakävijät E. Eklund, I. Ekman, T. Eloniemi, R. I. Gröndahl, I. Kohonen, S. Nieminen ja R. Silén oikeuksin saada ylennetty palkka helmikuun 1 p:stä lukien sekä velvollisuuskin kullekin määrättyssä huoltokansliassaan vanhemman kodissakävijän ominaisuudessa hoitaa n.s. legaaliset tutkimukset uusissa tapauksissa niin pitkälle kuin heidän aikansa siihen riitti, jotta ensitarkastuksen pöytäkirjat muodostuisivat mahdollisimman tarkoin. Kun kaupunginhallitus kuitenkin oli päättänyt alistaa edellä mainitun lautakunnan päätöksen tutkittavakseen, mikäli se koski vain 7 kodissakävijänviran siirtämistä ylempään palkkaluokkaan, ja kaupunginhallitus, saatuaan asiassa lautakunnan lähemmän perustelun, vasta kokouksessaan helmikuun 4 p:nä 1937 päätti, että lautakunnan päätös saatiin panna täytäntöön, mistä kaupunginhallituksen päätöksestä lautakunnalle saapui ilmoitus vasta helmikuun 11 p:nä, lautakunta kokouksessaan maaliskuun 1 p:nä päätti, että vanhemmiksi ylennetyt kodissakävijät ryhtyvät hoitamaan heille määrättyjä tehtäviä vasta maaliskuun 1 p:stä lukien ja saavat vasta siitä alkaen korotetun palkan. Samalla päätettiin, että vanhempien kodissakävijäin oli, toimitusjohtajan antamien lähempien ohjeiden mukaan, suoritettava edellä kerrottujen uusien ja n.s. uusiksi tulleiden tapausten tutkimusten lisäksi, sikäli kuin aika riitti, myös sairaaloiden maksusitoumuspyynnöistä johtuvia tutkimuksia. Kokouksessaan toukokuun 3 p:nä huoltolautakunta päätti, että sen jälkeen kuin oli käynyt selville, että myös irtolais- ja alkoholistihuoltokansliassa oli sekä irtolais- että alkoholistiasatolla tarpeen vanhempi kodissakävijä, irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan oli sellaiset asetettava, ja määräsi toukokuun 1 p:stä lukien näiksi kodissakävijät E. Gebauerin ja O. Kervisen, joten kaikki 9 vanhempaa kodissakävijää on toukokuun 1 p:stä lukien ollut toimessa.

Otteella pöytäkirjastaan joulukuun 23 p:ltä 1936, 2,390 §, kaupunginhallitus ilmoitti suostuneensa huoltolautakunnan esitykseen, että huoltovirastossa saatiin v:n 1937 alusta lukien saman vuoden toukokuun loppuun asti pitää 9 virastovaratyöntekijää. Kun viraston asiamiestoimistossa kuitenkin pulavuosina kertyneen asioiden runsauden vuoksi edelleen tarvittiin lisätyövoimia, oikeutti kaupunginhallitus otteella pöytäkirjastaan toukokuun 13 p:ltä, 974 §, huoltolautakunnan pitämään mainitun määrän virastovaratyöntekijöitä viraston palveluksessa seuranneen elokuun loppuun. Myöhemmin saatiin kaupunginhallitukselta oikeus virastovaratyöntekijäin

työskentelyn jatkamiseen huoltoviraston asiamiestoimistossa loppuvuodenkin aikana, kuitenkin niin, että heitä syyskuun 1 p:stä 14 p:ään oli vain 7 sekä syyskuun 15 p:stä alkaen vuoden loppuun 8.

Sitten kuin sosiaaliministeriö oli kiertokirjeellä helmikuun 8 p:ltä 1932 n:o 3 oikeuttanut köyhäinhuoltolautakunnat asianomaisten läänien maaherroilta anomaan tarpeellisiksi katsomansa määrät luottokuljetuslippuja työttöminä kuljeskelevien ulkokuntalaisten palauttamiseksi kotipaikkakunnilleen ja sellaisia oli Helsingin kaupungin köyhäinhuoltolautakunnalle myönnetty vuosittain, huoltolautakunta anoi niitä huoltoviraston käytettäväksi myös v:n 1937 aikana, ja saatiinkin niitä riittävä määrä.

Kuten aikaisemmissa vuosikertomuksissa on mainittu, on Pelastusarmeija monena talvena ylläpitänyt kaupungissa kodittomien miesten lämmittelytupaa, jossa kävijöille samalla on annettu lämmintä ruokaa. Tätä toimintaa, jonka avulla on pyritty torjumaan kerjuuta sekä toimettomien henkilöiden oleskelua rautatieaseman y.m. julkisten rakennusten eteisissä ja yksityisten porraskäytävissä, kaupunki on kertomusvuoden kuluessa edelleen, huoltolautakunnan suosituksesta, tukenut myöntämällä Pelastusarmeijalle tarkoitusta varten apurahoja.

Myöskin Helsingin kaupungin erinäisten huoltolaitosten yhteisen myyntiaitan toimintaa on kertomusvuonna jatkettu. Myyntiaitta on edelleen työskennellyt kaupunginhallituksen asettaman erillisen johtokunnan alaisena, ja on sen johtokuntaan kuulunut huoltolautakunnan edustajana huoltotoimen toimitusjohtaja B. Sarlin myyntiaitan johtokunnan puheenjohtajana.

Otteella pöytäkirjastaan tammikuun 21 p:ltä, 185 §, kaupunginhallitus ilmoitti huoltolautakunnalle päättäneensä ensimmäisen kaupunginlääkärin esityksestä jättää terveydenhuoltolautakunnan tehtäväksi yhdessä huoltoviranomaisten kanssa harkita, oliko tarpeellista vahvistaa taksa ulkokuntalaisilta tuberkuloottisten asuntoloissa annettavasta hoidosta kannettavan maksun määräämiseksi sekä myönteisessä tapauksessa laatia ehdotus sellaiseksi taksaksi sekä niiksi muiksi toimenpiteiksi, mitkä siitä ehkä johtuivat; ja aiheutui tämä aloite siitä, että oli otettu pohdittavaksi, eikö tuberkuloottisia ulkokuntalaisia, jotka suurelta osalta majaillivat yömaajoissa sekä asukkeina perheissä, olisi tartuntavaaran ehkäisemiseksi sijoitettava tuberkuloottisten asuntoloihin asumaan ja heiltä itseltään tai, milloin he eivät siihen kykenisi, korvausvelvollisilta kannettava vahvistetun taksan mukainen suoritus. Kokouksessaan helmikuun 1 p:nä huoltolautakunta valitsi edustajikseen terveydenhuoltoviranomaisten kanssa asiasta käytäviin neuvotteluihin puheenjohtajansa sekä huoltotoimen toimitusjohtajan ja ensimmäisen apulaisjohtajan. Neuvottelukunnan valmistettua asiassa mietintönsä ja ehdotuksensa kaupunginkanslia kirjeellä huhtikuun 22 p:ltä n:o 129 ilmoitti kaupunginvaltuuston kokouksessaan huhtikuun 14 p:nä päättäneen, että ulkokuntalaisilta oli tuberkuloosi-huoltotoimiston alaisissa asuntoloissa kannettava kaikkiaan 8 markan suuruinen maksu vuorokaudelta kesäkuun 1 p:stä 1937 lukien. Tämän päätöksen toimeenpanon yksityiskohdista tehtiin seikkaperäinen menettelytapasopimus tuberkuloosi-huoltotoimiston ja huoltoviraston kesken.

Kirjelmällä tammikuun 22 p:ltä n:o 335 huoltotoimen toimitusjohtaja esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että kaupungin puhtaanapitolaitoksen satunnaisiin töihin, kuten lumenluontiin, lakaisuun ja lumen auraukseen, milloin varsinainen

työvoima osoittautuisi niihin riittämättömäksi, otettaisiin tarvittava tilapäinen työvoima huoltolautakunnan alaisen työttömyyshuoltokanslian työttömyyskortistoon hyväksytyistä työttömistä, joiden yhteiskunnallisen avun tarve sen kautta oli tullut todetuksi, sekä että ottaminen vähemmän kiireellisissä tapauksissa tapahtuisi tilaamalla työntekijät työttömyyshuoltokansliasta ja kiireellisissä tapauksissa siten, että asianomainen työnjohtaja aamuisin työvoimaa ottaessaan tarkastaisi, että työhön pyrkivällä oli työttömyyshuoltokortti, jotka kortit työnjohtaja keräisi haltuunsa ja toimittaisi sitten luetteloituina työttömyyshuoltokansliaan, mistä asianomaiset työn päätyttyä saisivat ne takaisin. Otteella pöytäkirjastaan tammi-kuun 28 p:ltä, 219 §, kaupunginhallitus ilmoitti päättäneensä hyväksyä huoltotoimen toimitusjohtajan esityksen sekä ilmoittaa, että puheena-olevista töistä oli maksettava sama palkka kuin varatoista. Lisäksi oli kaupunginhallitus päättänyt saattaa työttömyyshuoltokanslian tietoon, etteivät mainitut työt saaneet aiheuttaa mitään muutoksia kysymykseen tulevien työntekijäin muihin työnsaantimahdollisuuksiin.

Kun alkoholistilain voimaan tulon johdosta alkoholistit olivat laissa edellytetyissä tapauksissa toimitettavat lääkärin tarkastettaviksi ja lääkärin annettava tarkastuksesta alkoholistiasetuksessa säädetyssä järjestyksessä todistus, huoltotoimen toimitusjohtaja teki kaupunginhallitukselle esityksen asian järjestämiseksi ja totesi siinä, etteivät kaupungin virkälääkärit johtosääntöjensä mukaan olleet velvolliset toimittamaan näin kysymykseen tulleita tarkastuksia ilman eri korvausta. Otteella pöytäkirjastaan helmikuun 18 p:ltä, 380 §, kaupunginhallitus ilmoitti päättäneensä järjestää alkoholistien lääkärintarkastuksen siten, että toinen kaupunginlääkäri joko itse tai yhdessä sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman apulaislääkärin kanssa huolehti näistä tarkastuksista saaden korvaukseksi Terveystoimilautakunta ja sen toimisto nimisen menoarvion luvun momentilta Tilapäistä työvoimaa 80 markkaa kustakin ensimmäisestä tarkastuksesta annettavasta todistuksesta sekä 40 markkaa mahdollisesti kysymykseen tulevasta samaa henkilöä koskevasta toisesta todistuksesta, joka on annettu 12 kuukauden kuluessa ensimmäisestä tarkastuksesta.

Huoltolautakunnan hallinto-osaston kokouksessa kesäkuun 21 p:nä huoltotoimen toimitusjohtaja ehdotti, että hallinto-osasto päättäisi pyytää kaupunginhallitusta asettamaan komitean harkitsemaan kysymystä, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä niihin tarttuvalla asteella olevaa tuberkuloosia sairastaviin alkoholisteihin nähden, joita heidän juopottelevan elämäntapansa vuoksi ei voitu sijoittaa tuberkuloottisten asuntoloihin eikä häiritsevän käytöksensä vuoksi hoitaa tuberkuloosisairaalassa, sekä niihin muihinkin alkoholisteihin nähden, joita, vaikka he olivat lain mukaan yleiseen alkoholistihuoltolaan toimitettavat, ei ollut ollut mahdollisuutta sellaiseen saada vallitsevan tilanpuutteen takia tai siitä syystä, ettei heitä, tarttuvan tautinsa vuoksi, suostuttu alkoholistihuoltolaan ottamaan, joten he olivat terveydellisenä vaarana ympäristölleen. Hallinto-osasto hyväksyi toimitusjohtajan asiassa laatiman kirjallisen ehdotuksen perusteluineen, ja kokouksessaan heinäkuun 15 p:nä pöytäkirjansa 1,370 §:n kohdalla kaupunginhallitus päättikin asettaa mainitun komitean ja kutsui sen puheenjohtajaksi varatuomari E. Tulenheimon sekä yhdeksi jäseneksi toimittaja Y. Räisäsen. Samalla kaupunginhallitus päätti kehoittaa huoltolautakuntaa ja terveydenhoitolautakuntaa valitsemaan edustajansa komiteaan. Kokouksessaan elokuun 2 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto

valitsi edustajakseen komiteaan huoltotoimen toimitusjohtajan B. Sarlinin. Terveystoimintalautakuntaa edusti komiteassa tuberkuloosihuoltotoimiston lääkäri A. V. Wirta. Komitean sihteerinä toimi huoltoviraston kolmas apulaisjohtaja O. Toivola. Kun komitean mietintö ei valmistunut kertomusvuoden aikana, ei sen ehdotusten selostaminen ole kuulunut v:n 1937 toimintakertomuksen yhteyteen.

Lähetteellä elokuun 17 p:ltä kaupunginhallitus pyysi huoltolautakunnalta lausuntoa lähetettää seuranneesta Suomen Vankeusyhdistys r.y:n hallituksen kaupunginhallitukselle toimittamasta anomuksesta, että kaupunginhallituksen toimesta kaupungin seuraavan vuoden menoarvioon varattaisiin 300,000 markan suuruinen määräraha työmahdollisuuksien järjestämiseksi huolto- ja kokeilutarkoituksessa Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeuden omaaville, rikoksesta rangaistuille henkilöille; ja kokouksessaan syyskuun 6 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto hyväksyi huoltotoimen toimitusjohtajan laatiman ehdotuksen lausunnoksi asiassa kaupunginhallitukselle, missä lausunnossa asetuttiin sille kannalle, että mainittua työtoimintaa, jota Suomen Vankeusyhdistys oli jo kokeillut, oli välttämättä jatkettava asiasiaisen aineksen reserualisoinnin ehdottomana edellytyksenä sekä että työtilaisuuksien laajentamiseksi yhdistykselle olisi myönnettävä pyytämänsä korotettu avustus, joka olisi suoritettava menomomentilta Erinäisiä avustustoita, kaupunginhallituksen käytettäväksi. Köyhäinhoidollisia töitä varten ja töiden järjestämiseksi vapautuneille vangeille, mikä menomomentti, jotta yhdistys voisi ryhtyä ajoissa suunnittelemaan töiden johtoa, olisi jaettava kahteen eri alakohtaan, joista toinen koskisi vapautetuille vangeille järjestettävää töitä ja sisältäisi 300,000 markan erän. Kirjeessä syyskuun 2 p:ltä huoltolautakunnan irtolaishuolto-osasto ja alkoholihuolto-osasto esittivät yhteisesti, että huoltolautakunnan hallinto-osasto ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että edellä mainitulle menomomentille varattaisiin v:ksi 1938 750,000 markan suuruinen määräraha käytettäväksi osastojen ehdottamalla tavalla töiden järjestämiseksi työtömille irtolaisille ja alkoholisteille; ja hallinto-osasto kokouksessaan syyskuun 6 p:nä päättikin, huoltotoimen toimitusjohtajan lausunnon mukaisesti, että kaupunginhallitukselle oli tehtävä esitys, että mainittua tarkoitusta sekä n.s. köyhäinhoidollisia varatoita varten varattaisiin v. 1938 käytettäväksi mainitulla menomomentilla yhteensä 850,000 markkaa yli sen 300,000 markan, jota oli puollettu annettavaksi Suomen Vankeusyhdistys r.y:lle. Otteella pöytäkirjastaan syyskuun 30 p:ltä, 1,758 §, kaupunginhallitus ilmoitti päättäneensä merkitä ehdollisesti v:n 1938 talousarvioehdotukseen usein mainitun menomomentin kohdalle 1,000,000 markan suuruisen määrärahan käytettäväksi töiden järjestämiseksi vapautuneille vangeille, huoltoa kaipaaville alkoholisteille ja irtolaisille sekä n.s. köyhäinhoidollisia varatoita varten. Huoltolautakunnan kokouksessa lokakuun 11 p:nä huoltotoimen toimitusjohtaja lisäksi esitti, että kaupunginvaltuustolle tehtäisiin esitys, että työtilaisuuksien järjestämiseksi huoltolautakunnan huollossa oleville naispuolisille irtolaisille ja alkoholisteille lautakunnan alaisiin työtupiin saataisiin tammikuun 1 p:stä 1938 lukien kokeeksi ottaa erillisille osastoille yhteensä enintään 40 irtolais- ja alkoholistinaista sekä käyttää näiden osastojen menoihin menoarvion Työtuvat nimisen luvun määrärahoja vartenottamalla, että työtupien varsinaisia hoidokkeja vastaavasti vähennettäisiin. Huoltolautakunta hyväksyi toimitusjohtajan esityksen ja kirjeellä marraskuun 4 p:ltä n:o 297 kaupunginkanslia ilmoitti,

että valtuusto oli kokouksessaan lokakuun 27 p:nä päättänyt, että huoltolautakunnan alaisiin työtupiin saatiin v:n 1938 aikana ottaa huoltolautakunnan huollettavia alkoholisteja ja irtolaisia enintään 40 edellyttämällä, ettei työtupien hoidokkien kokonaislukumäärä sen kautta suurentunut.

Lähetteellä toukokuun 12 p:ltä kaupunginhallitus pyysi huoltolautakunnalta lausuntoa lähetettä seuranneesta Helsingin ammatillinen paikallisjärjestö r.y:n anomuksesta, että kaupunginhallitus ryhtyisi toimenpiteisiin työttömyyden takia annettujen köyhäinhuoltoavustusten takaisin perimisen lopettamiseksi. Huoltolautakunta päätti kokouksessaan toukokuun 24 p:nä lausuntonaan asiassa kaupunginhallitukselle toistaa kaiken sen, mitä köyhäinhuoltolautakunta oli samanlaisen anomuksen johdosta antamassaan lausunnossa marraskuun 5 p:ltä 1934 esittänyt, ja asettui siten sekä periaatteessa että käytännöllisten vaikeuksien vuoksi vastustamaan anomusta, minkä lisäksi todettiin, ettei päätöksen teko asiassa kuulunut kaupunginhallituksen toimivaltaan. Jotta velkomuskortiston kottimäärä, joka pulavuosina oli kasvanut n. 40,000 korttiin nousevaksi, saataisiin supistumaan ja mahdollisimman inhimillinen tulkinta korvausasioissa käytäntöön, päätti huoltolautakunta samalla ottaa seuraavassa kokouksessaan korvauskysymyksen koko laajuudessaan pohdittavakseen. Kokouksessaan kesäkuun 14 p:nä lautakunta sitten hyväksyikin toimitusjohtajan asiassa valmistaman laajan esityksen menettelyohjeiksi perimisasiossa ja korvauksesta luopumisesta.

Kun kunnalliskoti oli pulavuosina osoittautunut liian ahtaaksi, oli köyhäinhuoltolautakunta aikanaan tehnyt sopimuksen Hyvinkään kauppalan huoltolautakunnan kanssa enintään 30 helsinkiläisen kunnalliskotihoidokin hoitamisesta kauppalan kunnalliskodissa 17 markan suuruista korvausta vastaan hoitovuorokaudelta, mikä sopimus, viimeksi lokakuun 15 p:nä 1936 uudistettuna, päättyi joulukuun 31 p:nä 1937. Siihen nähden, että noususuhdanteen johdosta sijaluku kunnalliskodissa jälleen oli todettu riittäväksi, huoltolautakunta kokouksessaan lokakuun 4 p:nä päätti, ettei sopimusta enää ollut uudistettava.

Kuten v:n 1936 toimintakertomuksessa on mainittu, ilmoitti köyhäinhuoltolautakunta kirjelmässään kaupunginhallitukselle joulukuun 22 p:ltä 1936, että Tervalammen työlaitoksen uudisrakennuksia suunniteltaessa olisi varattava niihin yhteensä 120 hoidokkisijaa. Otteella pöytäkirjastaan helmikuun 25 p:ltä, 452 §, kaupunginhallitus ilmoitti huoltolautakunnalle päättäneensä antaa yleisten töiden lautakunnalle toimeksi yksissä neuvoin huoltolautakunnan kanssa laatia luonnospiirustukset kustannusarvioineen yhteensä 120 hoidokkia varten tarkoitetuille rakennuksille Tervalammen uuteen työlaitokseen, mitkä hoidokkirakennukset oli suunniteltava rakennettaviksi kivistä kaksikerroksisiksi sekä samalla luonnosteltava niihin liittyvät lisärakennukset ja navetta 125 lehmää varten. Lähetteellä kesäkuun 12 p:ltä kaupunginhallitus sitten pyysi huoltolautakunnalta lausuntoa yleisten töiden lautakunnan kirjeessä kesäkuun 8 p:ltä kaupunginhallitukselle lähettämistä Helsingin kaupungin rakennustoimiston valmistamista luonnospiirustuksista Tervalammen työlaitoksen uudisrakennuksia varten kustannusarvioineen, ja kokouksessaan kesäkuun 30 p:nä huoltolautakunta käsitteli asian ja antoi piirustuksista kustannusarvioineen samalle päivälle päivätyssä kirjelmässään laajahkon lausunnon, jossa tehtiin eräitä huomautuksia luonnoksia vastaan ja katsottiin navetan kustannusarvio liian kor-

keaksi. Viimeksi mainitun huomautuksen johdosta sai arkkitehti U. Sjöholm tehtäväkseen laatia luonnospiirustukset navettarakennusta varten, ja lähetteellä marraskuun 24 p:ltä kaupunginhallitus kehoitti huoltolautakuntaa antamaan lausuntonsa arkkitehti Sjöholmin valmistamista navettarakennuksen luonnospiirustuksista summittaisine kustannusarvioineen, minkä lausunnon lautakunta antoikin kirjelmässä joulukuun 27 p:ltä yhtyen siinä Tervalammen työlaitokselta asiassa hankkimaansa lausuntoon. On lisäksi merkittävä, että kaupunginkanslia ilmoitti kirjelmällä marraskuun 4 p:ltä, että kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 27 p:nä hyväksynyt kokouksen esityslistasta ilmenneen rakennusohjelman Tervalammen työlaitosta varten ja alistanut sen sosiaaliministeriön vahvistettavaksi, niin myös hyväksynyt n:olla 100/104 merkityt ja kesäkuun 8 p:nä päivätyt luonnospiirustukset Tervalammen työlaitokseen rakennettavia hoidokkirakennuksia ja talousrakennusta varten sekä päättänyt antaa yleisten töiden lautakunnalle tehtäväksi laadittuttaa mainittujen rakennusten pääpiirustukset, joita laadittaessa oli mahdollisuuden mukaan otettava huomioon huoltolautakunnan esittämät huomautukset.

Kirjelmässä huhtikuun 28 p:ltä Tervalammen työlaitoksen johtaja saman laitoksen johtokunnan päätöksen mukaisesti esitti, että huoltolautakunnan hallinto-osasto tekisi kaupunginhallitukselle esityksen Helsingin kaupungin liittymisestä Työlaitosten keskusliittoon, ilmoittaen samalla, että jäsenmaksu liitossa oli 3,000 markkaa vuodessa. Kokouksessaan toukokuun 3 p:ltä huoltolautakunta päätti hyväksyä esityksen sekä tehdä siitä esityksen kaupunginhallitukselle ja pyytää samalla 3,000 markan suuruisia määrärahaa v:n 1937 jäsenmaksun suorittamista varten. Otteella pöytäkirjastaan toukokuun 20 p:ltä, 1,008 §, kaupunginhallitus ilmoitti oikeutaneensa huoltolautakunnan ilmoittamaan Helsingin kaupungin Työlaitosten keskusliiton jäseneksi sekä osoittaneensa anotun määrärahan ensimmäisen jäsenmaksun suorittamiseksi. Kirjeellä kesäkuun 23 p:ltä Työlaitosten keskusliiton sihteeri ilmoitti, että Helsingin kaupunki oli hyväksytty liiton jäseneksi.

Kirjeessä huhtikuun 21 p:ltä kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta ja kirjeessä huhtikuun 28 p:ltä Tervalammen työlaitoksen johtokunta pyysivät, että huoltolautakunta ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin kunnalliskodin yhteydessä olevassa työlaitoksessa ja Tervalammen työlaitoksessa olevien velallisten työsuoritusten arvioimisperusteiden ja kuntoisuusrahoiden maksuperusteiden yhdenmukaistamiseksi sekä huoltolaitosten ohjesäännön 20 §:n 2 mom:n edellyttämän järjestyssäännön laatimiseksi samanlaiseksi kummallekin työlaitokselle, minkä lisäksi kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan kirjelmässä esitettiin, että samalla kuin uusi järjestyssääntö molemmille työlaitoksille valmistettaisiin, kunnalliskodille laadittaisiin erityinen järjestyssääntönsä, niin ettei se olisi yhteinen Käpylässä sijaitsevan työlaitoksen kanssa. Kokouksessaan toukokuun 3 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto käsitteli asian ja asetti, huoltotoimen toimitusjohtajan ehdotuksen mukaisesti, komitean valmistamaan tarpeelliset ehdotukset asiassa. Komitean puheenjohtajaksi valittiin Tervalammen työlaitoksen johtokunnan puheenjohtaja, pankinjohtaja V. Sipi, sekä jäseniksi kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan puheenjohtaja, toimistonjohtaja H. Allenius, mainittujen laitosten johtaja H. Waahterlinna ja Tervalammen työlaitoksen johtaja E. Isotalo. Sihteerinä komiteassa toimi huoltolautakunnan sihteeri

A. Simonen. Komitean valmistettua täten kysymykseen tulleet ehdotukset järjestyssäännöiksi ja päiväjärjestyksiksi kunnalliskodille, sen yhteydessä olevalle työlaitokselle ja Tervalammen työlaitokselle sekä samoin ehdotuksen molemmissa työlaitoksissa olevien hoidokkien työnsuoritusten ja käytöksen arvosteluperusteiksi huoltolautakunta otti kokouksessaan joulukuun 27 p:nä ehdotukset käsiteltäväkseen, mutta päätti ennen niiden lopullista vahvistusta pyytää niistä kummankin alussa mainitun johtokunnan lausunnot, minkä vuoksi lopullinen ratkaisu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Kirjeessä elokuun 5 p:ltä terveydenhoitolautakunta pyysi kaupunginhallitusta ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että kysymys kunnalliskodin sikalan paikasta, koska sikalasta oli aiheutunut haittaa sen ympärille olevalle asutukselle, ratkaistaisiin mitä pikimmin. Lähetteellä elokuun 18 p:ltä kaupunginhallitus pyysi asiassa huoltolautakunnan lausuntoa. Lautakunta käsittelee asian kokouksessaan lokakuun 11 p:nä ja päätti, kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan mielipiteeseen yhtyen, lausuntonaan esittää, että kunnalliskodin sikala saisi toimia entisessä laajuudessaan entisellä paikallaan, kunnes kysymys Tervalammen työlaitoksen maatalousrakennuksista oli tullut ratkaistuksi, minkä jälkeen sikalan mahdollinen lopettaminen tai muualle siirtäminen oli otettava uudelleen käsiteltäväksi. Otteella pöytäkirjastaan lokakuun 28 p:ltä kaupunginhallitus ilmoitti päättäneensä, että kunnalliskodin sikala sai toistaiseksi jäädä paikalleen. Vielä on merkittävä, että kaupunginhallitus pyysi lähetteellä marraskuun 23 p:ltä huoltolautakunnalta lausuntoa kiinteistö-lautakunnan kaupunginhallitukselle kirjeessä marraskuun 18 p:ltä tekevästä esityksestä, että Tomtbackan navettarakennukseen perustettaisiin sikala. Sitten kuin asiassa oli hankittu kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnan ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnan lausunnot, huoltolautakunta kokouksessaan joulukuun 27 p:nä päätti, mainittujen johtokuntien lausuntoihin yhtyen, lausua, ettei kunnalliskodin sikalaa ainakaan toistaiseksi olisi lakkautettava, vaikka Tomtbackaan perustettaisiin ehdotetun suuruinen sikala, sekä ettei lautakunta tahtonut vastustaa sikalan perustamista Tomtbackaan väliaikaisena toimenpiteenä, mutta että sikalakysymys kokonaisuudessaan olisi otettava ratkaistavaksi vasta sen jälkeen kuin Tervalammen työlaitoksen rakennuskysymykset oli ratkaistu.

Kokouksessaan marraskuun 22 p:nä huoltolautakunta päätti tehdä erillisen esityksen uuden saunan rakentamisesta kunnalliskodin Oulunkylässä sijaitsevan haaraosaston tarpeeksi.

Sitten kuin kaupunginvaltuusto oli talousarviokäsittelyn yhteydessä päättänyt, että köyhäinhoitoa varten asetettu VIII huoltokanslia oli toukokuun 1 p:stä 1937 lukien lakkautettava, koska noususuhdanteen vuoksi voitiin tulla toimeen 7 huoltokanslialla, huoltolautakunta kokouksessaan maaliskuun 22 p:nä teki tarpeelliset muutokset huoltolautakunnan osastojen ja jaostojen kokoonpanoon sekä valvontapiireihin ja kokouksessaan maaliskuun 30 p:nä huoltolautakunnan hallinto-osasto hyväksyi toimitusjohtajan ehdotuksen edellä mainitusta lakkautuksesta johtuviksi virkailijakunnan vähennyksiksi ja siirroiksi.

Otteella pöytäkirjastaan syyskuun 23 p:ltä kaupunginhallitus ilmoitti huoltolautakunnalle päättäneensä sillä kertaa hylätä köyhäinhoitolauta-

kunnan aikanaan valmistaman ehdotuksen, joka koski huoltolautakunnan ylimääräisen virkailijakunnan osittaista vakinaistamista.

Sitten kuin huoltotoimen toimitusjohtaja oli kirjelmässä syyskuun 3 p:ltä huoltolautakunnan puolesta anonut, että sosiaaliministeriö hyväksyisi kunnallisesta huoltolautakunnasta toukokuun 8 p:nä 1936 annetun asetuksen 1 §:n nojalla Helsingin kaupungin huoltovirastossa käytettäväksi anomukseen liitetyt yhteiskunnallisen huollon alaisista henkilöistä pidettävät kortit ja luettelot, sosiaaliministeriön huoltoasiainosaston päällikkö ilmoitti kirjeessä syyskuun 3 p:ltä ministeriön huoltoasiainosaston hyväksyneen anomuksen ja vahvistaneen siinä mainitut rekisterikortit huoltovirastossa käytettäväksi.

Kirjeessä tammikuun 22 p:ltä kaupunginkanslia kehoitti huoltolautakuntaa, kaupunginhallituksen joulukuun 17 p:nä 1936 tekemän päätöksen mukaisesti, antamaan kaupunginhallitukselle lausunnon valtioneuvoston asettaman selvitysmiehen laatimasta ehdotuksesta Helsingin kaupungin ympäristön kunnallisen jaoituksen muuttamiseksi kiinnittämällä huomiota ehdotetun liitoksen suotavuuteen yleensä sekä siitä erikoisesti kaupungille aiheutuviin summittaisiin kustannuksiin liitosta lähinnä seuraavina vuosina. Huoltolautakunta käsitteli asian alustavasti hallinto-osastonsa kokouksessa helmikuun 11 p:nä ja päätti silloin jättää lausuntoehdotuksen laatimisen huoltotoimen toimitusjohtajan ja lautakunnan sihteerin yhteisesti tehtäväksi. Kokouksessaan toukokuun 24 p:nä hallinto-osasto käsitteli alustavasti toimitusjohtajan ja sihteerin valmistaman laajan lausuntoehdotuksen siihen liittyvine taulukkoliitteineen, mutta päätti lykätä asian sen laajakantoisuuden vuoksi huoltolautakunnan ratkaistavaksi. Kokouksessaan kesäkuun 14 p:nä huoltolautakunta käsitteli asian lopullisesti ja hyväksyi lausuntoehdotuksen sen loppuun hallinto-osaston toivomuksesta tehtyine korjauksineen. Lausunto lähetettiin kaupunginhallitukselle kirjelmänä kesäkuun 14 p:ltä n:o 1,279.

Kun maaliskuun 12—13 p:n välisenä yönä huoltoviraston VI huoltokansliaan oli tehty murtovarkaus ja siinä onnistuttu saamaan m.m. käytettäväksi n.s. tavaraosoituksia ja niitä väärentämällä ottamaan Oy. Mantereen kenkätehtaasta tavaraa 1,342 markan arvosta ja naisten työtuvista 3,167 markan arvosta sekä huoltolautakunnan alaisista työtuvista 2,341 markan arvosta, huoltolautakunnan hallinto-osasto kokouksessaan marraskuun 1 p:nä päätti pyytää kaupunginhallitukselta oikeutusta maksattaa nämä erät mainituille tavarain luovuttajille menomomentilta Suora naiset avustukset, koska luovuttajat taitavasti tehdyn väärennyksen johdosta olivat joutuneet toimimaan hyvässä uskossa. Lähetteellä marraskuun 9 p:ltä kaupunginhallitus kehoitti huoltolautakuntaa antamaan kaupunginhallitukselle kaupunginreviisorin kirjelmässä marraskuun 9 p:ltä asiassa pyytämät selitykset, ja päätti hallinto-osasto kokouksessaan joulukuun 3 p:nä hyväksyä laaditun ehdotuksen lautakunnan selitykseksi toimitettavaksi asiamiestoimiston notaarin M. Leideniuksen antaman selityksen kera kaupunginhallitukselle. Ratkaisu siirtyi v:een 1938.

Kirjeessä marraskuun 17 p:ltä kaupunginreviisori vaati huoltolautakunnalta tietoja siitä, miten v:sta 1931 lähtien lautakunnan vuosikertomuksissa esiintyneet tiedot työtupien hoidokkien suurimmista lukumääristä ja tehtyjen työpäivien määristä oli laskettu. Kirjeessä marraskuun 22 p:ltä toimitusjohtaja ilmoitti kaupunginreviisorille, että numerot oli laskettu palkanmaksukausittain palkkalistojen pohjalla ja ne siten osittain tulleet harhaan-

johtaviksi, jopa kaksinkertaisiksi, kun numeroiden kokoojat eivät olleet huomanneet liittää kertomuksiin selvittävää alaviittaa. Tämän vastauksen johdosta kaupunginreviisori kirjeellä marraskuun 23 p:ltä kääntyi uudelleen huoltolautakunnan puoleen tiedustellen lautakunnalta jälleen, mistä virheet olivat johtuneet sekä ilmoittaen odottavansa, että lautakunta ryhtyisi toimenpiteisiin sanotunlaisten virheiden ehkäisemiseksi vastaisuudessa. Lautakunta käsitteli asian kokouksessaan joulukuun 27 p:nä ja päätti samalla kuin lautakunta valitti tapahtunutta erehdyistä, hyväksyä toimitusjohtajan asiassa valmistaman promemorian siihen liittyvine ponsineen, joissa rekisterikanslian esimiehen ja virkailijakunnan tietoon saatettiin, että kunkin oli ensitietoja antaessaan ja yhdistelmiä laatiessaan katsottava, että ne olivat oikeat ja vastattava niistä.

Otteella pöytäkirjastaan lokakuun 7 p:ltä kaupunginhallitus ilmoitti päättäneensä saattaa kaikkien lauta- ja johtokuntien sekä hallitusten tietoon, etteivät kaupungin virkamiehet saaneet ottaa suorittaakseen tehtäviä, jotka olivat ristiriidassa heidän virkatehtäviensä kanssa.

Huoltolautakunnan kokouksessa marraskuun 22 p:nä huoltotoimen toimitusjohtaja ehdotti, että sitten kuin syyskuun 24 p:nä 1937 oli annettu laki äitiysavustuksesta, joka laki tuli voimaan tammikuun 1 p:stä 1938 alkaen, ja lain toimeenpanoasetus oli parhaillaan valmistelun alaisena, joutuen äitiysavustus lain mukaan huoltolautakuntien tutkittavaksi ja päätettäväksi, tämän valtion korvattavan huoltomuodon hallinnollista organisointia Helsingin kaupungissa suunnittelemaan asetettaisiin komitea, joka saisi tehtäväkseen laatia kiireellisesti ehdotuksen äitiysavustussasioiden käsittely- ja päättämisyjärjestyksestä y.m. asian yhteydessä olevista seikoista esitettäväksi huoltolautakunnan hyväksyttäväksi. Lautakunta hyväksyi esityksen ja valitsi komitean puheenjohtajaksi toimitusjohtaja B. Sarlinin sekä jäseniksi lautakunnan varapuheenjohtajan R. Paasion, lisäjäsenen L. Haganin ja toisen apulaisjohtajan H. Lindroosin. Komitean sihteerinä toimi huoltolautakunnan sihteerä A. Simonen. Kirjeessä marraskuun 30 p:ltä huoltolautakunnan hallinto-osastolle komitea, ilmoittaen puheenjohtajansa neuvotelleen asiasta sosiaaliministeriön ja lastensuojelulautakunnan toimitusjohtajan kanssa, ehdotti, että kaupunginhallitukselle tehtäisiin kiireellisesti esitys, että äitiysavustuksen hallinnollinen hoito Helsingin kaupungissa määrättäisiin lastensuojelulautakunnan asiaksi. Kokouksessaan joulukuun 3 p:nä hallinto-osasto päätti kiireellisenä asiana yksimielisesti hyväksyä komitean ehdotuksen sekä lähettää sen kaupunginhallitukselle asianmukaisia toimenpiteitä varten.

Kirjeessä marraskuun 4 p:ltä kaupunginkanslia ilmoitti, että kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 27 p:nä päättänyt, että kaupunki mahdollisuuksien mukaan tuli järjestämään aluelääkäreille vastaanottohuoneistot huoltolautakunnan alaisten kanslioiden huoneistojen yhteyteen sekä suorittamaan v:n 1938 alusta lukien niille aluelääkäreille, joille tällaista huoneistoa ei voitu hankkia, korvauksena vastaanoton järjestämisestä heidän yksityishuoneistoissaan 600 markkaa kuukaudessa.

Paitsi edellä selostettuja huoltolautakunnan ja sen hallinto-osaston käsittelemiä asioita, on vielä mainittava, että huoltotoimen toimitusjohtaja on vuoden varrella antanut virkailijakunnalle lukuisia kiertokirjeitä, joissa viraston hallinto-organisatiota on selvitetty ja tehostettu sekä menettelytapoja ohjattu kohti suurempaa yhdenmukaisuutta.

D. Katsaus huoltoviraston toimintaan

Virkailijat. Kertomusvuoden alusta huoltoviraston käsiteltäviksi tulneiden uusien huoltotehtävien johdosta perustettiin kaksi uutta kansliaa, nim. yhdistetty irtolais- ja alkoholistihuoltokanslia sekä työttömyyshuoltokanslia, mikä aiheutti erinäisten uusien virkamiesten ja muun henkilökunnan palkkaamista sekä erinäisiä muitakin muutoksia henkilökunnassa. Irtolaisia ja alkoholisteja koskevien asioiden hoitoa varten asetettiin ylimääräinen kolmas apulaisjohtaja, mihin toimeen määrättiin tammikuun 1 p:stä lukien lautakunnan ylimääräinen sihteeri, hovioikeudenauskultantti O. Toivola. Ylimääräiseksi sihteeriksi samasta päivästä lukien määrättiin lakitieteenkandidaatti A. Simonen. Ylimääräiseksi kanslianesimieheksi määrättiin kertomusvuoden alusta irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan V avustuskanslian ylimääräinen kanslianesimies filosofiankandidaatti E. Rikkonen, jonka tilalle V kansliaan filosofiankandidaatti P. Roine, sekä rekisterikanslian ylimääräisen kanslianesimiehen toimeen filosofiankandidaatti H. Valve ja VIII avustuskansliaan filosofianmaisteri E. Mäkisen erottua vuoden vaihteessa herra V. Blomberg tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n väliseksi ajaksi sekä työttömyyshuoltokansliaan johtaja V. O. Ahtio.

Ylimääräiseksi toiseksi apulaisjohtajaksi filosofianmaisteri S. Seppälän tultua nimitetyksi työnvälitystoimiston johtajaksi määrättiin ylimääräinen kanslianesimies V. Mattlar helmikuun 15 p:stä lukien ja hänen tultuaan valituksi työnvälitystoimiston osastonjohtajaksi ylimääräinen kanslianesimies H. Lindroos maaliskuun 16 p:stä lukien. Näiden nimitysten johdosta toimivat ylimääräisinä kanslianesimiehinä I kansliassa maaliskuun 16 p:stä alkaen rouva O. Ilvesviita ja IV kansliassa toukokuun 1 p:stä alkaen herra V. Blomberg. Rekisterikanslian esimiehenä filosofiankandidaatti Valveen erottua toimi lokakuun 20 p:stä alkaen vuoden loppuun kanslianhoitaja H. Sahrman.

Kahteen vakinaiseen nuoremman kodissakävijän virkaan nimitettiin huhtikuun 1 p:stä alkaen rouva O. E. Kervinen ja neiti N. E. Sederholm ja yhteen vakinaiseen nuoremman kirjuriapulaisen virkaan huhtikuun 1 p:stä alkaen rouva A.-L. Koutamo.

Asiamies V. A. Eloniemi erosi lautakunnan palveluksesta syyskuun lopussa, ja eläkkeelle siirtyivät vuoden kuluessa kodissakävijät A. Ritz sekä L. Winter. Lisäksi on erinäisiä pienempiä muutoksia ja siirtoja lomien, sairaustapausten y.m. johdosta tapahtunut ylimääräisten virkailijain keskuudessa.

Kansliatyö. Huoltolautakunnan kesäkuun 14 p:nä 1937 vahvistaman huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosäännön mukaan on huoltovirastossa kolme toimistoa: yleinen toimisto, asiamiestoimisto sekä kassaja tilitoimisto.

Yleisen toimiston alaisina toimivat keskuskanslia, rekisterikanslia, irtolais- ja alkoholistihuoltokanslia, työttömyyshuoltokanslia sekä köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat.

Yleisestä toimistosta lähetettiin kertomusvuonna yhteensä 7,203 kirjelmää, johon ei kuitenkaan sisälly irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kirjeenvaihto. Niistä tuli keskuskanslian osalle 2,200, köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden osalle 4,673, rekisterikanslian osalle 213 ja työttömyyshuoltokanslian osalle 117.

Anomuksia köyhäinhoidon saamisesta tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 54,519. Niistä valmisteli I kanslia 7,683, II kanslia 7,742, III kanslia 5,960, IV kanslia 6,871, V kanslia 7,587, VI (laitos-) kanslia 8,312, VII kanslia 7,827 ja VIII kanslia 2,537. Kunnalliskotiin ja työlaitokseen pääsyä koskevia anomuksia tehtiin 297 ja hyväksyttiin niistä 288.

Köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli yhteensä 287,752, joista I kansliassa 34,705, II:ssa 40,839, III:ssa 41,164, IV:ssä 30,433, V:ssä 40,104, VI:ssa (laitoskansliassa) 38,238, VII:ssä 49,072 ja VIII:ssa 13,197. Näiden kanslioiden kodissakävijät suorittivat yhteensä 55,063 kotikäyntiä, jotka jakautuivat eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 7,740, II:n 7,713, III:n 6,315, IV:n 7,017, V:n 7,731, VI:n (laitoskanslian) 8,410, VII:n 7,615 ja VIII:n 2,522. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 1,953 tarkistuskäyntiä avunsaajain luona.

Köyhäinhoidon diakonissat suorittivat määrättyissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen ja diakonissanapulaisten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 31,603.

Huoltolautakunnan keskuskanslia sijaitsi edelleen vuokrahuoneistossa Siltasaarenkadun talossa n:ot 3—5. Köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat pidettiin avoimna yleisölle arkipäivisin klo 9—14, paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 9—13.

Rekisterikansliassa hoidetun avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisäantyi kertomusvuonna 4,050 uudella kortilla ja käsitti rekisteri vuoden päättyessä 101,954 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli n.s. aktien luku kasvoi 4,132:lla ja oli niiden määrä vuoden lopussa 95,971. Rekisteristä annettiin avunanoja koskevia tietoja viranomaisille, avustusjärjestöille ja yksityisille 2,656 tapauksessa. Kansliassa erikseen pidetyn sairaalahoidon ja lääkekortiston n.s. elävien korttien luku oli kertomusvuonna 11,619. Kansliasta annettujen uusien avustuskorttien luku oli 1,904. Näiden korttisten ja tehtävien hoidon ohella on kansliasta annettu kirjallisesti verotusvalmisteluvirastolle sen pyytämät tiedot 13,757 avunsaajasta sekä huolehdittu huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten laatimisesta ja niiden aineiston kokoamisesta sekä suoritettu kaupungin ja valtion tilastoja varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian työmäärää ei voida pelkin tilastonumeroin selvittää kuin osaksi. Seuraavassa samoin kuin tilastollisessa osastossa huoltoon otetuista irtolaisista ja alkoholisteista julkaistuihin numerotietoihin nähden on siitä syystä otettava huomioon, että ne tutkimukset, jotka on kohdistettava jokaisen kanslian tietoon tulleen henkilön elämäntapaan ennen kuin häneen voidaan ryhtyä soveltamaan huoltotoimenpiteitä, ovat huomattavasti perusteellisempia ja suuritöisempiä kuin esim. vastaavasti köyhäinhoidon ollessa kysymyksessä.

Alkoholistitapauksia ilmoitettiin kertomusvuonna kanslialle tai muuten tuli sen tietoon kaikkiaan 2,036 ja irtolaistapauksia 395. Kertomusvuonna annettiin kodissakävijäin tutkittaviksi 1,170 alkoholisti- ja 388 irtolaistapausta, joista kuitenkin 356 alkoholisti ja 97 irtolaistapausta raukesi. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 202, valvontapäätöksiä 194, huoltolaesityksiä 90. Erikoisvalvoja määrättiin 34 alkoholistille. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 174, valvonta-

päätöksiä 79, työlaitokseen lähettämisesityksiä maaherralle 3, minkä lisäksi poliisiviranomaisten toimesta tehtiin työlaitosesityksiä 38 henkilöstä ja pakkotyöesityksiä 80 henkilöstä. Erikoisvalvoja määrättiin 8 irtolaiselle. Tarkempi selvitys lopullisesti huoltoon otetuista eli n.s. rekisteröidyistä alkoholisteista, luvultaan 421, ja samoin rekisteröidyistä irtolaisista, luvultaan 364, on suoritettu sivuilla 39—48. Kansliasta lähetettiin 2,736 ja sinne saapui 3,430 kirjelmää.

Asiamiestoimisto oli tehtävien laatuun nähden jaettuna viiteen eri kansliaan.

I. Yleiskanslia hoiti pääasiallisesti seuraavat toimiston yleisluontoiset tehtävät: 1) huoltolautakunnan ja sen holhouksen alaisten edun valvonnat, 2) huoltolautakunnan täyteen huolenpitoon joutuneiden henkilöiden omaisuuden haltuunoton ja rahaksimuuton, 3) köyhäinhoidon avustusta ja sen korvaamista koskevat valitukset, 4) korvausta koskevat lainhaut, 5) kotipaikkaoikeusselvittelyt ja henkikirjoitusta koskevat tutkimukset arkistoissa, 6) elatusvelvollisten maksukyvyyn tutkimukset ja lausunnot korvauskyvystä, 7) köyhäinhoidon avustuksen väärinkäyttöä koskevat tutkimukset ja niiden aiheuttamat oikeudenkäynnit, 8) toispaikkakuntalaisten kotikuntaan lähettämisen edellytysten tutkimukset ja niiden johdosta aiheutuneet lainhaut selityksineen sekä 9) toisissa kunnissa asuvien helsinkiläisten huoltoa koskevien korvaushakemusten esittelyt jaoston kokouksissa.

II. Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia huolehti korvausten perimisistä toisilta kunnilta sekä valmisteluista toispaikkakuntalaisten lähettämiseksi kotipaikkakuntiinsa. Toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia esitettiin kaikkiaan 3,904 avunsaajapäähenkilöä ¹⁾ koskevassa tapauksessa, joista 3,393 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna viireillepantuja uusia tapauksia 1,346, joista 1,211 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitettyiksi 1,750, joista 1,600 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan. Kansliaan saapui kirjelmiä 8,049 ja niitä lähetettiin 12,011.

III. Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kanslia hoiti toisissa kunnissa asuvien, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien avustuksista tehtyjen korvausvaatimusten selvittelyt ja valmisteli niihin kuuluvat asiat käsittelyä varten köyhäinhoito-osaston IX jaostossa. Vuoden varrella saapui toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka huoltolautakuntien antaman hoidon osalta koskivat 983 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 3,334:ään.

Näiden tehtävien lisäksi oli kanslian asiana hoitaa alkoholisti- ja irtolaislakien nojalla alkoholistihuoltoloissa ja työlaitoksissa hoidettujen kustannuksia koskevat korvausasiat ja selvittelyt, kohdistuivatpa ne yksityisiin, kuntiin tai valtioön tahi olivat kuntien ja huoltoloiden Helsingille esittämisiä vaatimuksia. Kansliaan saapui 5,416 ja sieltä lähetettiin 2,792 kirjelmää.

¹⁾ Kun asiamiestoimiston permiskortisto on siten järjestetty, että kaikki saman perheen jäsenille annetut avustukset esiintyvät yhtenä n. s. »tapauksena», mistä lähinnä vastaa perheen päähenkilö, koskevat siis haetut korvaukset useammille eri henkilöille annettua avustusta kuin päähenkilöiden luku osoittaa. Samasta päähenkilötapauksesta saatetaan vuoden kuluessa tehdä useampia korvausvaatimuksia, ja on kukin tällainen vaatimus aikaisemmissa vuosikertomuksissa B-kansliassa luettu eri tapaukseksi, mistä johtuen nyt esitetyt numerot sen kohdalla eivät ole suoraan verrannolliset aikaisempiin.

IV. Valtiontapausten eli D-kanslia hoiti korvauksen hakemiset valtiolta. Köyhäinhoitolain nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, tehtiin 654 eri henkilöä koskevassa tapauksessa korvausvaatimus ja koski niistä 598 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamaa avustusta. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta lautakunnan 69 henkilölle antamasta ammattiopetusavustuksesta, viiden ulkomaalaisen matka-avustuksesta ja 22 raajarikolle lautakunnan toimesta hankituista proteeseista; näistä hylättiin 18 ammattiopetus- ja 9 proteesianomusta. Kansliaan saapui 2,874 ja sieltä lähetettiin 2,084 kirjelmää.

V. Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia hoiti korvauksen velkomiset yksityisiltä, toiminimiltä y.m. yhtymiltä, vakuutus- y.m. laitoksilta sekä vararikko- ja kuolinpesistä, valmisteli niitä koskevat lainhakuasiakirjat, teki maksuvarojen puutteessa olevien elatusvelvollisten kanssa sopimukset vastaisuudessa tapahtuvasta korvauksen suorittamisesta, hoiti työlaitokseen lähettämiset ja valmisteli luopumisehdotukset korvauksen velkomisesta. Yksityisiltä elatusvelvollisilta haettiin korvausta 35,396 ¹⁾ avunsaajapäähenkilölle annetusta avusta, joista 32,024 oli huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Uusia tapauksia oli kaikkiaan 2,056, joista huoltolautakunnan 1,794 ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 4,391 tapausta, niistä huoltolautakunnan 4,293. Kansliaan saapui 42,676 ja sieltä lähetettiin 67,734 kirjelmää.

Työlaitokseen kanslia lähetti työkorvausta suorittamaan 253 miestä ja kunnalliskotiin 13 naista.

Asiamiestoimiston järjestysmiehet suorittivat kertomusvuonna toimiston asioissa viraston ulkopuolella yhteensä 7,123 käyntiä, joista 3,849 eri virastoihin, 2,961 elatusvelvollisten ja avunsaajain luo näiden kutsumiseksi virastoon sekä 313 kuolin- ja vararikkopesien selvityksen y.m. tutkimuksien yhteydessä. Elatusvelvollisille ja avunsaajille ovat järjestysmiehet vielä lähettäneet 22,951 kirjeellistä kutsua sekä osoitetoimistossa selvittäneet 30,565 osoitetta, minkä lisäksi 2,835 osoitetta on tuloksetta yritetty selvittää.

Koko asiamiestoimiston kirjeenvaihdon laatu ja laajuus ilmenee taulukosta 10, siv. 147*. Lähetettyjen kirjelmien kokonaisluku oli 84,621 ja saapuneiden 59,015, joten siis kirjeenvaihto on edelliseen vuoteen verraten laajentunut.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

A. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avunsaajia oli yhteensä 14,994 henkilöä eli 5.1 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Edelliseen vuoteen verrattuna oli vähennystä 2,759 henkilöä eli 15.5 %.

¹⁾ Kun korvausvelvollisia yhtä avunsaaja-tapausta kohden saattaa olla useampiakin, nousi näiden elatusvelvollisten määrä kaikkiaan 40,897 henkilöön.

Tilapäistä avustusta eli vain kotiaavustusta alle 500 markkaa saaneita oli 3,878 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 1,868 henkilön eli 32.5 %:n vähennystä, siis huomattavasti jyrkempää alenemista kuin varsinaisten avunsaajain kohdalla. Laskemalla molemmat edellä mainitut avunsaajain ryhmät yhteen saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 18,872 henkilöä.

Näiden lisäksi on kotiin annetuista varsinaisista kotiaavustuksista välillisesti tullut osalliseksi 6,548 henkilöä. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan summaksi 25,420, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osalliseksi tulleiden määrän.

Yllä mainittuihin lukuihin sisältymättöminä ryhminä on vielä mainittava muiden kuntien avustamat mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 983, sekä köyhäinhoidon varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 234 henkilöä.

Köyhäinhoidon avustusta nauttineiden lukumäärän kehitystä vuosina 1928—37 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn ¹⁾ kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Absoluuttiset luvut										
Varsinaiset avunsaajat	7,633	9,116	11,499	16,001	22,197	25,343	20,612	19,174	17,753	14,994
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	9,676	12,342	14,819	22,299	31,507	35,282	28,166	25,639	23,499	18,872
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut ...	11,936	15,917	20,210	31,808	45,168	50,939	39,346	35,555	32,446	25,420
%:na väkiluvusta										
Varsinaiset avunsaajat	3.3	3.9	4.7	6.1	8.4	9.4	7.6	6.9	6.3	5.1
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	4.2	5.2	6.1	8.5	11.9	13.1	10.3	9.2	8.3	6.4
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	5.2	6.7	8.3	12.2	17.0	19.0	14.4	12.8	11.4	8.7

Kun yksityiskohtaisempia tilastotietoja kerätään vain tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, nimittäin varsinaisista, koskevat siis kaikki seuraavat selvitykset yksinomaan näitä. Kaikista varsinaisista avunsaajista oli 11,661 eli 77.8 % syntynyt muulla paikkakunnalla kuin Helsingin kaupungissa. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli tämä suhde seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muulla kuin Helsingissä syntyneitä	4,628	6,912	121	11,661
%:na varsinaisista avunsaajista	75.2	84.3	18.8	77.8

Noin $\frac{3}{4}$ miehistä ja runsaasti $\frac{4}{5}$ naisista ei siis kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön. Sen sijaan oli alle 16-vuotiaista avustetuista yli $\frac{4}{5}$ syntyisin helsinkiläisiä.

¹⁾ Vertailuperusteena on virallisen köyhäinhoitotilaston mukaisesti käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua, vaikka vertailu henkikirjoitettuun väestöön vastaisi enemmän todellisuutta, ja olisivat suhdeluvut viimeksi mainittua menettelytapaa noudattaen hieman suuremmat kuin nyt lasketut.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 2,795 henkilöllä eli 18.6 %:lla varsinaisista avunsaajista. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	962	1,694	139	2,795
%:na varsinaisista avunsaajista	15.6	20.7	21.6	18.6

Tämän avustettavien ryhmän absoluuttinen ja prosentuaalinen osuus kaikista varsinaisista avustetuista on vuosina 1928—37 ollut seuraava:

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	1,447	2,246	2,815	4,153	5,395	5,174	3,934	3,727	3,370	2,795
%:na varsinaisista avunsaajista	19.0	24.6	24.5	26.3	24.3	20.4	19.1	19.4	19.0	18.6

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli useimmissa tapauksissa sairaus, kivullosuus ja työkyvyttömyys, joiden osuus oli 55.2 % (siitä mielisairaus 12.6 %, tuberkuloosi 6.3 %, nivelerumatismi 1.1 %, tylsä- ja vähämielisyyss 0.9 %, raajarikkoisuus 0.8 %, sokeus ja kuurous 0.4 % sekä muut sairaudet 33.1 %). Työttömyyden osuus oli 16.6 %, vanhuudenheikkouden 13.7 %, riittämättömän ansion 5.2 %, aviopuolison perheensä jättämisen 2.4 %, aviottoman lapsen elättämisen 2.2 %, synnytyksen 1.3 %, perheen suurilukuisuuden 1.1 % ja aviopuolison kuoleman 0.1 % sekä tässä mainitsemattomien muiden syiden osuus 2.2 %.

Kymmenvuotiskautena 1928—37 on eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna vaihdellut seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Vanhuudenheikkous	15.6	13.3	10.4	8.2	7.1	8.1	9.6	10.3	11.1	13.7
Mielisairaus- ja tylsämielisyyss ...	17.7	15.2	12.8	10.2	8.0	7.0	9.4	10.4	11.3	13.5
Muut sairaudet ¹⁾	50.8	50.9	47.0	40.5	33.9	25.1	30.0	33.3	35.2	41.7
Aviopuolison kuolema	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Perheen lukuisuus	1.8	1.7	1.3	2.4	1.0	0.9	1.1	1.1	1.1	1.1
Epäsosiaalinen elämäntapa ²⁾	4.5	6.1	6.3	6.7	6.3	6.3	6.7	6.5	6.5	5.4
Työttömyys	5.2	9.4	17.7	27.1	38.6	47.0	37.8	32.2	28.1	16.6
Muut syyt ³⁾	4.2	3.3	4.4	4.9	5.1	5.6	5.4	6.2	6.7	7.9
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli kertomusvuonna lapsen sairaus tai viallisuus 84.0 %:lla, perheen suurilukuisuus 3.4 %:lla ja muut syyt 12.6 %:lla.

¹⁾ Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — ²⁾ Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen. — ³⁾ Tähän on luettu riittämätön ansio, synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on kertomusvuonna ensi kerran tilastollisen tutkimuksen avulla selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsy. Huomioonotettava lisäsy on esiintynyt 2,248 henkilön kohdalla, joista 700:lla sairaus, kivulloisuus tai vähentynyt työkyky, 540:llä työttömyys, 263:lla juoppous ja 240:llä riittämätön ansio, muiden lisäsyryhmien ollessa pienempiä.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan ryhmiteltyinä jakautuvat varsinaiset avunsaajat seuraavalla tavalla:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1,578	2,951	400	4,929
» yksityishoidossa olleita	7	2	—	9
» kotiaavustusta saaneita	3,103	3,714	45	6,862
Laitoshoidon lisäksi yksityishoidossa olleita ...	—	2	—	2
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita	1,461	1,527	199	3,187
Yksityishoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita ..	1	1	—	2
Laitos- sekä yksityishoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita	2	1	—	3
Yhteensä	6,152	8,198	644	14,994

Jos avunsaajat ryhmitellään maan virallisessa köyhäinhuoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiaavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Laitoksissa olleita	3,041	4,481	599	8,121
Yksityishoidossa olleita	8	3	—	11
Kotiaavustusta saaneita	3,103	3,714	45	6,862
Yhteensä	6,152	8,198	644	14,994

Laitoshoidon joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiaavustuksen ohella on siis saanut 54.1 % varsinaisista avunsaajista, yksinomaan kotiaavustusta 45.8 % yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.1 %.

*Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus*¹⁾. Kertomusvuonna tutkittiin ensi kerran myös miten avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on keskeyttänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1937 aikana saaneista henkilöistä:

Avustus	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllistä	2,698	4,814	27	7,539
Lyhytaikaista	3,454	3,384	617	7,455
Yhteensä	6,152	8,198	644	14,994

¹⁾ Ks. myös taul. 4 s. 141*.

Avustus oli ollut säännöllistä vähän yli puolella eli 50.3 %:lla kaikista avunsaajista. Miehet ja naiset eroavat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä suurin osa eli 56.1 % sai lyhytaikaista mutta naisista suurin osa eli 58.7 % säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli yleensä lyhytaikaista vain 4.2 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta.

Edellä esitettyä jakoperustetta käyttäen on myös otettu selvää, miten suuri osa varsinaisista avunsaajista on köyhäinhoidon vakinaisia asiakkaita. Tiedot on tällöin rajoitettu koskemaan viisivuotiskautta 1933—37, ja havainnot ovat seuraavat: uusia ensi kerran v. 1937 avustettuja oli 2,551, joista 281 joutui saamaan säännöllistä avustusta; koko viisivuotiskauden aikana säännöllisesti avustettuja oli 5,483 eli 36.6 % kaikista varsinaisista avunsaajista, ja on tätä ryhmää pidettävä köyhäinhoidon pysyvänä rasituksena; näiden lisäksi oli kaikkina viitenä vuotena avustettu 4,523 henkilöä, mutta olivat he saaneet eräinä vuosina säännöllistä, eräinä taas lyhytaikaista avustusta. Molempien viimeksi mainittujen ryhmien yhteisluku 10,006 osoittaa niiden henkilöiden määrän, jotka jokaisen viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana olivat turvautuneet köyhäinhoidon varsinaiseen avustukseen.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat jakautuivat siten, että heistä oli naimattomia 46.9 %, naimisissa olevia 30.9 %, eronneita 4.9 % ja leskiä 17.3 %.

Syntyperän mukaan ryhmittyvät alle 16-vuotiaat avunsaajat siten, että heistä oli 528 eli 82.0 % aviosyntyisiä ja loput 116 eli 18.0 % aviottomia. Isä tai äiti oli kuollut 58:lta avustetulta lapselta ja 55:n isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä ¹⁾. Ikäänsä nähden oli varsinaisista avunsaajista 95.7 % 16 vuotta täyttäneitä ja vain 4.3 % alle 16 vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen:

Ikä vuoden päätyessä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—20	119	1.9	210	2.6	329	2.3
20—30	1,115	18.1	1,409	17.2	2,524	17.6
30—40	1,675	27.2	1,380	16.8	3,055	21.3
40—50	1,331	21.6	1,266	15.4	2,597	18.1
50—55	527	8.6	709	8.7	1,236	8.6
55—60	434	7.1	681	8.3	1,115	7.8
60—70	583	9.5	1,272	15.5	1,855	12.9
70—	367	6.0	1,271	15.5	1,638	11.4
Tuntematon	1	0.0	—	—	1	0.0
Yhteensä	6,152	100.0	8,198	100.0	14,350	100.0

Kaikista täysikasvuista avunsaajista esiintyvät lukuisimpina ikäryhmät 30—40 tehden 21.3 % ja 40—50 tehden 18.1 %, 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia oli 32.1 %. Naisten keskuudessa oli näitten vanhimpien ikäryhmien osuus huomattavasti suurempi, nimittäin 39.3 %, kuin miesten, jossa se oli 22.5 %.

Huomattava on, että ikäryhmittelyä on aikaisemmasta jonkin verran muutettu, mikä johtuu virallisen huoltotilaston uusimisesta.

¹⁾ Ks. myös taul. 3 s. 141*.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat seuraaviin ammattiryhmiin ¹⁾: Tehdas- ja ammattityöntekijöitä sekä yleisten ja yksityisten laitosten palveluskuntaa oli 31.3 %, muita työntekijöitä 29.4 %, yksityisten palvelijoita 13.9 % ja itsenäisiä liikkeenharjoittajia, liikeapulaisia ja työnjohtajia 15.6 %. Virkamiehiä ja vapaitten ammattien harjoittajia oli vain 1.8 %; maanviljelyksen, kalastuksen tai merimiehen ammatin harjoittajia 1.7 % sekä muiden elinkeinojen harjoittajia tai ilman tunnettua ammattia olevia 6.3 %.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitelty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ja ammattityöntekijöitä sekä laitosten palveluskuntaa 44.1 %, muita työntekijöitä 30.1 %, itsenäisiä liikkeenharjoittajia, liikeapulaisia ja työnjohtajia 13.4 % sekä yksityisten palvelijoita 7.6 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäisen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloista on nyt ensi kertaa esiintyvä selvitys ²⁾, johon on antanut aihetta vuokra-avustuksen yleisyys kotiaavustusta saaneiden keskuudessa. Se osoittaa, että 5,328 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 1,577 2 huoneen asunnoissa ja 262 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 2,532 ja yömajoissa 243 henkilöä; loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomia. Selvitystä asumistiheydestä, vuokratasosta y.m. ei ole ensiaineiston puutteellisuuden vuoksi tällä kertaa voitu vielä suorittaa.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä lähemmin selkoa eri avustusmuotojen avulla huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaavustusta saaneista.

Laitoshoidto

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 3,041 miestä, 4,481 naista ja 599 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 8,121 eri henkilöä (ed. vuonna 8,720). Seuraava erittely osoittaa lähemmin, miten monta henkilöä erilaisissa laitoksissa on hoidettu.

¹⁾ Tässä huomautettakoon, että köyhäinhoitotilaston laatimisessa käytetyn nettelytavan johdosta ei voida tarkoin jakaa avunsaajia ruumiillisen tai henkisen työn tekijöihin, minkä vuoksi siitä nyt on luovuttu. Tämä jako on aikaisemmissa köyhäinhoitolautakunnan vuosikertomuksissa tehty ja tällöin luettu henkisen työn tekijöihin seuraavat ammattiryhmät: a) virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat, b) itsenäiset liikkeenharjoittajat, c) liikeapulaiset ja työnjohtajat, d) yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimiva palveluskunta. — ²⁾ Ks. taul. 1 s. 140*.

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän hoitopäiviensä luku v. 1937

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä kestimättömien hoidokkia koiden
	Miehiä	Naisia	Yh- teensä	Miesten	Nai- sten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	3,041	4,481	7,522	491,344	650,417	1,141,761	151.8
Kaupungin omat laitokset	2,650	3,485	6,135	448,613	537,835	986,448	160.8
<i>Huoltolautakunnan alaiset</i>	<i>952</i>	<i>721</i>	<i>1,673</i>	<i>192,096</i>	<i>184,036</i>	<i>376,132</i>	<i>224.8</i>
Kunnalliskoti	524	721	1,245	114,798	184,036	298,834	240.0
Kunnalliskodin yhteydessä oleva työlaitos	522	—	522	56,661	—	56,661	108.5
Tervalammen työlaitos	171	—	171	20,637	—	20,637	120.7
Sairaalat	1,204	1,981	3,185	68,574	86,813	155,387	48.8
Marian sairaala	568	1,233	1,801	16,538	25,105	41,643	23.1
Kivelän sairaala	415	638	1,053	26,863	45,501	72,364	68.7
Tuberkuloosisairaala	272	150	422	25,089	15,864	40,953	97.0
Kulkutautisairaala	17	46	63	84	343	427	6.8
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskuskodit</i>	<i>631</i>	<i>868</i>	<i>1,499</i>	<i>187,943</i>	<i>266,986</i>	<i>454,929</i>	<i>303.5</i>
Nikkilän sairaala	497	645	1,142	155,520	209,856	365,376	319.9
Kivelän sairaala	110	203	313	25,712	50,797	76,509	244.4
Keskuskodit	39	53	92	6,711	6,333	13,044	141.8
Muiden omistamat laitokset	558	1,296	1,854	42,731	112,582	155,313	83.8
<i>Vanhainkodit ja turvakodit</i>	<i>39</i>	<i>314</i>	<i>353</i>	<i>10,904</i>	<i>35,338</i>	<i>46,242</i>	<i>131.0</i>
Hyvinkään kunnalliskoti	24	7	31	8,562	2,588	11,150	359.7
Vanhainkoti Altenheim	—	14	14	—	5,045	5,045	360.4
» De gamlas hem	—	1	1	—	365	365	365.0
» Etel. ruotsalaisen seurakunnan	—	1	1	—	1) 396	1) 396	365.0
» Fridhäll	1	—	1	153	—	153	153.0
» Hemgården	1	7	8	365	2,545	2,910	363.8
» Iltala	—	3	3	—	625	625	208.3
» Mariayhdistyksen	—	9	9	—	3,003	3,003	333.7
» Rouvasväenyhdis- tyksen	—	6	6	—	399	399	66.5
» Ruotsalaisen meto- distiseurakunnan	—	7	7	—	2,040	2,040	291.4
» Vaasan ukkokoti ...	1	—	1	365	—	365	365.0
» Venäläisten	1	13	14	31	3,844	3,875	276.8
» Vesper	—	1	1	—	122	122	122.0
Turvakoti Aurinko	1	2	3	365	730	1,095	365.0
Lepokoti Alisalo	—	94	94	—	3,258	3,258	34.7
» Lepopirtti	4	32	36	185	1,277	1,462	40.6
» Punainen tupa	—	1	1	—	31	31	31.0
Pippingsköldin koti	—	100	100	—	6,233	6,233	62.3
Pelastusarmeijan äitienkoti Sol- hem	—	6	6	—	580	580	96.7
Sofie Mannerheimin koti	—	9	9	—	755	755	83.9
Sokeainkoti	2	2	4	153	455	608	152.0
Kuuromykkäinkoti Ävik	—	1	1	—	2) 457	2) 457	365.0
Turva, alkoholistiparantola	1	—	1	31	—	31	31.0
Perniön alkoholistihuoltola	2	—	2	169	—	169	84.5
Kuhankosken tyttökoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Toivolän poikakoti	2	—	2	525	—	525	262.5
Lastenkoti Pisara	—	2	2	—	225	225	112.5

1) Tähän sisältyy 31 v:n 1936 tilastosta puuttuvaa päivää. — 2) S:n 92 päivää.

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
<i>Työkodit ja -siirtolat</i>	—	59	59	—	5,950	5,950	100.8
Vastaanottokoti Betania	—	36	36	—	1,871	1,871	52.0
Rajamäen naissiirotola	—	2	2	—	550	550	275.0
Valkonauhan työkotit	—	11	11	—	2,857	2,857	259.7
Turvakoti Väinölä	—	10	10	—	672	672	67.2
<i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i>	354	787	1,141	9,906	20,812	30,718	26.9
Helsingin yleisen sairaalan synnytyssosasto	—	261	261	—	3,434	3,434	13.2
muut osastot	109	277	386	2,677	6,709	9,386	24.3
Kätilöopisto	—	5	5	—	55	55	11.0
Boijen sairaala	—	8	8	—	83	83	10.4
Suomen punaisen ristin sairaala ..	236	209	445	4,203	3,612	7,815	17.6
Helsingin diakonissalaitos	1	3	4	12	439	451	112.8
Veikkolan parantola	—	4	4	—	251	251	62.8
Erilaiset muut parantolat	8	8	16	847	1,062	1,909	119.3
Helsingin sairaskoti	1	17	18	365	4,634	4,999	277.7
Raajarikkoisten huoltolaitos	—	2	2	—	107	107	53.5
Kaatumatautisten hoitolat	6	2	8	1,802	426	2,228	278.5
<i>Mielisairashoitolat</i>	175	232	407	21,921	50,482	72,403	77.9
Kammion sairaala	—	1	1	—	18	18	18.0
Lapinlahden sairaala	123	103	226	5,838	10,803	16,641	73.6
Niuvanniemen sairaala	—	2	2	—	1) 822	1) 822	365.0
Pitkäniemen sairaala	—	2	2	—	730	730	365.0
Seilin sairaala	—	2	2	—	611	611	305.5
Kellokosken sairaala	49	80	129	9,413	23,815	33,228	257.6
Seinäjoen piirisairaalat	14	20	34	4,239	6,719	10,958	322.3
Uudenkaupungin piirimielisairaala	1	24	25	241	6,234	6,475	259.0
Perttulan tylsämielisten kasvatustuloslaitos	3	1	4	1,095	365	1,460	365.0
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitolat	3	1	4	1,095	365	1,460	365.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tytöiden	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	319	280	599	9,613	9,693	19,306	32.2
Kaupungin omat laitokset	245	216	461	7,648	7,267	14,915	32.4
<i>Huoltolautakunnan alainen</i>	16	14	30	1,465	1,479	2,944	98.1
Kunnalliskoti	16	14	30	1,465	1,479	2,944	98.1
<i>Sairaalat</i>	230	203	433	6,183	5,788	11,971	27.6
Marian sairaala	184	176	360	4,463	4,544	9,007	25.0
Kivelän sairaala	3	3	6	52	161	213	35.5
Tuberkuloosisairaala	7	9	16	1,127	753	1,880	117.5
Kulkutautisairaala	38	24	62	541	330	871	14.0

1) Tähän sisältyy 92 v:n 1936 tilastosta puuttuvaa päivää.

Laitos	Hoidokit			Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttejä	Yhteensä	Poikien	Tyt- töjen	Yhteensä	
Muiden omistamat laitokset	77	71	148	1,965	2,426	4,391	29.7
<i>Turvakodit</i>	2	—	2	158	—	158	79.0
Lepokoti Lepopirtti	1	—	1	15	—	15	15.0
Pelastusarmeijan lastenseimi	1	—	1	143	—	143	143.0
<i>Kesäsiirtolat</i>	17	18	35	714	735	1,449	41.4
<i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i>	54	51	105	1,031	1,613	2,644	25.2
Helsingin yleinen sairaala	18	29	47	449	914	1,363	29.0
Suomen punaisen ristin sairaala ...	35	20	55	580	302	882	16.0
Veikkolan parantola	—	1	1	—	137	137	137.0
Högsandin parantola	—	1	1	—	244	244	244.0
Raajarikkoisten huoltolaitos	1	1	2	2	16	18	9.0
<i>Mielisairashoitolat</i>	4	2	6	62	78	140	23.8
Lapinlahden sairaala	4	2	6	62	78	140	23.8

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa hoidettiin kaikista laitoksissa olleista 952 miestä, 721 naista ja 30 lasta eli kaikkiaan 1,703 eri henkilöä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten, kunnalliskodin, sen yhteydessä olevan työlaitoksen sekä Tervalammen työlaitoksen toiminta selviää tarkemmin seuraavasta.

Kunnalliskoti ja sen yhteydessä oleva työlaitos

Hoidokit. Kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa hoidettiin kertomusvuonna 1,651 täysikasvuista henkilöä (930 miestä ja 721 naista) sekä 30 lasta (16 poikaa ja 14 tyttöä), yhteensä 1,681 henkilöä, joista osa oli vuoden kuluessa sekä kunnalliskodissa, työlaitoksessa että Tervalammen työlaitoksessa ja eräät useampia kertoja joissakin näistä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 1,060 henkilöä, vuoden varrella otettiin 621 ja poistettiin 654. V:een 1938 jäi siis jäljelle 1,027 henkilöä, joista 499 miestä (niistä 168 työlaitoksessa), 521 naista ja 7 lasta. Kah-teentoista vuoteen sitten v:n 1925 ei hoidokkien lukumäärä vuoden päättyessä ole ollut alhaisempi kuin kertomusvuonna.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	296	Karkasi laitoksesta	13
Lähetettiin kotiseudulleen	23	Kuoli	132
Siirrettiin muihin laitoksiin	190		
		Yhteensä	654

Vuoden päättyessä jäljellä olevat hoidokit jakautuivat kunnalliskodissa ja työlaitoksessa viettämänsä ajan pituuden mukaan seuraavasti:

Aika	Hoidokkeja	Aika	Hoidokkeja
Alle 1 vuoden	285	11—15 vuotta	130
1—5 vuotta	363	16—20 »	28
6—10 »	197	21— »	24
		Yhteensä	1,027

Uusien hoidokkien saapumista ja entisten poistamista sekä keskimääräistä hoidokkilukua eri kuukausina valaisee seuraava asetelma:

	Laitoksiin otettuja	Laitoksis- ta pois- tettuja	Keskimää- räinen hoi- dokkiluku päävää koh- den		Laitoksiin otettuja	Laitoksis- ta pois- tettuja	Keskimää- räinen hoi- dokkiluku päävää koh- den
Tammikuu ...	67	56	1,046	Heinäkuu ...	34	39	881
Helmikuu ...	70	54	1,045	Elokuu	31	39	879
Maaliskuu ...	64	56	1,048	Syyskuu	50	40	933
Huhtikuu ...	60	63	1,034	Lokakuu	61	37	979
Toukokuu ...	31	59	983	Marraskuu ..	80	60	1,017
Kesäkuu	39	68	929	Joulukuu ...	34	83	1,022
				Koko vuonna	621	654	983

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 358,439 ja jakautuivat ne seuraavasti:

	Hoitopäiviä kaikkiaan			Hoitopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden	
	Kunnalliskoti	Työlaitos	Yhteensä	Kunnalliskoti	Työlaitos
Miesten	114,798	56,661	171,459	219	109
Naisten	184,036	—	184,036	255	—
Lasten	2,944	—	2,944	98	—
Yhteensä	301,778	56,661	358,439	237	109

Menot ja tulot. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	7,541,566: —	Kunnalliskodin	152,323: 45
Työlaitoksen	1,669,800: —	Työlaitoksen	352,615: 80
Yhteiset menot	852,329: 85	Luontoisetujen korv.	592,386: 60
Yhteensä	10,063,695: 85	Yhteensä	1,097,325: 85

Tuotannollisten laitosten nettovoitto kertomusvuonna oli 235,148: 15 markkaa alentuen edellisestä vuodesta 38.4 %:lla. Nettovoitosta tuli maanviljelyksen osalle 12,496: 70 markkaa, sikalan osalle 173,564 markkaa ja pesulaitoksen osalle 49,087: 45 markkaa.

Bruttokustannus kunnalliskodin kirjanpidon mukaan hoidokkia ja päivää kohden lapset mukaanluettuina oli 28: 08 markkaa, rakennuskonttorin laskuun suoritettut vuosi- y.m. korjausten menot 325,087 markkaa huomioonotettuina 28: 98 markkaa. Jos vähennetään kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot, saadaan nettokustannukseksi hoidokkipäivää kohden 25: 02 markkaa. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten nettotulot, alenee hoidokkipäivän kustannus 24: 36 markkaan. Jos lisäksi vähennetään hoidokkien ylläpidosta asiamiestoimiston toimesta perityt rahakorvaukset 695,126: 95 markkaa, jotka tosin eivät esiinny kunnalliskodin kirjanpidossa tuloina, alenee sanottu nettokustannus 22: 42 markkaan.

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten taloustehtävissä ja työsaleissa sekä maanviljelystöissä, sikalassa ja pesulaitoksessa.

Hoidokeista oli 328 miestä ja 27 naista vuoden varrella korvaamassa työllään kaupungin heille antamaa köyhäinhoitoa, ja laskettiin heidän korvanneen kaupungille 451,750 markkaa.

Lääkärinhoito. Lääkärinhoidosta huolehti laitosten vakinainen lääkäri käyden säännöllisesti joka päivä laitoksissa. Poliklinisten käyntien luku koko vuonna oli 3,898, ollen suurimmillaan huhtikuussa (443 käyntiä) ja pienimmillään heinäkuussa (228 käyntiä).

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 132, jotka jakautuivat kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Verisuonten kalkkeutuminen	16	26	42
Sydän- ja munuaistaudit	16	17	33
Vanhuudenheikkous	5	25	30
Aivohalvaus	4	6	10
Keuhkokuume	—	6	6
Syöpä	1	4	5
Unitauti	1	1	2
Kasvi aivoissa	—	1	1
Struuma	—	1	1
Itsemurha	1	—	1
Paralysia	1	—	1
Yhteensä	45	87	132

Sielunhoito ja muu henkinen virkistystoiminta. Jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa 75 ja hartaushetkiä eri osastoilla yhteensä 268, minkä lisäksi on jaettu ehtoollista, suoritettu henkilökohtaista sielunhoitotyötä y.m.

Kirjasto käsitti yhteensä 3,585 nidosta, niistä 1,727 ruotsinkielistä. Lainauksien luku oli 9,019. Lukusalikäyntien kokonaisluku oli 57,643 ja oli hoidokkien käytettävissä kaikkiaan 33 suomenkielistä ja 13 ruotsinkielistä sanomalehtivuosikertaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin entiseen tapaan pääasiallisesti laitoksen omiksi tarpeiksi. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätöistä velottiin 25 markkaa hevospäivätyöstä ja 10 markkaa hoidokkipäivätyöstä. Maanviljelyksen nettotulo oli 12,496: 70 markkaa; bruttomenot ja bruttotulot käyvät selville s. 52 olevasta taulukosta.

Sikala. Sikakanta oli vuoden alussa 306 eläintä ja vuoden päättyessä 346. Vuoden varrella myytiin 108 elävää eläintä 21,375 markasta ja 18,150 kg sianlihaa 225,729: 50 markasta. Laitosten omaan ruokatalouteen toimitettiin sianlihaa 23,943 kg arvoltaan 287,038: 50 markkaa. Nettotulo sikalasta oli 173,564 markkaa.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin entiseen tapaan omien laitosten vaatteiden pesun lisäksi myöskin Kivelän sairaalan, Kullatorpan lastenkodin, useiden kaupungin virastojen, kouluhammasklinikoiden ja laitosten virkailijoiden vaatteiden pesua. Pestyjen ja mankeloitujen vaatteiden kokonaispaino oli 391,147 kg (v. 1936 419,349 kg). Pesulaitoksessa työskenteli 2 johtajatarta, 17 palkattua pesijätärtä ja keskimäärin 12 hoidokkia, joiden päivätyöstä pesulaitokselta velottiin 10 mark-

kaa. Pesulaitoksen nettovoitto oli 49,087: 45 markkaa (v. 1936 180,052: 15), alentuen edellisestä vuodesta n. 72.7 %:lla, mihin oli syynä osaksi Kivelän sairaalan pesun huomattava vähentyminen, osaksi pesun hinnan alentuminen 20 pennillä kiloa kohden.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Kertomusvuonna hoidettiin Tervalammen työlaitoksessa kaikkiaan 171 eri henkilöä. Näistä oli laitoksessa yksinomaan Khl:n 56 §:n nojalla 127, yksinomaan 31 §:n nojalla 31 ja molempien pykälien nojalla 13 henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 49 henkilöä, vuoden varrella otettiin ¹⁾ 144 ja poistettiin 125, joten v:een 1938 jäi 68 henkilöä, joista 56 §:n nojalla 53 ja 31 §:n nojalla 15 henkilöä. Poistetuista siirtyi vapaaseen elämään 103, siirrettiin muihin laitoksiin 16, siirrettiin velanmaksajiksi 5 ja 1 kuoli.

Uusien hoidokkien saapumista ja entisten poistamista sekä keskimääräistä hoidokkilukua päivää kohden kuukausittain osoittaa seuraava yhdistelmä:

Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu . 16	17	47	Heinäkuu . 5	12	59
Helmikuu ... 13	11	47	Elokuu 8	7	54
Maaliskuu .. 7	5	49	Syyskuu ... 17	14	61
Huhtikuu ... 21	15	49	Lokakuu .. 13	11	61
Toukokuu .. 13	7	57	Marraskuu 16	13	65
Kesäkuu 10	9	57	Joulukuu . 5	4	68
			Koko vuonna 144	125	57

Hoitopäivien luku koko vuonna oli 20,637.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 815,130: 80 markkaa ja bruttotulot 249,009: 10 markkaa. Maatilan nettovoitto oli 494,059: 30 markkaa. Bruttokustannus kirjanpidon mukaan hoidokkia ja päivää kohden oli 39: 50 markkaa (rakennuskorjauksiin ja irtaimiston hankintaan käytetty 236,414: 05 markkaa huomioonottaen 50: 95 markkaa). Jos bruttokustannuksista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 27: 43 markkaa. Jos vielä otetaan huomioon maatilan nettotuotto, alenevat nettokustannukset hoidokkipäivältä 3: 49 markkaan.

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät taloustehtävissä, metsätalouksissa, peltoviljelyksissä, puutarhassa, navetassa, tallissa, sikalassa, rakennustoissa y.m. tehden kaikkiaan 16,751 työpäivää. Heidän laskettiin korvanneen kaupungille saamaansa köyhäinhoitoa 228,092: 60 markan arvosta.

Terveysten- ja sielunhoito y.m. Työlaitoksen lääkäri suoritti säännöllisiä tarkastuskäyntejä vastaanottoineen kerran kuukaudessa sekä eräitä ylimääräisiä käyntejä ja tarkasti tällöin yhteensä 217 sairaustapausta.

¹⁾ Kaikkiin niihin lukuihin nähden, jotka koskevat hoidokkien vaihtumista laitoksessa, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saattanut saapua ja poistua laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

Lääkärin vastaanottohuoneessa Vihdissä on hoidettu 80 tapausta. Kuolemantapauksia sattui 1.

Laitoksen sielunhoidosta on huolehtinut Vihdin seurakunnan papisto ja muusta valistustoiminnasta eri luennoitsijat. Myös pieni kirjasto hoidokkien käyttöä varten on jo olemassa.

Maatila. Viljelty pinta-ala, joka kokonaisuudessaan oli 202.8 ha, jakautui viljelyskasvien sekä kylvö- ja satomäärien mukaan seuraavasti:

	Viljelysala, ha	Kylvö- määrä, kg	Sato	
			Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Kesanto	20.0	—	—	—
Syysruis	15.0	2,315	28,979	1,935
Syysvehnä	9.1	2,000	31,761	3,490
Kevätvehnä	15.2	4,410	29,451	1,938
Ohra	1.2	200	1,555	1,296
Kaura	34.1	7,690	51,390	1,507
Herne	1.2	780	820	683
Peruna	7.5	22,900	81,650	10,945
Lanttu	2.3	43	36,000	15,319
Rehjuurikas	1.2	32	30,000	25,000
Rehukaali	0.3	18	18,000	54,545
Vihantarehu	5.0	1,708	38,000	7,631
Heinä	74.0	•	231,600	3,131
Siemenheinä, timotei	5.9	•	340	•
» apila			640	•
Peltolaidun	5.0	—	—	—
Puutarha	5.8	•	•	•

Lannoitukseen käytettiin 800 kuormaa karjanlanta, 1,200 kuormaa savea, 3,600 kg kalkkisalpietaria, 12,400 kg ammoniumsulfaattia, 29,600 kg kotkafosfaattia ja 5,200 kg kalisuolaa (40 %). Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3,873.8. Nautakarjan luku oli vuoden alussa 67 ja lopussa 88 päättä. Lehmien (29.8) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1936/37 3,722 kg maitoa, 148.8 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.0 % ja säännöllisten (6 kpl) vastaavasti 3,082 kg 131.8 kg, 4.8 %. Sikalassa oli vuoden alussa 51 ja lopussa 134 eläintä. Teuraaksi myytiin 64 sikaa ja 2 porsasta.

Yksityishoitoon (elänteelle) sijoitus

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettu 16 täysikasvuista henkilöä, joista 10 miestä ja 6 naista. Heidän hoitopäiviensä luku oli kaikkiaan 4,017. Sijoitetuista henkilöistä oli kuitenkin vain 7 miestä ja 2 naista ollut yksinomaan sijoituskotihoidossa; muut olivat lisäksi saaneet laitoshoidon, kotiaivustusta tai molempia.

Kotiaivustukset

Kertomusvuonna jaettiin kotiaivustusta kaikkiaan 10,054 Helsingissä asuvalle varsinaiselle avunsaajalle, joista 6,862 oli saanut yksinomaan kotiaivustusta vähintään 500 markan arvosta; muut olivat kotiaivustuksen ohella saaneet myös laitos- tai yksityishoidon. Tilapäistä avustusta eli kotiaivustusta alle 500 markan arvosta sai edellisten lisäksi 3,878 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annettua kotiaivustuksesta on vielä päässyt osalliseksi 2,084 aviopuolisoa ja 4,464 lasta.

Seuraavasta yhdistelmästä käy selville perhesuhteet ja lasten luku niissä tapauksissa, joissa lapset ovat päässeet osallisiksi kotiaivustuksesta:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä
	mies ja vaimo	mies	vaimo	
1	541	12	562	1,115
2	411	7	248	666
3	187	4	93	284
4	84	2	33	119
5	68	2	12	82
6	24	—	1	25
7	8	—	1	9
8	6	—	—	6
9	2	—	—	2
Yhteensä	1,331	27	950	2,308

Lapsia oli siis näissä perheissä yhteensä 4,464 eli keskimäärin perhettä kohden 1.9 (ed. vuonna samoin 1.9).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiaivustusta saaneet sekä kotiaivustuksista osallisiksi tulleet saadaan summaksi 20,480, joka osoittaa niiden Helsingissä asuvien henkilöiden luvun, jotka suoraan tai välillisesti ovat päässeet nauttimaan kotiaivustuksia.

Kotiaivustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatarvaroiden, jalkineiden, vaatteiden, polttopuiden y.m. muodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 86.6 % ja tarveaineina annettujen osuus 11.4 %. Mitä kotiaivustustasoon tulee, osoittavat kuukautta ja avustustapausta kohden suoritettut laskelmat sen kertomusvuonna jonkin verran kohonneen, mikä elinkustannusindeksin nousun johdosta olikin tarpeen. Kotiaivustus tapausta kohden kuukaudessa, jolloin perhekin on luettu yhdeksi tapaukseksi, on viime vuosina kehittynyt seuraavasti:

V. 1934	257: 03	markkaa	V. 1936	295: 62	markkaa
» 1935	282: 29	»	» 1937	306: 04	»

Kertomusvuoden kuluessa Helsingissä asuville kuukausittain jaetut kotiaivustukset käyvät selville alla olevasta taulukosta:

Kuukausi	Kotiaivustukset, markkaa					
	Rahana	Polttopuina	Ruokana	Vaatteina	Muussa muodossa	Yhteensä
Tammikuu	1,945,390	116,991	193,834	46,069	26,971	2,329,255
Helmikuu	2,020,458	154,640	187,370	59,948	24,085	2,446,501
Maaliskuu	1,931,732	96,012	159,185	47,504	22,323	2,256,756
Huhtikuu	1,842,029	46,309	133,234	38,299	17,734	2,077,605
Toukokuu	1,672,119	9,188	88,355	30,538	7,305	1,807,505
Kesäkuu	1,439,559	2,483	54,719	23,194	4,389	1,524,344
Heinäkuu	1,334,404	753	38,240	20,907	4,750	1,399,054
Elokuu	1,289,830	945	34,465	15,791	5,825	1,346,856
Syyskuu	1,353,003	64,259	38,269	17,961	5,997	1,479,489
Lokakuu	1,392,718	156,833	42,385	33,485	7,736	1,633,157
Marraskuu	1,455,572	71,750	50,468	26,572	8,937	1,613,299
Joulukuu	1,521,002	116,226	56,775	38,797	10,711	1,743,511
Koko vuosi	19,197,816	836,389	1,077,299	399,065	146,763	21,657,332

Vastaavat avustustapaukset näkyvät alla olevasta taulukosta:

Kuukausi	Koti- avustus- tapauksia	Näistä uusia avustustapauksia	
		Kaikkiaan	Syynä työttömyys
Tammikuu.....	7,764	387	271
Helmikuu.....	7,728	367	248
Maaliskuu.....	7,191	258	172
Huhtikuu.....	6,812	282	202
Toukokuu.....	6,007	224	136
Kesäkuu.....	5,231	175	85
Heinäkuu.....	4,818	126	82
Elokuu.....	4,613	183	93
Syyskuu.....	4,810	145	78
Lokakuu.....	5,095	269	127
Marraskuu.....	5,200	304	162
Joulukuu.....	5,498	287	143
Koko vuosi	70,767	3,007	1,799
Avustuskanslia, jonka toimesta avustus on annettu			
I.....	10,104	433	130
II.....	10,170	577	510
III.....	8,935	216	106
IV.....	9,156	272	106
V.....	10,253	381	289
VI.....	8,064	588	334
VII.....	10,202	418	247
VIII.....	3,883	122	77
Yhteensä	70,767	3,007	1,799

Päiväkodeissa oleskelun muodossa avustusta saaneet lapset on myös luettu muiden kotiaavustusta saaneiden lukumäärään. Mainittakoon, että heitä oli 24 poikaa ja 19 tyttöä.

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna oli toiminnassa 5 työtupaa, joihin voitiin tilanahtauden vuoksi sijoittaa vähemmän työntekijöitä kuin ennen, nim. yhteensä 392 työntekijää, joista Hämeentien 39:ssä olevaan 110 naista, Kulmavuorenkadun 2:ssa 50 naista ja 50 miestä, Kotkankadun 9:ssä 132 miestä sekä Kirstinkadun 16:ssa sijaitsevaan 50 miestä.

Työntekijäin palkkaetuihin kuului rahapalkkaa 7—18 markkaa työpäivältä sekä lisäksi työpäivinä työtuvissa tarjotut kaksi ateriaa ja aamuisin voileipää ja maitoa sekä juhlapäivinä, tavallisia sunnuntaipäiviä lukuunottamatta, yksi ateria keskuskeittolassa.

Naisten työtuvissa on tehty seuraavia töitä: puku- ja liinavaateompelua, virkkausta, peitteiden ja patjojen valmistusta, matonkuteitten leikkelyä, mattojen, rantatuoli- ja pyheliinakankaitten kutomista ja neuletöitä y.m. Miesten työtuvissa on valmistettu huonekaluja, leluja, rantatuoleja sekä kookosmattoja ja suoritettu jalkineiden korjauksia, verhoilua ja maalaus-

toitä. Suurimmat ostajat ja tilaajat ovat olleet kaupungin omat laitokset, kuten huoltolautakunnan kansliat, lastenkodit, lastentarhat ja eräät yksityiset suurliikkeet.

Työskentelevien lukumäärä vaihteli eri kuukausina ollen suurin, 414, maaliskuun 26 p:n ja huhtikuun 22 p:n välisenä aikana ja pienin, 305, heinäkuun 16 p:n ja elokuun 12 p:n välisenä aikana. Työpäivien luku koko vuonna oli 99,635.

Työtupien bruttokustannukset tekivät 2,954,007: 50 markkaa. Tulot olivat 1,092,274: 30 markkaa, joten nettomenoksi jää 1,861,733: 20 markkaa. Työntekijää ja työpäivää kohden laskettuna oli bruttomeno 29: 65 markkaa ja nettomeno 18: 69 markkaa, nousten nettomeno edellisestä vuodesta 1: 98 markalla. Jos kuitenkin otetaan huomioon vuoden päättyessä myymättömänä olevan valmistevaraston sekä työainevaraston arvo 271,007: 05 markkaa, supistuu nettomeno 15: 97 markaksi työntekijää ja työpäivää kohden.

Työtupien merkitys on ollut siinä, että niiden avulla on voitu hyödylliseen työhön käyttää sellaista osittain työkykyistä työvoimaa, joka muuten olisi joutunut suoranaisten avustuksen varaan. Huomattava on, että työtuvissa työskennelleitä ei ole luettu tilastollisissa selvityksissä avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen korkoja kertyi kertomusvuonna seuraavasti:

	Mk		Mk
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto	668: 40	Maria Bergmanin testamenttirahasto	596: 80
Alexandras understöd ...	429: 30	Adolf Fredrik Sierckin rahasto	417: 75
Carl Sierckenin rahasto ..	167: 10	Lisette Gardbergin rahasto	59: 70
Gustava Katharina Bergbergin ym. rahastot ...	1,757: 75	Elsa Maria Lampan rahasto	859: 30
W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto	1,247: 30	Puolisoiden Isak Mattson-Kivilän apurahasto	15,956: —
Waldemar Wavulinin lahjoitusrahasto	895: 20	Emma Grefbergin rahasto	6,894: 85
Wilhelm Elgin rahasto	614: 80	Alfred Kordelinin avustusraho	12,500: —
L. A. Laurentin rahasto	4,528: 80		
John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi	13,764: 35		
Carl Gustaf Hanellin rahasto	310: 35		
		Yhteensä	61,667: 75

Kertyneistä korkovaroista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustuksiksi 234 eri henkilöille yhteensä 53,245: 70 markkaa. Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettua köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole myöskään tilastollisissa selvityksissä otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta köyhäinhoitolain nojalla. Huomattava kuitenkin on, että suurin osa heistä on samalla saanut lain perusteella annettua köyhäinhoitoavustusta.

B. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuoltoon joutui kertomusvuonna 364 henkilöä, joista 118 miestä ja 246 naista. Huolletuista irtolaisista oli siis 67.6 % naisia. Näiden lisäksi käsiteltiin irtolaisina 7 miestä ja 6 naista, jotka kuitenkin myöhemmin vuoden kuluessa siirrettiin alkoholistikäsittelyyn ja jotka tilastollisessa selvittelyssä on luettu alkoholisteihin.

Syntymäpaikan mukaisesta ryhmittelystä käy selville, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli heistä vain 62 eli 17.0 %, erikseen miehistä 28.8 % ja naisista 11.4 %. Kaikista irtolaisista oli syntynyt, prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Kaikkiaan
Suomen kaupungeissa	44.9	28.1	33.5
» maalaiskunnissa.....	47.5	70.3	62.9
Ulkomailla	7.6	1.6	3.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0

Irtolaishuoltoon joutuneet voidaan köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden perusteella ryhmitellä seuraavasti:

Kotipaikka	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Helsinki	63	124	187
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	5	3	8
Uudenmaan läänin muut kaupungit	—	1	1
» » » maalaiskunnat	1	6	7
Suomen muut kaupungit	9	13	22
» » maalaiskunnat	13	11	24
Valtion tapaukset	4	3	7
Tuntematon.....	23	85	²⁾ 108
Yhteensä	118	246	364

Kotipaikkaoikeus Helsingissä oli selvitetystä siis 187:llä eli 51.4 %:lla kaikista. Muita kuin Suomen kansalaisia oli irtolaisissa 4 miestä ja 2 naista. Äidinkielenä oli suomi 317:lla eli 87.1 %:lla, ruotsi 45:llä eli 12.4 %:lla ja lopuilla 2:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi, ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Kuljeksiva elämä	18	2	20
Työn vieroksuminen	7	—	7
Kerjuu	54	1	55
Ammattihaureus	—	241	241
Muu peruste	39	2	41
Yhteensä	118	246	364

¹⁾ Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin mlk. ja Kulosaari. — ²⁾ Tuntemattomien suuri lukumäärä johtuu etupäässä siitä, että pakkotyöhön määrättyistä ei kotipaikkaoikeutta ole selvitetty, koska kotipaikkaoikeuskysymyksellä ei heihin nähdä ole huoltolautakunnan kannalta erikoisempaa merkitystä.

Irtolaisnaisten valtaosa, 241 eli 98.0 %, joutui huollettavaksi ammatti-haureuden perusteella ja loput 5 eli 2.0 % kuljeksivan elämän, kerjuun tai jonkin muun perusteen nojalla. Miehillä sen sijaan kerjuu oli tärkeimpänä perusteena, ja kuului tähän ryhmään 54 eli 45.8 %; »muilla perusteilla» huoltoon joutuneisiin eli henkilöihin, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottavat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle, kuului 39 eli 33.0 %, kun taas kuljeksiva elämä tai työn vieroksuminen ovat olleet syynä 21.2 %:lla.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen. Alla olevasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja:

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Varoitus	64	86	150
Kotikuntaan lähettäminen	7	3	10
Irtolaisvalvonta	21	52	73
Työlaitos	14	24	38
Pakkotyö	11	69	80
Ei toimenpidettä	1	12	13
Yhteensä	118	246	364

Vain varoituksen saaneita oli 41.2 % kaikista, pakkotyöhön määrättiin 22.0 %, työlaitokseen 10.4 % ja irtolaisvalvonnan alaisina oli 20.1 %. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 13 henkilöön ei ehditty vielä kertomusvuonna toimenpiteitä täytäntöönpanna.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää lisäksi, missä määrin eri irtolaisiin nähden on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan ankarampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoittaututtua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon.

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan varoitus	64	86	150
» kotikuntaan lähettäminen	3	2	5
» irtolaisvalvonta	20	41	61
» työlaitos	13	20	33
» pakkotyö	11	69	80
Varoitus + kotikuntaan lähettäminen	4	1	5
» + valvonta	1	11	12
» + työlaitos	—	2	2
Valvonta + työlaitos	1	2	3
Ilman huoltotoimenpiteitä	1	12	13
Yhteensä	118	246	364

Huomattava on, että lähes kaikkiin työlaitoksiin ja pakkotyöhön toimitettuihin irtolaisiin, viittä lukuunottamatta, on suoraan sovellettu näitä ankarampia huoltomuotoja. Tämä johtui siitä, että poliisiviranomaiset joutuivat runsaasti soveltamaan irtolaislain 29 §:n 3 mom:ssa olevaa

säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle irtolaisesta laitosesitys, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Esitykset laitokseen lähettämiseksi teki poliisipäällikkö 115 ja huoltolautakunnan irtolaisosasto 3 henkilöstä. Ehdollisesti vapautettiin ennen vuoden päättymistä 1 pakkotyöhön toimitettu nainen.

Hoitopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 1,726, siitä 451 miesten ja 1,275 naisten. Näihin lukuihin eivät siis sisälly hoitopäivät pakkotyössä, joista ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisäätö ja syntyperä. Siviilisäätöyn nähden ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisäätö	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	87	73.7	195	79.3	282	77.5
Naimisissa, yhdessä asuvia	10	8.5	10	4.1	20	5.5
» erossa asuvia	10	8.5	18	7.3	28	7.7
Eronneita	7	5.9	17	6.9	24	6.6
Leskiä	4	3.4	6	2.4	10	2.7
Yhteensä	118	100.0	246	100.0	364	100.0

Laillistamatta yhdessä asuvia oli näistä vain 8 naista. Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 9.3 %, erikseen miehistä 4.2 % ja naisista 11.8 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu miehistä 9.3 % ja naisista 10.6 %.

Lapsia oli kaikkiaan 68 irtolaisella yhteensä 99, joista 40:llä irtolaisella aviottomia lapsia 49.

Ikä ¹⁾. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosenteissa olivat irtolaishuoltoon joutuneiden keskuudessa seuraavat:

	2) 18—21 v.	21—30 v.	30—40 v.	40—50 v.	50—60 v.	60— v.	Yhteensä
Miehet	7.6	35.6	35.6	9.3	8.5	3.4	100.0
Naiset	4.1	48.4	34.1	11.8	1.2	0.4	100.0
Kaikki	5.2	44.2	34.6	11.0	3.6	1.4	100.0

Koulusivistys. Koulusivistykseltään oli irtolaisista mitään koulua käymättömiä 18 eli 4.9 %, vain osan kansakoulua oli käynyt 64 eli 17.6 %, kansakoulun käyneitä oli 254 eli 69.8 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 11 eli 3.0 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 4:llä eli 1.1 %:lla sekä kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 12:lla eli 3.3 %:lla.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

¹⁾ Ks. myös taul. 5 s. 142*—143* — ²⁾ Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

	Miehet		Naiset	
	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	1	0.9	—	—
Maatalous sivuelinkeinoineen	3	2.5	—	—
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	9	7.6	28	11.4
Liikehenkilökuntaa:				
a. päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	2	1.7	4	1.6
b. työntekijöitä	1	0.9	8	3.3
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	30	25.4	61	24.8
Muita työntekijöitä	66	55.9	17	6.9
Palveluskuntaa	2	1.7	—	—
Yksityisten palvelijoita	—	—	124	50.4
Muun elinkeinon harjoittajia	3	2.5	4	1.6
Ilman elinkeinoa tai tointa olevia	1	0.9	—	—
Yhteensä	118	100.0	246	100.0

Mitä yksityisiin ammatteihin tulee, muodostivat aputyöntekijät, luvultaan 58, suurimman ja muista selvästi eroittuvan ryhmän miesten kohdalla. Naisista oli hieman yli puolet, 124, kotiapulaisia, ja niinkään tehdastyöntekijät luvultaan 25, itsenäiset ompelijat luvultaan 21 sekä tarjoilijat ja ravintola-apulaiset luvultaan 20 esiintyvät suhteellisen huomattavina ryhmänä. Suurin osa irtolaisista oli ammatti- ja muiden työntekijäin sekä maataloutta tai sen sivuelinkeinoja harjoittavien kodeista.

Muita tietoja. On katsottu olevan syytä irtolaisiin nähden lisäksi saada selvitettyiksi sellaisia yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja kuin heidän aikaisempi irtolaisuutensa, rikollisuutensa, erinäiset tarttuvat sairaudet, asumisolosuhteet, alkoholinkäyttö y.m.s.

Ennen uuden irtolaislain nojalla huoltoon joutumistaan oli irtolaisuudesta ja kerjuusta jo aikaisemmin käsitelty 330 eli 90.7 % irtolaishuoltoon otetuista. Ensimmäinen irtolaiskäsitely oli yleensä tapahtunut varhaisessa iässä. Kun otetaan huomioon nekin, jotka vasta kertomusvuonna ensi kerran joutuivat irtolaiskäsitelyyn, havaitaan, että miehistä oli 55.9 % ja naisista 74.8 % joutunut ensi kerran irtolaisena käsiteltyksi alle 25-vuotiaana ja vastaavasti alle 21-vuotiaana miehistä 35.6 % sekä naisista 39.8 %.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 199 eli 54.7 % kaikista, miehistä erikseen 89 eli 75.4 %. 113 tuomituista oli kaksi tai useamman kerran tuomittuja. Omaisuusrikokset olivat olleet irtolaisten yleisimmin tekemiä rikoksia, nim. noin $\frac{2}{3}$ kaikista, senjälkeen väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvat rikokset, yksilöön kohdistuvien rikosten tehdessä 4.4 % kaikista irtolaisten tekemistä rikoksista. Rikoksista tuomitut irtolaiset olivat yleensä tehneet ensimmäisen rikoksensa nuorina, miehistä 44.9 % alle 21-vuotiaana ja 64.0 % alle 25-vuotiaana, naisista vastaavasti 35.5 % ja 53.6 %.

Sukupuolitautia oli aikaisemmin sairastanut miehistä 12 ja naisista 210 eli naisista siis 85.4 % ja miehistä vain 10.2 % sekä kertomusvuonna 5 miestä ja 59 naista; miehiä koskevat tiedot perustuvat heidän omiin ilmoituksiinsa. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 8 miestä ja 7 naista sekä kertomusvuonna 8 miestä ja 6 naista. Mielisairaalassa oli aikaisemmin hoidettu 6 miestä ja 9 naista.

Irtolaisten väkijuomien käyttöä tutkittaessa on saatu selville, että vain 12 eli 3.3 % oli raittiita, 181 eli 49.7 % käytti väkijuomia jonkin verran ja 171 eli 47.0 % juopotteli.

Huoltoonjoutumishetkellä asuivat irtolaiset seuraavasti:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	17	14.4	36	14.6	53	14.6
Asukkina	12	10.2	64	26.0	76	20.9
Yömajassa	54	45.8	8	3.3	62	17.0
Muualla	35	29.6	138	56.1	173	47.5
Yhteensä	118	100.0	246	100.0	364	100.0

Valtaosa irtolaismiehistä asui siis yömajoissa, kun taas suurin osa irtolaisnaisista asusti »muualla» eli matkustajakodeissa, hotelleissa y.m.

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli irtolaisista saanut 203 henkilöä eli 55.8 % kaikista, erikseen miehistä 83 eli 70.8 % ja naisista 120 eli 48.8 %. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta 57 miestä ja 24 naista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 57,601: 60 markkaa. Lisäksi hoidettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinlaitolain nojalla muissa laitoksissa 4,371 vuorokautta, nimittäin:

Laitosryhmä	Miesten hoitopäiviä	Naisten hoitopäiviä	Hoitopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	34	1,449	1,483
Työlaitokset	1,407	—	1,407
Sairaalat	193	499	692
Tuberkuloosisairaalat	243	107	350
Mielisairaalat	10	—	10
Muut laitokset	—	429	429
Yhteensä	1,887	2,484	4,371

Kustannukset. Lasketut kustannukset irtolaishuollosta ovat kertomusvuonna kaupungille nousseet 201,206 markkaan, mistä hallintomenoja 172,976 markkaa ja irtolaistytölaitosten hoitomaksuja 28,230 markkaa. Jos tästä kuitenkin vähennetään muissa kunnissa kotipaikkaoikeuden omaavien työlaitosmaksuista perittävät korvaukset 11,500 markkaa, jää kustannuksiksi 189,706 markkaa eli kutakin huoltoon otettua irtolaista kohden 521: 17 markkaa.

C. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huoltoviraston alkoholistihuoltokanslialle tehtiin kertomusvuoden kuussa ilmoitus kaikkiaan 2,036 henkilöstä, joita voitiin epäillä alkoholisteiksi. Ilmoituksista oli 335 omaisten tekemiä sekä 1,488 juopumuskortistosta esille tulleita. Kun yksityisen henkilön asettaminen alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaiseksi edellyttää verrattain perusteellisia ja suuritöisiäkin tutkimuksia, ei kertomusvuonna ole ehditty tutkia ja huoltoon ottaa näistä kuin vain murto-osa.

Huollettujen lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaiseksi joutui siten kertomusvuonna lopullisesti 421 henkilöä, niistä 385 miestä ja 36 naista. Näiden lisäksi käsiteltiin alkoholisteina myös 4 henkilöä, jotka kuitenkin myöhemmin vuoden kuluessa siirrettiin irtolaishuoltokäsittelyyn ja on heidät tilastollisessa selvityksessä luettu irtolaisiin.

Huoltoon joutuneiden alkoholistien syntymäpaikan mukaisesta ryhmitelystä havaitaan, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli heissä vain 27.6 %, miesten kohdalla hieman enemmän kuin naisten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen, kaupungeissa	52.0	47.2	51.6
» maalaiskunnissa	45.7	52.8	46.8
Ulkomailla	2.3	—	2.1

Muita kuin Suomen kansalaisia oli alkoholisteissa 2 miestä. Äidinkielenä oli suomi 372:lla eli 88.3 %:lla, ruotsi 47:llä eli 11.2 %:lla ja loppuilla 2:lla jokin muu kieli.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on lain mukaan ryhdytty huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien ryhmittely sen perusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää alla olevasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	7	1.8	1	2.8	8	1.9
Häiriö tai pahennus	105	27.3	21	58.3	126	29.9
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	86	22.3	—	—	86	20.4
Rasitukseksi joutuminen	78	20.3	1	2.8	79	18.8
Köyhäinhoidon tarve	40	10.4	4	11.1	44	10.5
Juopumuspidätykset	68	17.7	9	25.0	77	18.3
Vapaaehtoisuus	1	0.2	—	—	1	0.2
Yhteensä	385	100.0	36	100.0	421	100.0

Suurin osa alkoholisteista, 209 eli 49.6 %, on siis joutunut huoltoon taloudellisten seikkojen, elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaistensa rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta. Häiriö tai pahennus oli perusteena 29.9 %:lla, juopumuspidätykset 18.3 %:lla ja vaarallisuus 1.9 %:lla. Vapaaehtoisena otettiin huoltoon huoltolautakunnan kustannuksella vain 1 miespuolinen alkoholisti, joka jo ennen alkoholistilain voimaan tuloa oli yksityisessä alkoholistihuoltolassa hoidettavana ¹⁾).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiussvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiussvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Miten huoltoon joutuneet alkoholistit ryhmittäivä heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan, käy selville seuraavasta taulukosta ²⁾:

¹⁾ Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kuin asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet n. s. jälkivalvontaan. — ²⁾ Ks. myös taul. 8 s. 145*.

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	150	39.0	21	58.3	171	40.6
Raittiusvalvonta	148	38.4	12	33.3	160	38.0
Huoltolahoito	86	22.3	3	8.3	89	21.2
Jälkivalvonta	1	0.3	—	—	1	0.2
Yhteensä	385	100.0	36	100.0	421	100.0

Yli $1\frac{1}{5}$ alkoholisteista oli siis sellaisia, joiden kohdalla oli tarvis turvautua huoltolahoitukseen joko suoraan tai edeltäneen varoituksen, valvonnan tai molempien jälkeen. Huomattava kuitenkin on, että 30 eli $\frac{1}{3}$ huoltolahoitukseen luetuista ei vielä kertomusvuoden päättyessä oltu toimitettu huoltolaan, mikä johtui siitä, että osa asianomaisista huoltolauhan peloittamina sittemmin ryhtyi viettämään raitista ja säännöllistä elämää, sekä osittain myös siitä, että eräitä koskevat maaherranpäätökset saapuivat huoltolautakunnalle vasta kertomusvuoden päättyttyä.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää lisäksi, missä määrin eri alkoholisteihin nähden on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan ankarampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoittaututtua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon.

Huoltotoimenpiteet		Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan	varoitusta	150	21	171
»	valvontaa	139	12	151
»	huoltola	52	2	54
Varoitusta +	valvontaa	9	—	9
» +	valvontaa + huoltola	1	—	1
» +	huoltola	5	—	5
Valvontaa +	huoltola	28	1	29
Huoltola +	jälkivalvontaa	1	—	1
Yhteensä		385	36	421

Kun tämän yhdistelmän numerot pohjautuvat vain yhden vuoden huoltotoimintaan, ei siitä voida tehdä ratkaisevia johtopäätöksiä eri huoltotoimenpiteiden tehokkuuteen nähden, varsinkin kun useissa tapauksissa alkoholisten jouduttua vuoden lopulla huoltoon ei useampia kuin yhtä toimenpidettä heihin nähden ole ehditty soveltaa.

Hoitopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 5,245, niistä naisten osalla 101.

Siviilisäätty ja syntyperä. Siviilisäättyyn nähden ryhmittäytyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisäätty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	144	37.4	15	41.7	159	37.8
Naimisissa olevia	174	45.2	16	44.4	190	45.1
Eronneita	56	14.5	2	5.6	58	13.8
Leskiä	11	2.9	3	8.3	14	3.3
Yhteensä	385	100.0	36	100.0	421	100.0

Naimisissa olevista miehistä asui kuitenkin 28 eli noin kuudesosa ja naisista 4 eli neljäsosa erossa aviopuolisostaan. Laillistamatta yhdessä-asuvia oli kaikista alkoholisteista 7 eli 1.7 %. Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 4.8 %, erikseen miehistä 3.9 % ja naisista 13.9 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu 4.3 % kaikista alkoholisteista, erikseen 3.4 % miehistä ja 13.9 % naisista.

Lapsia oli 201 alkoholistilla yhteensä 411, joista aviottomia 20 eli 4.9 %. Miehillä oli keskimäärin enemmän lapsia, 2.1, kuin naisilla, 1.4.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmytyksestä¹⁾ selviää, että nuorimpien, alle 21-vuotiaitten ikäluokkien osuus oli sangen pieni, vain 1.4 %, samaten 50 vuotta vanhempien ikäluokkien osuus 12.4 %, suurimman osan eli 71.3 % ollessa 30—50 vuotiaita. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—21 v.	21—30 v.	30—40 v.	40—50 v.	50—60 v.	60— v.	Kaikkiaan
Luku	1	5	63	174	126	47	5	421
%	0.2	1.2	15.0	41.3	29.9	11.2	1.2	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteista mitään koulua käymättömiä 8 eli 1.9 %, vain osan kansakoulua oli käynyt 83 eli 19.7 %, kansakoulun käyneitä oli 231 eli 54.9 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 21 eli 5.0 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 35:llä eli 8.3 %:lla, akateemisen loppututkinon oli suorittanut 8 eli 1.9 % ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 32:lla eli 7.6 %:lla, kolmen alkoholistin koulusivistyksen ollessa tuntemattoman.

Ammatti. Ammatin mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

	Miehet		Naiset	
	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	27	7.0	1	2.8
Maatalous sivuelinkeinoineen	4	1.0	—	—
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	46	12.0	5	13.9
Liikkeenkilökuntaa:				
a. päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	34	8.8	1	2.8
b. työntekijöitä	9	2.3	3	8.3
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	152	39.5	10	27.8
Muita työntekijöitä	95	24.7	3	8.3
Merimiehiä ja kalastajia	2	0.5	—	—
Palveluskuntaa	9	2.3	—	—
Yksityisten palvelijoita	—	—	9	25.0
Muun elinkeinon harjoittajia	6	1.6	3	8.3
Ilman elinkeinoa tai tointa olevia	1	0.3	1	2.8
Yhteensä	385	100.0	36	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- y.m. ammattityöntekijät kuuluun siihen 38.5 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- y.m. työntekijäin) osuus oli huomattava, 23.3 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat, 12.1 %, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta 8.3 % sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat 6.7 %. Naisten keskuudessa

¹⁾ Ks. myös taul. 8—9 s. 145*—146*.

olivat suurimpina ryhminä tehdas- y.m. ammattityöntekijät, yksityisten palvelijat sekä itsenäiset liikkeenharjoittajat.

Vanhempiensa ammatin mukaan ryhmittyvät kaikki alkoholistihuoltoon otetut siten, että lähes 1/3 eli 132 oli ammattityöläisten, 73 itsenäisten liikkeenharjoittajain ja 67 maatalousammattaje harjoittavien sekä 58 muiden työntekijäin kodeista muiden ammattiryhmien esiintyessä vähäisempinä.

Muita tietoja. Yllä olevien selvitysten lisäksi on vielä katsottu olevan syytä tutkia alkoholistien juopottelun laatua, rikollisuutta, sairauksia, niitä olosuhteita, joissa he asuvat, y.m. ja esitetään seuraavassa eräitä tärkeimpiä täten saatuja tietoja.

Alkoholistihuoltoon otettujen henkilöiden juopottelun ja heidän pääasiallisesti käyttämiensä väkijuomien laatua valaisee seuraava yhdistelmä:

Väkijuomien laatu	Juopottelun laatu						Alkoholisteja kaikkiaan		
	jatkuva		kausittainen		säännötön		Miehiä	Naisia	Yhteensä
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia			
Väkevät juomat	91	4	51	2	239	25	381	31	412
Olut	—	1	—	—	4	4	4	5	9
Yhteensä	91	5	51	2	243	29	385	36	421

Pääasiallisesti viiniä käyttäviä ei ollut lainkaan, mutta 26 väkevien juomien ja oluen ryhmään luetuista alkoholisteista käytti sitä lisäjuomana samoin kuin 262 väkevien juomien alkoholistia käytti lisäksi olutta. Väkijuomien käytön olivat alkoholistit aloittaneet alla olevan yhdistelmän osoittamassa iässä:

	Väkijuomien käyttö alkoi huoltoon joutuneiden ollessa						Alkoholisteja kaikkiaan
	Alle 18 v.	18—21 v.	21—25 v.	25—30 v.	30— v.	Tunte-maton	
Miehet	107	145	79	30	23	1	385
Naiset	6	10	7	8	5	—	36
Kaikki, luku	113	155	86	38	28	1	421
» %	26.9	36.8	20.4	9.0	6.7	0.2	100.0

Rikoksista tuomittuja ¹⁾ oli alkoholisteista 131 eli 31.1 %, joista 8 naista. 50 miestä ja 2 naista näistä oli kaksi tai useamman kerran tuomittuja. Omaisuusrikokset olivat olleet alkoholistien yleisimmin tekemiä rikoksia, 65.4 % kaikista, yksilöön kohdistuvia rikoksia oli 13.4 %, väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvia 9.3 % ja loput muita rikoksia. Ensimmäisen rikoksensa oli alle 21-vuotiaana tehnyt tuomituista miehistä 25.2 % ja naisista 37.5 % sekä alle 25-vuotiaina miehistä 47.2 % ja naisista 37.5 %. Irtolaisina ennen uusien huoltolakien voimaan astumista oli alkoholisteista käsitelty 210 eli 49.9 %, niistä naisia 25.

¹⁾ Ks. myös taul. 9 s. 146*; tiedot perustuvat pääasiallisesti asianomaisten omiin ilmoituksiin.

Sukupuolitautia oli ennen huoltoonjoutumisvuotta sairastanut 74 miestä ja 17 naista. Kertomusvuonna näitä oli 16 miestä ja 3 naista. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 14 miestä ja 2 naista, kertomusvuonna 11 miestä ja 2 naista. Mielisairaaloissa ¹⁾ oli hoidettu 94 miestä ja 5 naista.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää, missä alkoholistit suurimman osan kertomusvuotta asuivat:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	220	57.1	15	41.7	235	55.8
Asukkina	51	13.3	9	25.0	60	14.2
Yömajassa	81	21.0	3	8.8	84	20.0
Muualla	33	8.6	9	25.0	42	10.0
Yhteensä	385	100.0	36	100.0	421	100.0

Suurin osa alkoholisteista eli 55.8 % asui siis kotonaan ja loput asukeina, yömajoissa ja muualla.

Työssä oli miehistä 284 eli 73.8 %, naisista 22 eli 61.1 %. Työttöminä oli 97 miestä ja 12 naista. Pysyväisesti työkyvyttömiksi todettiin 4 miestä ja 2 naista.

Köyhäinhoidon avustusta oli ennen huoltovuotta saanut 298 miestä ja 26 naista, yhteensä 324 henkilöä eli siis 77.0 % alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta 188 miestä ja 14 naista, yhteensä 202 henkilöä, eli 48.0 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 284,324 markkaa. Lisäksi hoidettiin heitä köyhäinhoitolain nojalla eri laitoksissa allaolevien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten hoitopäiviä	Naisien hoitopäiviä	Hoitopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	563	331	894
Työlaitokset	5,168	—	5,168
Sairaalat	948	36	984
Tuberkuloosisairaalat	291	61	352
Mielisairaalat	2,836	12	2,848
Muut laitokset	—	11	11
Yhteensä	9,806	451	10,257

Kustannukset. Kaupunkikunnan lasketut kustannukset alkoholisti-huollosta ovat kertomusvuonna nousseet 223,643 markkaan, mihin on luettu myös lääkärintarkastuksista terveydenhoitolautakunnan menomonteilta maksettavat 8,920 markkaa. Hallintomenoja oli tästä 175,927 markkaa, alkoholistihuoltolamaksuja 35,116 markkaa, matka- ja kuljetuskustannuksia 3,680 markkaa. Jos kuitenkin otetaan huomioon ulkokunnissa kotipaikkaoikeuden omaavien huollosta perittävät korvaukset 6,497 markkaa, alenevat kustannukset 217,146 markkaan, mikä kutakin huoltoon otettua alkoholistia kohden tekee 515:79 markkaa.

¹⁾ Hoidon syynä ei ole tarvinnut olla varsinainen mielisairaus, koska vaikeimpia alkoholisteja on aikaisemmin huoltoloiden puuttuessa täytynyt hoitaa mielisairaaloissa.

D. Työttömyyshuolto

Kuten köyhäinhoidon toimintakertomuksesta v:lta 1936 jo kävi selville, joutui työttömyyshuolto v:n 1937 alusta lukien uuden työnvälityslain voimaantulon johdosta huoltolautakunnan hoidettavaksi varsinaisten työttömyystöiden teettämisen kuitenkin jäädessä kaupungin työviranomaisten tehtäväksi. Huoltovirastolle täten annettuja uusia huoltotehtäviä on hoitanut vuoden alusta perustettu erityinen työttömyyshuoltokanslia, jossa työttömyyshuoltotoihin pyrkivien anomukset käsitellään, pidetään työttömyyskortistoa ja osoitetaan työttömät työttömyystöihin asianomaisten kaupungin töistä huolehtivien virastojen tilauksesta.

Työttömyyshuoltokortistoon ottamista koskevia anomuksia jätti työttömyyshuoltokansliaan selontekovuonna kaikkiaan 3,640 eri henkilöä. Kun kuitenkin anomuksista hylättiin 165 ja osa hyväksytyistä jätti työttömyyskorttinsa noutamatta, supistui kortistoon lopullisesti otettujen luku 3,045:ksi, joista miehiä 2,252 ja naisia 793.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista kortistoon otetuista 25.0 %, miehistä kuitenkin huomattavasti enemmän, 28.9 %, kuin naisista, 13.8 %. Maalaiskunnissa syntyneitä oli kaikkiaan 58.8 %, miehistä hieman yli puolet ja naisista yli $\frac{2}{3}$.

Kotipaikkaoikeus oli muualla kuin Helsingissä vain 5.8 %:lla kaikista, miehistä 4.7 %:lla ja naisista 9.1 %:lla.

Miesten työttömyyshuoltotyöt ovat olleet rakennustoimiston satamaja katurakennustöitä, naiset on osoitettu naisten työtuvalle järjestettyihin töihin. Valtion työttömyyshuoltotoihin on tammi—elokuun aikana saatu sijoittaa miespuolisia työntekijöitä määräprosentti kunnan omiin huoltotoihin sijoitettujen luvusta.

Alla olevasta taulukosta käy selville kunkin kuukauden lopussa työttömyyskortistossa kaikkiaan olevien, huoltotoihin osoitettujen ja ilman työtä olevien lukumäärät:

Kuukausi	Kunnan		Valtion	Kai-kissa	Ilman työtä olevia			Kaikkiaan kortistossa olevia		
	työttömyyshuoltotöissä olevia									
	miehiä	naisia	miehiä	yhteen-sä	miehiä	naisia	yhteen-sä	miehiä	naisia	yhteen-sä
Tammikuu	483	186	61	730	597	102	699	1,141	288	1,429
Helmikuu	374	212	55	641	602	217	819	1,031	429	1,460
Maaliskuu	365	280	61	706	780	220	1,000	1,206	500	1,706
Huhtikuu	267	248	60	575	526	161	687	853	409	1,262
Toukokuu	18	124	39	181	434	115	549	491	239	730
Kesäkuu	6	121	35	162	218	132	350	259	253	512
Heinäkuu	7	—	33	40	168	134	302	208	134	342
Elokuu	—	115	33	148	182	140	322	215	255	470
Syyskuu	—	110	—	110	249	151	400	249	261	510
Lokakuu	—	165	—	165	299	168	467	299	333	632
Marraskuu	90	222	—	312	396	137	533	486	359	845
Joulukuu	137	222	—	359	194	142	336	331	364	695

Tästä taulukosta käy selville, että prosenteissa laskettuna on kuukausittain huoltotoihin sijoitettujen luku vaihdellut 11.7—51.7 %:iin ja olivat nämä suhdeluvut kuukausittain seuraavat:

	Miehistä %	Naisista %	Kaikista %		Miehistä %	Naisista %	Kaikista %
Tammikuu	47.7	64.6	51.1	Heinäkuu ...	19.2	—	11.7
Helmikuu ...	41.6	49.4	43.9	Elokuu	15.3	45.1	31.5
Maaliskuu ..	35.3	56.0	41.4	Syyskuu	—	42.1	21.6
Huhtikuu ...	38.3	60.6	45.6	Lokakuu	—	49.5	26.1
Toukokuu ...	11.6	51.9	24.8	Marraskuu ..	18.5	61.8	36.9
Kesäkuu	15.8	47.8	31.6	Joulukuu ...	41.4	61.0	51.7

Niitä kortistossa olevia, joille ei töitä ole voitu järjestää, on ollut avustettava köyhäinhuoltotoimenpitein.

Kun työttömyyshuoltokortistoon otetuista melkein puolet (1,512) on ollut huoltovelvollisia huolehtien paitsi itsestään myös 1,303 avio-puolisosta ja 1,630 lapsesta, on kortiston osoittama työttömyys ulottanut vaikutuksensa siis kaikkiaan 5,978 henkilöön. Jos otetaan huomioon se seikka, että huoltovelvollisten prosentti miesten kohdalla oli 56.8 % ja naisten vain 30.8 %, näyttää se epäsuhde, joka töihinsijoittamisprosenttiin nähden vallitsi miesten ja naisten kesken, mikä asiantila ei kuitenkaan riippunut huoltolautakunnasta, sosiaaliselta kannalta korjausta kaipaavalta.

Älittään oli kortistoon otetuista työttömistä miehistä 11.7 % alle 26-vuotiaita, 70.7 % 26—50-vuotiaita ja 17.6 % 51-vuotiaita tai sitä vanhempia. Naisista vain 4.7 % oli alle 26-vuotiaita, 69.5 % 26—50 vuotiaita ja 25.8 % sitä vanhempia, joten naisten joukossa siis vanhemmat ikäluokat ovat olleet suhteellisesti runsaammin edustettuina.

Ammattinsa mukaan ryhmitettyinä jakautuivat kortistoon otetut seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Maataloustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	4	—	4
» muita	10	12	22
Teollisuustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	374	166	540
» aputyöntekijöitä ja muita	7	14	21
Rakennustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	393	—	393
» aputyöntekijöitä ja muita	898	136	1,034
Liikehenkilökuntaa	105	37	142
Ravintola-alalla toimineita	2	77	79
Liikennelaitoksissa toimineita	99	4	103
Henkisen työn tekijöitä	16	6	22
Taloustoimissa olleita	—	235	235
Erinäisiä muita ammatteja harjoittaneita	344	106	450
Yhteensä	2,252	793	3,045

Runsaasti yli puolet eli 57.3 % miehistä oli rakennustyöntekijöitä, teollisuustyöntekijöitä oli 16.9 %, erinäisten ammattien (partureita, vahtimestareita, talonmiehiä, vahteja y.m.) harjoittajia 15.3 % ja liikealan palveluksessa olleita 4.7 % muiden ryhmien osuuden ollessa aivan vähäisen. Naisista oli taloustoimia tehneitä 29.6 %, teollisuustyöntekijöitä 22.7 %, rakennustyöntekijöitä 17.2 %, erinäisiä ammatteja (partureita, kähertäjiä y.m.) harjoittaneita 13.4 %, ravintolapalveluskuntaa 9.7 % muiden ryhmien ollessa vähäisempiä.

III. Huoltotoimen kustannukset

A. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v.ksi 1937 varoja yhteensä 61,914,613 markkaa, josta määrästä kuitenkin 5,000,000 markkaa kaupunginvaltuuston ja 600,000 markkaa kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 56,314,613 markkaa, minkä lisäksi vuoden varrella kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus myönsivät lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 3,759,010: 70 markkaa, josta määrästä 19,063 markkaa viljelyspalstatoimintaa varten sekä 146,850 markkaa n.s. virastovaratyöntekijäin palkkaamiseen. Erikseen oli kaupunginhallituksen käytettävänä Tervalammen työlaitoksen irtaimiston perushankintoihin tuloa tuottamattomien pääomamenojen momentilla 700,000 markkaa ¹⁾.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat, jos Tervalammen perushankinnat jätetään laskelman ulkopuolelle, kaiken kaikkiaan 57,798,863: 45 markkaan, mutta kun siitä vähennetään Helsingin Sokeaintalosaatiölle, Pelastusarmeijalle ja Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle jaettujen avustusten yhteismäärä 70,685 markkaa sekä viljelyspalstatoimintaan käytetyt 19,063 markkaa ja virastovaratyöntekijäin palkkaukseen käytetty 146,850 markkaa, jää varsinaiseen huoltoon käytetyksi 57,562,265: 45 markkaa. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 14,243,013: 60 markkaa, jää jäljelle 43,319,251: 85 markkaa, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan toimesta annetusta varsinaisesta huollosta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1937. Mainittuun summaan sisältyy myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1928—37 kehittyneet seuraavasti:

1928	16,749,655: 10	1933 ³⁾	57,707,653: 40
1929 ²⁾	20,649,386: 80	1934 ⁴⁾	45,754,427: 10
1930	31,082,359: 05	1935 ⁵⁾	49,109,001: 35
1931	39,984,067: 05	1936	46,409,610: 50
1932	50,067,505: 80	1937	43,319,251: 85

Seuraavat taulukot ⁶⁾ osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1937:

¹⁾ Tästä summasta käytettiin sanottuun tarkoitukseen 427,962: 20 mk. — ²⁾ Lisäksi työttömille jaetut avustukset 402,700 mk. — ³⁾ Lisäksi työttömien ruoanjakelun järjestämiskustannukset 14,873 mk ja köyhäinhuoltoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 15,000 mk. — ⁴⁾ Lisäksi köyhäinhuoltoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 2,500 mk. — ⁵⁾ S:n 3,850 mk. — ⁶⁾ Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 22. 1937.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla to- delliset tulot ylit- tävät (+) tai allittavat (—) tai lasketut
	Markkaa ja penniä		
Korvaukset annetusta huollosta	11,500,000 —	9,008,797 65	— 2,491,202 35
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	173,500 —	152,323 45	— 21,176 55
Työlaitos	500,000 —	352,615 80	— 147,384 20
Maanviljelys	190,000 —	151,360 —	— 38,640 —
Sikala	525,000 —	534,143 —	+ 9,143 —
Pesulaitos	824,000 —	706,062 20	— 117,937 80
Tervalammen työlaitos	160,000 —	153,853 10	— 6,146 90
Tervalammen maatila	987,450 —	1,400,699 85	+ 413,249 85
Työtuvat	1,000,000 —	1,065,699 30	+ 65,699 30
Luontoisetujen korvaukset	746,479 —	1) 714,117 60	— 32,361 40
Talousarvion ulkopuolella	—	3,341 65	+ 3,341 65
Yhteensä	16,606,429 —	14,243,013 60	— 2,363,415 40

Menot	Talousarvioon otetut määrä- rahat	Vuoden varrel- la myönnetty lisämäärärahat	Todelliset me- not tilien mukaan	Säästö (+) tai ylijät (—)
	Markkaa ja penniä			
Huoltolautakunta	4,490,575	192,678 85	4,482,531 80	+ 200,722 05
Kassa- ja tilitoimisto	424,778	4,880	411,653 10	+ 18,004 90
Asiamiestoimisto	1,091,915	95,627	1,142,462 75	+ 45,079 25
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	862,460	1,528	852,329 85	+ 11,658 15
Kunnalliskoti	7,445,451	190,692 50	7,541,566	+ 94,577 50
Työlaitos	1,709,147	9,774	1,669,800	+ 49,121
Maanviljelys	138,900	—	138,863 30	+ 36 70
Sikala	359,420	1,320	360,579	+ 161
Pesulaitos	659,623	9,325 35	656,974 75	+ 11,973 60
Tervalammen työlaitos	892,200	7,309	815,130 80	+ 84,378 20
Tervalammen maatila	938,500	66,795	906,640 55	+ 98,654 45
Työtuvat	3,683,000	3,168	2,954,007 50	+ 732,160 50
Elänteelleanto	40,000	—	26,700	+ 13,300
Sairaanhoido	10,660,000	—	10,212,413 75	+ 447,586 25
Lomakkeet ja sairaanhoidotar- vikkeet	600,000	—	587,512 95	+ 12,487 05
Suoranaiset avustukset	22,000,000	3,000,000	24,596,227 15	+ 403,772 85
Päivähoitokustannukset	28,000	—	19,019	+ 8,981
Matkakulut	37,000	10,000	46,139 70	+ 860 30
Hautauskulut	175,000	—	141,713 50	+ 33,286 50
Viljelyspalstatointa	—	19,063	19,063	+
Virastovaratyöt	—	146,850	146,850	—
Yhteensä	56,235,969	3,759,010 70	57,728,178 45	+ 2,266,801 25

¹⁾ Luontoisetujen korvauksista saatiin kunnalliskodissa ja työlaitoksessa 592,386: 60 mk, Tervalammen työlaitoksessa 95,156 mk ja työtuvissa 26,575 mk. —

²⁾ Laskelman ulkopuolelle jätetty yhdistysten y.m.s. avustukset 70,685 mk, (josta Sokeaintalo-säätiölle 50,000 mk, Pelastusarmeijalle 15,000 mk ja Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle 5,685 mk ja kaupunginhallituksen käyttämä 21,773: 20 mk, kaikkiaan siis 92,458: 20 mk.

B. Korvaukset annetusta köyhäinhoidosta

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1937 rahakorvausta annetusta huollosta 10,872,216: 75 markkaa, josta 9,008,797: 65 markkaa koski huoltolautakunnan ja 1,863,419: 10 markkaa lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui eri kanslioiden kesken seuraavasti:

	Korvaus köyhäinhoidosta, mk	Korvaus lastensuojelusta, mk	Yhteensä, mk
A-kanslian toisilta kunnilta perimiä	5,421,432: 15	915,084: 05	6,336,516: 20
D-kanslian valtiolta perimiä ..	1,632,415: 15	416,920: 85	2,049,336: —
L-kanslian yksityisiltä perimiä	1,954,950: 35	531,414: 20	2,486,364: 55
Yhteensä	9,008,797: 65	1,863,419: 10	10,872,216: 75

Köyhäinhoidosta saatu korvausmäärä jakautui eri avustusmuotojen kesken seuraavasti:

	Korvausmäärä, mk
Kotiaivustuksista	6,459,911: 75
Kunnalliskoti- ja työlaitoshoidosta	695,126: 95
Sairaalahoidosta	1,700,895: 15
Muusta köyhäinhoidosta	152,863: 80
Yhteensä	9,008,797: 65

Kotiaivustusten aiheuttamista vuoden menoista saatiin siis rahakorvauksina takaisin 26.3 % (edellisenä vuonna 26.4 %), kunnalliskodin ja työlaitosten bruttomenoista 5.4 % (ed. v. 8.6 %) ¹⁾, sairaanhoitomenoista 15.7 % (ed. v. 21.0 %) ja kokonaisbruttomenoista 15.6 % (ed. v. 18.1 %).

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 328 mieheltä työlaitoksissa ja 27 naiselta kunnalliskodissa tehdyn työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli vuoden aikana yhteensä 679,842: 60 markkaa, josta 633,232: 30 markkaa saadun köyhäinhoidon ja 46,610: 30 markkaa lastensuojelulautakunnan antaman hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Köyhäinhoito	Lastensuojelu	Yhteensä
Rahasuoritukset, mk	9,008,797: 65	1,863,419: 10	10,872,216: 75
Työllä hyvitetty, mk	633,232: 30	46,610: 30	679,842: 60
Kaikkiaan korvauksia, mk	9,642,029: 95	1,910,029: 40	11,552,059: 35

Niiden yksityisiä, toiminimiä, laitoksia y.m. koskevien velkomustapausten lukumäärä, joissa vuoden kuluessa saatiin korvausta, oli 7,947, näistä huoltolautakunnan 7,421 ja lastensuojelulautakunnan 526.

Köyhäinhoitoa koskeva rahakorvaussumma pieneni siis v:sta 1936 n. 2.1 milj. markalla, mikä aiheutui toisilta kunnilta saatujen korvausten vähentymisestä n. 2.1 milj. markalla sekä valtion korvausten supistumisesta n. 0.2 milj. markalla. Sen sijaan yksityisiltä saadut korvaukset lisääntyivät n. 0.2 milj. markalla eli n. 11 %:lla edellisestä vuodesta. Merkille-

¹⁾ Edellisenä vuonna ei, kuten nyt, otettu laskelmissa huomioon Tervalammen menoja, jotka silloin kulkivat talousarvion ulkopuolella.

pantavaa on, että yksityisiltä saatujen korvausten kasvaminen on v:sta 1932 alkaen ollut sangen nopeata lisääntyen viimeisten viiden vuoden kuluessa n. 2 ½ kertaiseksi, mihin on osittain vaikuttanut asiamiestoimiston tehostettu perimistoiminta, osittain taloudellisen suhdannekehityksen edullinen suunta. Kaikkien perittyjen korvausten suhteellista määrää verrattuna köyhäinhoidon bruttomenoihin valaisevat seuraavat luvut:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1928	15.1	1932	13.8	1935	15.4
1929	14.7	1933	15.8	1936	18.1
1930	13.1	1934	16.8	1937	15.6
1931	13.0				

Kertomusvuoden suhdeluku on hieman laskenut edellisestä vuodesta, mutta on tämä suhdeluku kymmenvuotiskautena 1928—37 v:n 1936 lisäksi vain kerran, nim. v. 1934, ollut suurempi kuin kertomusvuonna.

IV. Tauluja

1. Köyhäinhoidon avunsaajien asunto-olot v. 1937

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia alle 16 v.	Yhteensä
1 keittiö	24	76	13	113
1 huone	1,837	2,679	297	4,813
1 » + keittokomero	176	193	33	402
1 » + keittiö	635	652	129	1,416
2 huonetta	36	37	8	81
2 » + keittokomero	29	45	6	80
2 » + keittiö	85	113	15	213
3 »	1	—	—	1
3 » + keittokomero	2	—	—	2
3— » + keittiö	22	21	3	46
Asui asukkina	973	1,536	23	2,532
» yömajassa	206	37	—	243
» laitoksissa koko vuoden	850	1,260	1	2,111
Tuntematon	1,276	1,549	116	2,941
Yhteensä	6,152	8,198	644	14,994

2. Kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen työtoiminta v. 1937

Työtoiminnan haarat	Työtoiminnasta kertyneet tulot, mk				Siitä	
	Kunnallis- kodille teh- dyistä töistä	Työlaitok- selle teh- dyistä töistä	Muille lai- toksille ja yksityisille tehdystä töistä	Yhteensä	Käytetty- jen työtar- vikkeiden arvo, mk	Nettotulot (työpal- kat), mk
Puunjalostamo	47,806	2,654	106,805	157,265	85,039	72,226
Jalkinetyöt	44,809	24,729	32,137	101,675	79,636	22,039
Sepäntyöt	30,591	3,410	53,660	87,661	49,514	38,147
Maalaamo	33,458	4,179	80,193	117,830	55,752	62,078
Räätälintyöt	30,634	48,192	4,895	83,721	69,607	14,114
Kirjansitomo	3,179	446	2,398	6,023	2,893	3,130
Sekalaistyöt	135,777	1,567	8,811	146,155	5,273	140,882
Yhteensä	326,254	85,177	288,899	700,330	347,714	352,616

3. Köyhäinhoidon avunsaajat iän ja hoitomuodon mukaan ryhmitettyinä vuonna 1937

Ikä vuoden päätyessä, vuotta	Laitoksissa hoidetut		Yksityis- hoidossa olleet		Vain koti- avustusta saaneet		Kaikki avun- saajat	Näistä huoltolautakunnan alai- sissa laitoksissa hoidetut			
								Kun- nallis- kodissa		Kunnallis- kodin yh- teydessä olevassa työlaitok- sessa	Tervalam- men työ- laitoksessa
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.		Mp.	Np.	Mp.	Mp.
Alle 2	83	68	—	—	1	—	152	14	14	—	—
2—5	80	73	—	—	11	4	168	1	—	—	—
5—10	86	83	—	—	4	7	180	1	—	—	—
10—16	70	56	—	—	9	9	144	—	—	—	—
<i>Lapset yhteensä</i>	<i>319</i>	<i>280</i>	—	—	<i>25</i>	<i>20</i>	<i>644</i>	<i>16</i>	<i>14</i>	—	—
16—20	59	157	2	—	58	53	329	—	8	2	—
20—25	195	538	1	—	219	84	1,037	5	14	24	7
25—30	317	598	1	—	382	189	1,487	23	9	40	21
30—35	402	506	—	—	458	210	1,576	29	24	67	37
35—40	369	395	2	—	444	269	1,479	36	29	74	33
40—45	335	328	—	—	366	315	1,344	32	33	69	30
45—50	334	318	1	2	295	303	1,253	46	32	78	21
50—55	276	308	—	—	251	401	1,236	39	38	65	15
55—60	220	270	—	—	214	411	1,115	43	46	50	3
60—65	192	247	—	—	149	430	1,018	55	68	34	3
65—70	120	213	1	—	121	382	837	57	77	10	—
70—75	103	212	—	—	96	306	717	63	108	4	—
75—	119	391	—	1	49	361	921	96	235	5	1
Tuntematon	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
<i>Aikuiset yhteensä</i>	<i>3,041</i>	<i>4,481</i>	8	3	<i>3,103</i>	<i>3,714</i>	<i>14,350</i>	<i>524</i>	<i>721</i>	<i>522</i>	<i>171</i>
<i>Kaikki avunsaajat</i>	<i>3,360</i>	<i>4,761</i>	8	3	<i>3,128</i>	<i>3,734</i>	<i>14,994</i>	<i>540</i>	<i>735</i>	<i>522</i>	<i>171</i>

4. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhyt-aikaisuuden sekä hoitomuodon mukaan ryhmitettyinä vuonna 1937

Hoitomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet 1)				Lyhytaikaista avustusta saaneet 1)				Kaikki avun- saajat
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteen- sä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteen- sä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	951	1,414	16	2,381	627	1,537	384	2,548	4,929
Yksinomaan yksityis- hoidossa olleita	6	2	—	8	1	—	—	1	9
Yksinomaan kotiavus- tusta saaneita	1,110	2,750	8	3,868	1,993	964	37	2,994	6,862
Laitoshoidon lisäksi yksityishoidossa ol- leita	—	2	—	2	—	—	—	—	2
Laitoshoidon lisäksi ko- tiavustusta saaneita	629	644	3	1,276	832	883	196	1,911	3,187
Yksityishoidon lisäksi kotiaavustusta saa- neita	—	1	—	1	1	—	—	1	2
Laitos- sekä yksityis- hoidon lisäksi koti- avustusta saaneita ...	2	1	—	3	—	—	—	—	3
<i>Kaikki avunsaajat</i>	<i>2,698</i>	<i>4,814</i>	<i>27</i>	<i>7,539</i>	<i>3,454</i>	<i>3,384</i>	<i>617</i>	<i>7,455</i>	<i>14,994</i>

5. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain ryhmitettyinä vuonna 1937

	18—21 v.		21—25 v.		25—30 v.		30—35 v.		35—40 v.		40—45 v.		45—50 v.		50—55 v.		55—60 v.		60— v.		Kaikki ikä- luokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
<i>Pidätetty irtolaisuudesta</i>																							
1 kerran	8	6	13	31	20	44	16	30	9	21	3	11	7	6	3	2	3	—	3	—	85	151	236
2 kertaa	1	1	5	11	2	15	8	12	5	8	1	6	—	4	2	—	—	—	1	1	25	58	83
3 »	—	3	1	8	1	5	2	3	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	22	27
4— »	—	—	—	3	—	2	—	5	2	2	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	3	15	18
<i>Irtolaishuollon peruste</i>																							
Kuljeksiva elämä	1	1	5	1	5	—	5	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	18	2	20
Työn vieroksuminen	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7
Kerjuu	3	—	7	—	7	—	10	—	9	—	2	—	4	—	5	—	3	—	4	1	54	1	55
Ammattihaureus	—	9	—	52	—	66	—	50	—	32	—	19	—	10	—	3	—	—	—	—	241	241	
Muu peruste	5	—	7	—	8	—	11	—	4	2	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	39	2	41
<i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>																							
Varoitus	7	3	10	28	12	24	15	17	8	7	3	4	2	3	2	—	3	—	2	—	64	86	150
Kotikuntaan lähettäminen	—	—	2	—	2	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	7	3	10
Irtolaisvalvonta	1	1	1	12	4	16	4	8	5	2	—	7	2	3	3	2	1	—	1	—	21	52	73
Työlaitos	1	5	4	4	4	8	2	4	2	1	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	14	24	38
Pakkotyö	—	—	2	6	1	15	5	16	—	23	1	6	2	3	—	—	—	—	—	—	11	69	80
Ei toimenpidettä	—	1	—	3	—	3	—	3	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	12	13
<i>Syntymäpaikka</i>																							
Helsinki	2	1	6	6	8	8	7	6	5	4	1	2	3	1	1	—	1	—	—	—	34	28	62
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1	3	3	6
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	—	—	1	2	1	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	9
» » » maalaiskunnat	2	3	1	5	1	8	1	6	1	5	—	3	—	1	1	—	—	—	1	—	8	31	39
» Suomen kaupungit	1	1	3	9	2	11	3	4	4	5	—	3	1	1	1	1	1	—	—	—	16	35	51
» » maalaiskunnat	3	5	6	29	10	35	12	31	5	20	3	10	2	7	1	2	1	—	2	—	45	139	184
Ulkomaat	1	—	2	2	1	—	2	2	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	9	4	13
<i>Asui huoltoon joutuessaan</i>																							
Kotona	2	1	3	11	5	9	1	8	2	3	1	3	1	—	—	1	—	—	2	—	17	36	53
Asukkina	2	2	1	18	2	19	3	13	2	4	—	2	1	5	—	1	1	—	—	—	12	64	76
Yömajassa	3	—	8	1	7	—	13	3	8	1	3	3	4	—	4	—	2	—	2	—	54	8	62
Muualla	2	7	7	23	9	38	9	26	4	26	—	11	1	5	2	1	1	—	1	—	35	138	173
<i>Työkyky huoltoon joutuessaan</i>																							
Työkykyisiä	9	10	19	53	22	65	26	48	16	33	4	18	7	10	5	3	2	—	2	1	112	241	353
Pysyväisesti työkyvyttömiä	—	—	—	—	1	1	—	2	—	1	—	1	—	—	1	—	2	—	2	—	6	5	11

Saanut köyhäinhoitoa v. 1937	3	—	12	2	11	1	9	5	7	7	2	6	1	2	5	1	4	—	3	—	57	24	81
» » ennen v. 1937	6	3	15	26	13	31	18	20	11	17	3	11	5	8	5	3	4	—	3	1	83	120	203
Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1937																							
0 kertaa	3	1	6	6	4	6	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	20	14	34
Varoitettu tai toimitettu kotikuntaan																							
1—5 kertaa	5	4	4	26	13	12	11	7	4	2	2	1	—	—	2	—	—	—	1	—	42	52	94
6—10 »	1	3	8	9	5	15	8	8	9	1	—	2	2	—	1	—	1	—	—	—	35	38	73
11—20 »	—	1	1	10	1	14	2	15	1	2	—	1	4	1	1	1	1	—	—	—	11	45	56
21— »	—	—	—	2	—	19	—	19	1	27	2	15	1	9	2	2	2	—	2	1	10	94	104
Määrätty yleiseen työhön																							
1 kerran	—	1	2	7	1	7	4	6	—	3	1	3	—	3	1	—	—	—	1	—	10	30	40
2—kertaa	—	—	—	5	—	24	2	23	—	28	4	13	1	6	2	2	—	—	1	1	10	105	115
Rikollisuus																							
Tuomittu 0 kertaa	4	9	4	36	8	43	7	21	2	12	—	9	2	4	1	1	—	—	1	1	29	136	165
» 1 kerran	2	1	4	13	5	16	5	15	3	11	3	3	1	2	—	—	—	—	2	—	25	61	86
» 2 kertaa	1	—	3	2	6	3	3	8	5	6	1	2	2	2	1	2	—	—	—	—	22	25	47
» 3 »	1	—	4	—	—	1	1	4	—	—	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	8	10	18
» 4— »	1	—	4	2	4	3	10	2	6	5	—	1	—	1	4	—	4	—	1	—	34	14	48
» v. 1937	1	—	6	2	3	—	7	3	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	21	5	26
Väkijuomien käyttö																							
Raitis	1	—	1	—	2	3	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8	4	12
Käyttää jonkin verran	8	7	13	35	13	37	10	25	3	9	3	5	—	4	2	1	3	—	3	—	58	123	181
Juopottelee	—	3	5	18	8	26	15	25	11	24	1	14	7	6	4	2	1	—	1	—	52	119	171
Pidätetty juopumuksesta v. 1937																							
koko vuonna 0 kertaa	4	5	7	23	6	37	5	19	3	10	3	7	—	4	1	1	—	—	3	—	32	106	138
» » 1—3 kertaa	3	5	7	26	12	21	10	24	4	16	—	8	4	6	2	1	1	—	—	—	43	107	150
» » 4— »	2	—	5	4	5	8	11	7	9	8	1	4	3	—	3	1	3	—	1	1	43	33	76
huoltoon joutumisen jälkeen																							
0 kertaa	7	9	17	43	21	58	18	47	6	31	4	17	4	10	3	2	—	—	4	1	84	218	302
1—3 »	2	1	1	10	2	8	5	1	4	3	—	1	2	—	2	—	2	—	—	—	20	24	44
4— »	—	—	1	—	—	—	3	2	6	—	—	1	1	—	1	1	2	—	—	—	14	4	18
Käsitelty myös alkoholistina v. 1937	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4
Sairasti sukupuolitautia v. 1937	1	7	2	21	—	14	—	8	1	2	1	5	—	2	—	—	—	—	—	—	5	59	64
» keuhkotautia v. 1937	—	—	1	—	1	1	1	—	1	2	—	3	—	—	1	—	2	—	1	—	8	6	14
Irtolaishuoltoon otettuja kaikkiaan	9	10	19	53	23	66	26	50	16	34	4	19	7	10	6	3	4	—	4	1	118	246	364

1) Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari.

6. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan ryhmitettyinä vuonna 1937

Huoltoon otettuja koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huoltoon otettuja kaikkiaan		
	Kuljeksiva elämä		Työn vieroksuminen		Kerjuu		Ammattihau-reus	Muu peruste				
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
<i>Siviilisaäty</i>												
Naimattomia	16	2	7	—	38	1	192	26	—	87	195	282
Naineita, yhdessä asuvia	—	—	—	—	4	—	10	6	—	10	10	20
» erossa asuvia	2	—	—	—	4	—	17	4	1	10	18	28
Eronneita.....	—	—	—	—	5	—	16	2	1	7	17	24
Leskiä.....	—	—	—	—	3	—	6	1	—	4	6	10
<i>Syntyperä ja kasvatuspaikka</i>												
Aviosyntyisiä	18	2	7	—	51	1	212	37	2	113	217	330
kotona kasvatettuja	16	2	6	—	48	1	194	34	2	104	199	303
kodin ulkop. kasvatettuja...	2	—	1	—	3	—	18	3	—	9	18	27
Aviottomia	—	—	—	—	3	—	29	2	—	5	29	34
kotona kasvatettuja	—	—	—	—	1	—	21	2	—	3	21	24
kodin ulkop. kasvatettuja...	—	—	—	—	2	—	8	—	—	2	8	10
<i>Ammattiryhmä</i>												
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Maatalous sivuelinkeinoineen .	1	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	2	—	—	—	4	—	28	3	—	9	28	37
Liikkeenkilökuntaa:												
päälystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	—	—	—	—	1	—	4	1	—	2	4	6
työntekijöitä	—	—	—	—	1	—	8	—	—	1	8	9
Tehdas- y.m. ammattityöntek.	4	1	1	—	10	—	60	15	—	30	61	91
Muita työntekijöitä	8	—	5	—	33	1	15	20	1	66	17	83
Palveluskuntaa	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Yksityisten palvelijoita	—	1	—	—	—	—	122	—	1	—	124	124
Muun elinkeinon harjoittajia .	—	—	1	—	2	—	4	—	—	3	4	7
Ilman elinkeinoa tai tointa olevia	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
Irtolaishuoltoon otettuja kaikkiaan	18	2	7	—	54	1	241	39	2	118	246	364

7. Irtolais- tai alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt v. 1937 ryhmitettyinä eri ikäluokkiin rikollisuutensa, irtolaisuutensa tai väkijuomien käytön alkamisen mukaan

Huoltoon otettujen rikollisuus, irtolaisuus tai väkijuomien käyttö alkoi heidän ollessaan	Irtolaishuoltoon otetut						Alkoholistihuoltoon otetut								
	Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsitteilyyn			Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsitteilyyn			Alkoi käyttää väkijuomia		
	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.	Mp.	Np.	M.sp.
Alle 18 v.	10	12	22	13	34	47	13	1	14	25	3	28	107	6	113
18—20 »	30	27	57	29	64	93	18	2	20	20	1	21	145	10	155
20—25 »	17	20	37	24	86	110	27	—	27	37	8	45	79	7	86
25—30 »	12	26	38	23	44	67	15	2	17	40	5	45	30	8	38
30—35 »	6	11	17	16	8	24	15	—	15	27	1	28	18	3	21
35—40 »	6	3	9	6	9	15	3	—	3	19	4	23	4	1	5
40—45 »	1	2	3	4	1	5	5	1	6	6	3	9	—	—	—
45—50 »	—	—	—	1	—	1	2	2	4	8	—	8	1	—	1
50—55 »	1	—	1	—	—	—	1	—	1	2	—	2	—	1	1
55—60 »	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
60— »	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ikä ilmoittamaton	5	9	14	—	—	—	24	—	24	—	—	—	1	—	1

8. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain ryhmitettyinä vuonna 1937

	18—21 v.		21—25 v.		25—30 v.		30—35 v.		35—40 v.		40—45 v.		45—50 v.		50—55 v.		55—60 v.		60— v.		Kalkkl ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
<i>Huollon peruste</i>																							
Vaarallisuus	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	7	1	8
Häiriö tai pahennus	—	1	4	—	13	1	30	4	23	2	15	4	14	3	3	2	2	3	1	1	105	21	126
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	1	—	—	—	7	—	16	—	17	—	20	—	13	—	7	—	4	—	1	—	86	—	86
Rasitus	3	¹⁾ 1	5	—	19	—	12	—	12	—	12	—	6	—	4	—	4	—	1	—	78	1	79
Köyhäinhoidon tarve	—	—	—	—	2	1	7	—	8	1	7	—	7	1	3	1	5	—	1	—	40	4	44
Juopumuspidätykset	—	—	2	1	4	2	23	1	14	1	9	2	9	1	4	1	3	—	—	—	68	9	77
Vapaaehtoisuus	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
<i>Huoltotoimenpiteen laatu</i>																							
Varoitus	3	¹⁾ 2	4	—	17	2	38	3	29	4	20	3	16	2	9	3	12	2	2	—	150	21	171
Raittiusvalvonta	1	—	5	1	16	1	38	1	27	—	28	3	21	3	7	1	5	1	—	1	148	12	160
Huoltolahoito, ei täytäntöönpantu	—	—	—	—	6	1	2	—	8	—	4	—	4	1	2	—	1	—	1	—	28	2	30
» täytäntöönpantu	—	—	2	—	8	—	12	1	11	—	11	—	9	—	4	—	—	—	1	—	58	1	59
Jälkivalvonta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
<i>Huoltoon otettujen syntymäpaikka</i>																							
Helsinki	2	¹⁾ 2	6	—	26	2	34	2	12	1	12	—	7	—	3	1	3	—	2	1	107	9	116
Helsinkiä ympäröivät kunnat ²⁾ ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muut Uudenmaan l:n kaupungit ...	—	—	—	—	1	—	—	—	3	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	9	1	10
» » » maalaiskunn.	—	—	—	—	2	—	9	—	15	—	7	1	5	—	2	—	1	—	—	—	41	1	42
» Suomen kaupungit	2	—	2	—	8	—	13	1	23	1	13	1	12	2	4	2	6	—	1	—	84	7	91
» » maalaiskunnat	—	—	3	1	8	2	33	2	21	1	28	4	21	4	12	1	8	3	1	—	135	18	153
Ulkomaat	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	9	—	9
Alkoholistihuoltoon otettuja kaikkiaan	4	¹⁾2	11	1	47	4	90	5	75	4	64	6	50	6	22	4	18	3	4	1	385	36	421

¹⁾ Näistä 1 alle 18 v. — ²⁾ Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari.

9. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ja ikäluokittain ryhmitettyinä vuonna 1937

	18—21 v.		21—25 v.		25—30 v.		30—35 v.		35—40 v.		40— v.		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
<i>Asui huoltoon joutuessaan</i>															
Kotona	4	¹⁾ 2	6	—	35	2	49	2	43	2	83	7	220	15	235
Asukkina	—	—	—	1	7	—	14	2	15	—	15	6	51	9	60
Yömajassa	—	—	4	—	4	—	22	—	12	1	39	2	81	3	84
Muualla	—	—	1	—	1	2	5	1	5	1	21	5	33	9	42
<i>Työsuhte huoltoon joutuessaan</i>															
Työssä olevia	2	¹⁾ 2	6	1	36	1	68	4	59	3	113	11	284	22	306
Työttömiä	2	—	5	—	11	3	21	1	16	1	42	7	97	12	109
Pysyväisesti työkyvyttömiä	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	2	4	2	6
<i>Saanut köyhäinhoitoa v. 1937</i>	1	—	5	1	15	2	47	2	35	1	85	8	188	14	202
» » ennen v. 1937	1	1	7	1	28	4	78	4	64	4	120	12	298	26	324
<i>Käsitelty myös irtolaisuudesta v. 1937</i>	1	1	—	—	—	3	2	—	2	—	2	2	7	6	13
<i>Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1937</i>															
Ei käsitelty	3	¹⁾ 1	6	1	31	—	45	3	36	—	79	6	200	11	211
Varoitettu	1	1	3	—	13	1	24	1	26	1	49	4	116	8	124
Toimitettu kotikuntaan	—	—	—	—	2	—	11	—	5	1	13	—	31	1	32
Määrätty yleiseen työhön	—	—	2	—	1	3	10	1	8	2	17	10	38	16	54
<i>Rikollisuus</i>															
Tuomittu 0 kertaa	4	¹⁾ 2	5	1	32	3	61	4	52	2	108	16	262	28	290
» 1 kerran	—	—	3	—	7	1	15	1	14	1	27	3	66	6	72
» 2 kertaa	—	—	1	—	3	—	5	—	4	—	8	—	21	—	21
» 3 »	—	—	2	—	1	—	2	—	3	—	3	1	11	1	12
» 4 »	—	—	—	—	2	—	5	—	1	1	10	—	18	1	19
» kertaluku tuntematon	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	2	—	7	—	7
<i>Tuomittu v. 1937</i>	—	—	—	—	2	1	2	—	1	—	4	—	9	1	10
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1937</i>															
koko vuonna 0 kertaa	2	—	3	—	10	—	19	—	15	1	34	3	83	4	87
» » 1—3 »	—	1	5	—	21	1	30	4	21	2	63	5	140	13	153
» » 4 »	2	¹⁾ 1	3	1	16	3	41	1	39	1	61	12	162	19	181
huoltoon joutumisen jälkeen															
0 kertaa	3	1	6	1	34	—	53	4	37	4	92	11	225	21	246
1—3 »	1	¹⁾ 1	4	—	6	3	28	—	24	—	46	8	109	12	121
4 »	—	—	1	—	7	1	9	1	14	—	20	1	51	3	54
<i>Sairasti sukupuolitautilia v. 1937</i>	—	—	1	—	1	—	3	1	5	—	6	2	16	3	19
<i>Sairasti keuhkotautia v. 1937</i>	—	—	—	—	2	—	4	1	2	—	3	1	11	2	13
Alkoholistihuoltoon otettuja kaikkiaan	4	2	11	1	47	4	90	5	75	4	158	20	385	36	421

¹⁾ Näistä 1 alle 18 v.

10. Yleiskatsaus huoltoviraston asiamiestoimiston kirjeenvvaihtoon vuonna 1937

Laitos tai viranomainen y.m., jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmä	Saapuneita kirjelmiä, jotka koskivat							Lähetettyjä kirjelmiä, jotka koskivat						
	Toiselle kun- nalle tehtyjä	Helsingin kau- pungille teh- tyjä	Valtiolle teh- tyjä	Yksityiselle elatusvelvoil- lalle tehtyjä	Muuta köyhäinhoido- asiotta	Alkoholilait- ja irto- lainsäätö korvauk- sia	Yhteensä	Toiselle kun- nalle tehtyjä	Helsingin kau- pungille teh- tyjä	Valtiolle teh- tyjä	Yksityiselle elatusvelvoil- lalle tehtyjä	Muuta köyhäinhoido- asiotta	Alkoholilait- ja irto- lainsäätö korvauk- sia	Yhteensä
Huoltolautakunnat	1,045	3,190	255	1,638	282	37	6,447	4,230	626	234	1,937	274	54	7,355
Lastensuojelulautakunnat	219	236	36	1,417	—	—	1,908	78	78	8	1,047	—	—	1,211
Korkein hallinto-oikeus	43	23	14	183	10	—	273	39	25	6	94	30	—	194
Sosiaaliministeriö	119	3	56	—	—	—	178	4	1	57	—	—	50	112
Lääninhallitukset	856	400	821	988	93	14	3,172	775	267	822	922	102	19	2,907
Poliisilaitokset	1,225	46	577	30,991	21	93	32,953	1,243	45	631	31,003	52	111	33,085
Kruununnimismiehet	342	—	26	964	—	—	1,332	312	—	29	1,021	—	—	1,362
Henkikirjoittajat	2,621	69	20	12	2	66	2,790	2,662	70	22	12	—	65	2,831
Kaupungin- ja kruununvoudit	10	—	—	107	—	—	117	73	1	—	163	—	—	237
Asiamiehet, maistraatit, valtuustot ja lähetystöt	10	7	8	48	—	—	73	10	5	9	28	—	—	52
Kirkkoherranvirastot	1,377	44	220	3,044	77	82	4,844	1,354	37	228	2,974	80	74	4,747
Yksityiset henkilöt, yhtymät ja lai- tokset	—	54	—	2,926	23	9	3,012	—	34	—	27,957	29	19	28,039
Muut	182	48	841	358	99	388	1,916	1,231	66	38	576	383	195	2,489
Yhteensä	8,049	4,120	2,874	42,676	607	689	59,015	12,011	1,255	2,084	67,734	950	587	84,621

11. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön vuonna 1937

	Lähetettä huolto- lautakunnan			Maksusitoumuksia			Lähe- ja sairaan- hoitoarvike- määräykset	Annettuja koti- avustuksia	Suoritetuista elänteille- antamaksuja	Suoritetuista laitos- hoitomaksuja	Suoritetuista matka- y.m. avustuksia	Annettuja hautaus- avustuksia	Annettuja varato- mussodistuksia	Annettuja muita todistuksia	Vastaanotettuja anomuksia	Ervittyjen anomusten lmoituksia	Muuta asioita	Asioita yhteensä
	kunnalliskotin	työläis- seuran	työväen seuran	sairaaloille	päiväkoteille	muita laitoksia												
Kansliat																		
I	—	—	—	805	13	—	1,347	18,890	—	—	—	29	1,403	469	7,683	221	3,845	34,705
II	—	—	—	676	6	—	1,893	24,339	—	—	—	41	525	667	7,742	268	4,682	40,839
III	—	—	—	570	39	—	3,316	28,182	—	—	—	22	1,126	339	5,960	175	1,435	41,164
IV	—	—	—	787	5	—	2,102	16,485	—	—	—	37	1,739	412	6,871	458	1,537	30,433
V	—	—	—	823	12	—	1,408	23,996	—	—	—	35	1,686	152	7,587	898	3,507	40,104
VI	315	64	1,157	1,185	—	467	1,359	17,311	45	2,705	92	101	317	—	8,312	345	4,463	38,238
VII	—	—	—	823	4	—	1,223	28,611	—	—	—	33	1,754	1,543	7,827	813	6,441	49,072
VIII	—	—	—	265	5	—	604	7,666	—	—	—	7	190	148	2,537	48	1,727	13,197
Yhteensä	315	64	1,157	5,934	84	467	13,252	165,480	45	2,705	92	305	8,740	3,730	54,519	3,226	27,637	287,752
Kuukausi																		
Tammikuu	23	7	166	485	5	29	1,370	21,719	—	—	294	40	780	445	6,689	421	3,100	35,573
Helmikuu	29	12	128	529	8	37	1,405	21,585	—	—	218	27	727	528	5,481	352	3,318	34,384
Maaliskuu	30	6	117	531	9	38	1,514	18,890	10	—	202	31	684	422	4,843	326	3,217	30,870
Huhtikuu	37	5	54	614	3	46	1,522	17,111	—	—	307	28	707	229	4,882	381	3,089	29,015
Toukokuu	21	3	111	509	12	36	993	13,429	—	—	174	29	453	266	4,301	246	2,350	22,933
Kesäkuu	17	—	67	450	13	56	925	11,018	11	—	197	24	448	162	3,291	200	1,821	18,700
Heinäkuu	26	2	86	453	5	28	814	9,378	—	—	329	22	471	109	3,230	263	1,678	16,894
Elokuu	24	2	98	421	2	27	809	8,741	—	—	153	18	587	229	3,726	177	1,357	16,371
Syyskuu	25	6	75	461	21	35	945	9,865	9	—	165	21	2,033	432	5,215	160	2,209	21,677
Lokakuu	35	8	27	515	3	44	963	10,914	3	—	365	19	733	236	4,272	199	1,851	20,187
Marraskuu	23	6	157	491	3	51	1,012	10,953	—	—	205	20	605	349	4,638	245	1,890	20,648
Joulukuu	25	7	71	475	—	40	980	11,877	12	—	188	26	512	323	3,951	256	1,757	20,500
Yhteensä	315	64	1,157	5,934	84	467	13,252	165,480	45	2,797	—	305	8,740	3,730	54,519	3,226	27,637	287,752